

Program rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023

Opracowany przez Zespół

WGS84 Polska Sp. z o.o.
ul. Warszawska 14 lok. 5
05-822 Milanówek
www.wgs84.pl

Dokument dofinansowany ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	4
2.1. Spójność z gminnymi dokumentami programowymi	4
2.2. Spójność z dokumentami na poziomie kraju i województwa	8
2.3. Spójność z dokumentami szczebla unijnego	19
3. Diagnoza czynników zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	23
3.1. Wykorzystane źródła danych	23
3.2. Porównywalne jednostki przestrzenne.....	23
3.3. Położenie Gminy	25
3.4. Sytuacja demograficzna	26
3.5. Bezrobocie.....	29
3.6. Ubóstwo.....	32
3.7. Bezpieczeństwo	34
3.8. Edukacja	34
3.9. Aktywność społeczna	37
3.10. Identyfikacja obszarów w stanie kryzysowym pod względem występowania negatywnych zjawisk społecznych	40
3.11. Charakterystyka zjawisk w pozostałych sferach.....	42
3.11.1. Sytuacja gospodarcza	42
3.11.2. Sytuacja środowiskowa	46
3.11.3. Sytuacja przestrzenno-funkcjonalna	49
3.11.4. Sytuacja techniczna.....	54
3.12. Delimitacja obszaru zdegradowanego	56
4. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji i zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji	59
5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	65
6. Cele rewitalizacji i kierunki działań	66
7. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z harmonogramem realizacji.....	68
8. Indykatywne ramy finansowe	75
9. Uzupełniające rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	77
10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji	79
11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów w proces rewitalizacji.....	84
12. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	93
13. System monitoringu skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu <i>Programu</i>	95
14. Ocena oddziaływania na środowisko.....	98
15. Wykorzystane źródła danych.....	99
16. Załączniki	101
17. Spis tabel, wykresów, map i załączników	104

1. Wprowadzenie

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.¹ Kompleksowa rewitalizacja obszarów zdegradowanych powinna zmierzać do pobudzenia aktywności środowisk lokalnych i stymulowania współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego, a także prowadzić do przeciwdziałania zjawisku wykluczenia na obszarach zagrożonych patologiami społecznymi. Celem podejmowanych inicjatyw w obszarze rewitalizacji powinna być poprawa jakości życia mieszkańców, zwiększenie ich szans na zatrudnienie oraz ożywienie gospodarcze i społeczne obszaru. Realizacja działań infrastrukturalnych winna być narzędziem niwelowania negatywnych zjawisk związanych ze zdiagnozowanymi problemami społecznymi, a działania inwestycyjne służyć trwałej odnowie rewitalizowanego obszaru poprzez poprawę ładu przestrzennego, stanu środowiska i zabudowy, zastosowanie wysokiej jakości rozwiązań architektonicznych i urbanistycznych, a także wspierać powstawanie nowych miejsc pracy i inwestycji, w tym także możliwości spędzania wolnego czasu.²

Program rewitalizacji to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym³, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.⁴

„Program rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023” (zwany także w dalszej części dokumentu *Programem*) został sporządzony z uwzględnieniem zasad planowania rewitalizacji, wskazanych w „Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”⁵ oraz „Zasadami programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (WRPO 2014+)”.⁶

¹ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Dz.U. 2017, poz. 1023.

² „Zasady programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+”, przyjęte uchwałą Zarządu Województwa Wielkopolskiego nr 2718/2016 z dnia 6 października 2016 r., dostępne: <http://wrpo.wielkopolskie.pl/system/fileresources/attachments/000/004/063/original/ZasadyprogramowaniaiwsparciarewitalizacjiwramachWRPO2014.pdf?1475840252>.

³ Dz. U. z 2016 r. poz. 446, z późn.zm.

⁴ Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, dostępne: <https://www.mr.gov.pl/media/23916/Wytycznedotrewitalizacjiipoaktualizacji-zatwierdzone02082016clear.pdf>

⁵ Tamże

⁶ Zasady programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+, op. cit.

2. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Działania wyznaczone w „Programie rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023” są spójne z celami, kierunkami i działaniami oraz stanowi uzupełnienie dotychczas realizowanych programów na szczeblu gminnym, wojewódzkim oraz krajowym. Program i zawarte w nim działania są spójne z kierunkami wyznaczonymi w dokumentach wyższego rzędu, opisanymi w niniejszym rozdziale.

2.1. Spójność z gminnymi dokumentami programowymi

Działania wyznaczone w „Programie rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023” są spójne z celami, kierunkami i działaniami, zapisanymi w gminnych dokumentach programowych, tj. „Strategią Rozwoju Gminy Koło na lata 2015-2020”, „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Koło”, „Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koło na lata 2016-2021” oraz „Planem gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Koło na lata 2015-2020”.

Strategia Rozwoju Gminy Koło na lata 2015-2020

Wizja Gminy, zawarta w „Strategii Rozwoju Gminy Koło na lata 2015-2020”⁷, opisuje ją jako **gminę, w której warto inwestować i w której warto mieszkać - dzięki wzmocnionemu potencjałowi przedsiębiorczości, dbaniu o bogate tradycje rolnicze przy jednoczesnym tworzeniu dogodnych warunków życia odpowiadających oczekiwaniom mieszkańców**. Określone dodatkowo pola rozwoju strategicznego gminy obejmują wzmocnienie potencjału gospodarczego, poprawę stanu infrastruktury technicznej i społecznej, wskazują także na mądrych, zdrowych i aktywnych mieszkańców. Z perspektywy realizacji „Programu rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023”, istotne znaczenie mają następujące cele strategiczne i związane z nimi działania:

Cel strategiczny 1: Wzmocnienie potencjału gospodarczego gminy

- Program operacyjny 1.1. Stworzenie stref aktywności gospodarczej oraz budowa infrastruktury dla przedsiębiorstw z możliwością przyłączenia do Łódzkiej Strefy Ekonomicznej (w tym uzbrojenie terenów inwestycyjnych, uregulowanie sytuacji prawnej działek przeznaczonych pod inwestycje, zapewnienie sprawnego połączenia komunikacyjnego z terenami inwestycyjnymi, stworzenie pakietu preferencyjnego dla przedsiębiorców i inwestorów, promocja terenów inwestycyjnych).
- Program operacyjny 1.2. Poprawa warunków do rozwoju produkcji rolniczej oraz jej przetwórstwa (w tym wspieranie innowacyjnych technologii, tworzenie i rozwój

⁷Uchwała Nr XIII/88/2015 Rady Gminy w Kole z dnia 30.11.2015 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Koło na lata 2015-2020.

inkubatorów przetwórstwa lokalnego, budowa dróg dojazdowych do pól).

- Program operacyjny 1.3. Rozwój oferty oraz poprawa dostępności instrumentów wsparcia dla rozwoju ekologicznego rolnictwa oraz marketingu wysokiej jakości produktów żywnościowych (w tym propagowanie ekologicznych upraw rolnych z możliwością wystawiania produktów rolnych na imprezach okolicznościowych).
- Program operacyjny 1.4. Wsparcie dla rozwoju istniejących przedsiębiorstw (w tym stworzenie i wdrażanie programów pomocowych dla przedsiębiorców, wspieranie organizacji bezpłatnych szkoleń dla przedsiębiorców, wspieranie lokalnych porozumień rolników/przedsiębiorców, wspieranie włączenia społecznego, wspieranie przedsiębiorstw proinnowacyjnych).
- Program operacyjny 1.5. Stworzenie dokumentów strategicznych Gminy (w tym Stworzenie planu gospodarki niskoemisyjnej, stworzenie Miejsowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego, Aktualizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych)

Cel strategiczny 2: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej

- Program operacyjny 2.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej (w tym budowa dróg gminnych, modernizacja dróg, udrożnienie przepustów oraz budowa i modernizacja rowów przydrożnych, modernizacja starych i budowa nowych obwodów oświetleniowych, podnoszenie bezpieczeństwa dróg).
- Program operacyjny 2.2. Modernizacja systemu wodno-kanalizacyjnego Gminy (w tym dalsza rozbudowa systemu kanalizacyjnego gminy, modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowej).
- Program operacyjny 2.3. Wyposażenie sołectw w niezbędną infrastrukturę rekreacyjno-sportową (w tym budowa i przebudowa boisk sportowych, wybudowanie placów zabaw i siłowni na powietrzu, budowa ścieżek rowerowych).
- Program operacyjny 2.4. Modernizacja oraz dostosowanie zakresu świadczonych usług placówek przedszkolnych (w tym modernizacja placówek przedszkolnych, wybudowanie placów zabaw).
- Program operacyjny 2.5. Dostosowanie Domów Ludowych i świetlic środowiskowych do aktualnych wymogów (w tym modernizacja i rozbudowa Domów Ludowych i świetlic środowiskowych w Gminie).
- Program operacyjny 2.6. Zachowanie i ochrona dziedzictwa naturalnego i kulturowego (w tym rewitalizacja zabytkowych parków na terenie Gminy, uporządkowanie stosunków wodnych).
- Program operacyjny 2.7. Wspieranie tworzenia i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie zarządzania energią (w tym rozwój fotowoltaiki, energii wiatrowej i pochodzącej z biomasy, wspieranie inteligentnego zarządzania energią).

Cel strategiczny 3: Mądrzy, zdrowi i aktywni mieszkańcy

- Program operacyjny 3.1. Zaspokojenie potrzeb rekreacyjnych i wypoczynkowych dzieci i młodzieży (w tym organizowanie różnych form letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży, współpraca z klubami sportowymi zrzeszającymi osoby uprawiające różne dyscypliny sportu).
- Program operacyjny 3.2. Zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców Gminy (w tym aktywne instytucje kultury, kultywowanie i promocja tradycji).
- Program operacyjny 3.3. Dbłość o wysoki poziom bezpieczeństwa społecznego (w tym zapewnienie nowoczesnego sprzętu dla OSP, stworzenie systemu ratownictwa przed zagrożeniami w oparciu o OSP, podnoszenie jakości bazy lokalowej OSP).
- Program operacyjny 3.4. Aktywne i zdrowe starzenie się (w tym stworzenie punktu dziennej opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych, kształtowanie i promocja aktywnych postaw na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia).
- Program operacyjny 3.5. Rozwiązywanie problemów zdrowotnych i społecznych mieszkańców Gminy Koło (w tym poszerzenie oferty socjoterapeutycznej, profilaktyka zdrowotna, wspieranie i ukierunkowywanie osób i rodzin do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie, system przeciwdziałania społecznym skutkom bezrobocia).
- Program operacyjny 3.6. Stworzenie programów doszkalających (w tym stworzenie programów doszkalających w zakresie obsługi nowoczesnych urządzeń, Internetu, walka z wykluczeniem społecznym, rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, zapewnienie dostępu do sieci szerokopasmowej na terenie Gminy, wspieranie rozwoju e-społeczeństwa).
- Program operacyjny 3.7. Poprawa jakości w obszarze edukacji i oświaty (w tym zajęcia z zakresu profilaktyki i udzielania pierwszej pomocy, wspieranie lokalnych inicjatyw na rzecz edukacji przez całe życie).
- Program operacyjny 3.8. Działania prośrodowiskowe, w tym redukujące niską emisję (w tym kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, promocja postaw ekologicznych).
- Program operacyjny 3.9. Promocja walorów przyrodniczo-turystycznych (w tym promocja i rozwój agroturystyki, wyznaczenie szlaków turystycznych).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Koło

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Koło”⁸ podkreślono, że rolnictwo jest i pozostanie wiodącą funkcją rozwoju gminy. Najkorzystniejsze warunki do upraw polowych występują w środkowej i północnej części gminy, na terenach położonych na północ od północno-wschodniej granicy m. Koła i drogi wojewódzkiej nr 473 z Koła do Dąbia. Na pozostałym terenie, obejmującym dolinę Warty, występują

⁸ Uchwała nr XXIX/164/05 Rady Gminy w Kole z dnia 30 września 2005 r., zmieniona Uchwałą nr VIII/55/2015 Rady Gminy w Kole z dnia 27 maja 2015 r.

najkorzystniejsze warunki do hodowli. Z kolei położenie gminy w bezpośrednim sąsiedztwie Koła sprzyja rozwojowi niektórych kierunków produkcji rolniczej, głównie związanych z obsługą ludności i przemysłu spożywczego. Jest to najbliższy rynek zbytu oraz przetwórstwa płodów rolnych. W dolinie Warty występują korzystne warunki przyrodnicze dla rozwoju agroturystyki.

Pod względem potencjalnej przydatności obszaru do rozwijania różnych funkcji użytkowych, gminę Koło podzielono na dwie strefy :

- południową, obejmującą tereny w obrębie doliny Warty, gdzie funkcją wiodącą jest utrzymanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania ziemi w formie ekstensywnej gospodarki łąkowo-pastwiskowej oraz wypoczynek i rekreacja, prowadzone w gospodarstwach agroturystycznych.
- północną, obejmującą zwarty kompleks rolniczych terenów, gdzie wiodącymi funkcjami są: rolnictwo i osadnictwo. Stosunkowo dobra infrastruktura drogowa i duża podaż terenów kwalifikujących się do zagospodarowania, daje tu stosunkowo największe możliwości rozwijania działalności gospodarczej. Obecny charakter tego obszaru może ulec zmianie jedynie w wyniku potencjalnych przemian gospodarczych.

Na obszarze gminy Koło mogą się rozwijać: rolnictwo, pozarolnicza działalność produkcyjna i usługowa. Dotychczasowa rola jednostek osadniczych jako ośrodków osiedleńczo-rolnych, będzie się przekształcać w kierunku ośrodków wielofunkcyjnych. W studium wskazano tereny wielofunkcyjnego rozwoju, obejmujące: zwartą i rozproszoną zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową oraz techniczno-produkcyjną. Koncentracja tych terenów występuje wzdłuż głównych tras komunikacyjnych, tj. drogi krajowej nr 2, dróg wojewódzkich: nr 270 i nr 473 oraz granicy administracyjnej z miastem Koło.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koło na lata 2016-2021

W „Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koło na lata 2016-2021”⁹ sformułowane zostały następujące cele strategiczne:

- Budowa zintegrowanego systemu wsparcia niepełnosprawnych, w ramach którego realizowane będą programy operacyjne obejmujące integrację społeczną oraz usprawnienie osób starszych i chorych.
- Zintegrowany system wsparcia i opieki nad dzieckiem oraz rodziną, w ramach którego realizowane będą programy operacyjne, obejmujące wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej oraz rozwój systemu zapewniającego prawidłowe warunki do życia i rozwoju dzieciom i młodzieży.
- Rozwój systemu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień, w ramach którego realizowane będą programy operacyjne obejmujące profilaktykę oraz wzmocnienie lokalnych systemów profilaktyki i rozwiązywania problemów.

⁹ Uchwała Nr XIX/145/2016 Rady Gminy w Kole z dnia 29czerwca 2016 roku w sprawie przyjęcia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koło na lata 2016-2021.

- Wspieranie działań służb socjalnych i pomoc w samodzielnym rozwiązywaniu problemów, w ramach którego realizowane będą programy operacyjne obejmujące wizję rozwiązywania problemów społecznych oraz prowadzenie kompleksowego systemu wsparcia służb socjalnych.

Cele te wpisują się w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zmierzających do zmniejszenia poziomu zjawisk kryzysowych w gminie.

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Koło na lata 2015-2020

Zapisy „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Koło na lata 2015-2020”¹⁰ mają istotny wpływ na realizację działań rewitalizacyjnych w gminie, w szczególności w zakresie efektywności energetycznej i termomodernizacji. W dokumencie podkreślono, iż zużycie energii w dużej mierze zależne jest od zagospodarowania przestrzeni, emisji komunalnej, emisji w transporcie oraz systemu elektroenergetycznego. Zaplanowane zadania obejmują termomodernizację i modernizację instalacji w budynkach użyteczności publicznej, monitoring zużycia energii i wody w budynkach publicznych, modernizację i budowę oświetlenia ulicznego, montaż instalacji kolektorów słonecznych w budynkach mieszkalnych, wymianę źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, montaż ogniw fotowoltaicznych, dalsza gazyfikacja gminy, tworzenie ścieżek rowerowych, edukacja mieszkańców w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii, wspieranie produktów i usług efektywnych energetycznie, tzw. „Zielonych Zamówień Publicznych” oraz uwzględnianie w planowaniu przestrzennym konieczności oszczędzania energii. Tym samym *Program* pozostaje zgodny z założeniami planu gospodarki niskoemisyjnej, a także stanowi istotny wkład w osiągnięcie zdefiniowanych w Planie gospodarki niskoemisyjnej wskaźników monitorowania jego realizacji.

2.2. Spójność z dokumentami na poziomie kraju i województwa

Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego *Programu* są spójne z kierunkami wyznaczonymi w krajowych i wojewódzkich dokumentach programowych, tj. „Długookresową Strategią Rozwoju Kraju. Polska 2030”, „Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)”, „Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSSR)”, „Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju”, „Krajową Polityką Miejską 2023”, „Narodowym Planem Rewitalizacji 2022. Założenia”, „Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”, „Strategią Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku”, „Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego” oraz „Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020”.

¹⁰Uchwała Nr XV/118/2015 Rady Gminy w Kole z dnia 22 lutego 2016 roku w sprawie przyjęcia Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Koło.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności¹¹

Celem głównym realizacji zapisów dokumentu jest **poprawa jakości życia Polaków**. Osiągnięcie tego celu powinno być mierzone wzrostem produktu krajowego brutto (PKB) na mieszkańca oraz zwiększeniem spójności społecznej oraz zmniejszeniem nierównomierności o charakterze terytorialnym, jak również skalą skoku cywilizacyjnego społeczeństwa oraz innowacyjności gospodarki w stosunku do innych krajów. Zaprojektowano działania w trzech obszarach:

1. konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji),
2. równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji),
3. efektywności i sprawności państwa.

W zakresie celu 8 pn. **Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych** podkreślono, iż ważne jest wspieranie wykorzystania potencjału rozwojowego na różnych poziomach: w metropoliach i dużych miastach wraz z ich otoczeniem, w miastach średnich i małych oraz na wsi. W ramach kierunku interwencji pn. Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach wskazano na następujące działania:

- Przeciwdziałanie narastaniu niekorzystnych zjawisk na obszarach problemowych w miastach poprzez m.in. inwestycje w transport oraz podniesienie jakości dostarczanych usług publicznych na tych obszarach.
- Opracowanie programów przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu na obszarach problemowych miast, a więc m.in. systemy stypendialne dla pobierających naukę, podnoszenie poziomu merytorycznego placówek edukacyjnych, wspieranie programów współpracy międzypokoleniowej i między różnymi grupami społecznymi, a także zapewnienie infrastruktury i oferty czasu wolnego dla młodzieży.
- Lepsze dopasowanie systemu pomocy społecznej i pośrednictwa pracy do specyfiki miejskich obszarów problemowych.
- Utworzenie instrumentów organizacyjnych i finansowych wspierających proces rewitalizacji.
- Wspieranie wykorzystania zasobów lokalnych (przyrodniczych, rolniczych, kulturowych) na obszarach wiejskich oraz wspieranie lokalnej przedsiębiorczości.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)¹²

¹¹ Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności, M.P. z 2013 r. poz. 121.

¹² Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), dokument przyjęty uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r., dostępny: <https://www.mr.gov.pl/media/35716/SOR2017-malyinternet032017.pdf>.

Głównymi celami, które zostały zapisane w wizji, są wzmocnienie i unowocześnienie polskiej gospodarki, wyrwanie jej z peryferii rozwojowych oraz znaczące podniesienie konkurencyjności produktów i usług oferowanych przez polskie firmy. Celem głównym *Strategii* jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Cel ten ma być realizowany przez cele szczegółowe:

1. Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną, obejmujący następujące cele:
 - Wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji.
 - Zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych.
 - Przemiany strukturalne sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Nowe formy działania i współpracy. Nowoczesne instrumenty wsparcia.
 - Trwałe zwiększenie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych.
 - Zwiększenie umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.
 - Zwiększenie eksportu towarów zaawansowanych technologicznie.
2. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, obejmujący następujące cele:
 - Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.
 - Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.
 - Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów.
 - Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe.
 - Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania.
3. Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, obejmujący następujące cele:
 - Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli.
 - Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców.
 - Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego.
 - Cyfrowe państwo usługowe.
 - Stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne.
 - Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.

W *Strategii* wskazano, iż jednym z obszarów oddziaływań są problemy związane z postępującymi procesami degradacji miast. Są to obszary kumulacji problemów rozwojowych, w tym m. in. problemów społecznych, tj. bezrobocia, ubóstwa, patologii społecznych, rozpadu więzi społecznych i rodzinnych, migracji za pracą. Na tych obszarach konieczne jest przeprowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych. Wskazano również istotne problemy charakterystyczne dla obszarów wiejskich, w tym deficyt wolnych miejsc pracy, niski poziom przedsiębiorczości i kwalifikacji mieszkańców. Dodatkowo zagrożone marginalizacją są skupiska gmin wiejskich i powiązane z nimi funkcjonalnie małe miasta. Występuje tam kumulacja problemów społecznych i ekonomicznych. W tym zakresie rekomenduje się podjęcie działań, służących zatrzymaniu procesów marginalizacji na obszarach tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze i pobudzeniu zdolności do rozwoju dzięki kompleksowym działaniom rewitalizacyjnym.

W *Strategii* znalazły się również zapisy dotyczące pakietu działań dla obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją do roku 2020 – z zakresu m. in.: rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, aktywizacji lokalnych zasobów ludzkich, pobudzania lokalnych inicjatyw gospodarczych i społecznych, a także poprawy dostępu mieszkańców do podstawowych usług publicznych. Jednym z elementów Programu będzie rewitalizacja obszarów defaworyzowanych, w tym po byłych państwowych gospodarstwach rolnych, polegająca na stworzeniu takich warunków bytowych, które zachęcałyby do pozostania w środowisku wiejskim, stworzenia trwałych więzi społecznych oraz warunków do alternatywnego wykorzystania dostępnych zasobów celem zwiększenia atrakcyjności obszarów oraz potencjału dochodowego miejscowej ludności.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie¹³

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSSR) określa najważniejsze wyzwania, założenia i cele polityki regionalnej państwa. Wyznacza też zasady i mechanizmy współpracy pomiędzy rządem a samorządami wojewódzkimi oraz koordynacji działań obu szczebli. Stanowi jedną z 9 strategii zintegrowanych, która realizuje cele rozwoju kraju nakreślone w Strategii Rozwoju Kraju 2020.

Celem strategicznym realizacji KSSR jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. KSSR ustala trzy cele szczegółowe do 2020 roku:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów.
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych.

¹³ Uchwała Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie przyjęcia Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, M.P. nr 36, poz. 423.

3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Wyzwaniem dla polityki regionalnej jest znalezienie odpowiednich do skali wyzwań instrumentów wspomagania powrotu na ścieżkę wzrostu dużych obszarów miejskich, jak i wspomagania kompleksowej rewitalizacji i restrukturyzacji społeczno-gospodarczej obszarów w mniejszych skalach przestrzennych. Zatrzymane zostaną procesy marginalizacji na obszarach tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze i pobudzona zostanie zdolność do rozwoju dzięki procesom rewitalizacyjnym. Wskazano, iż korzystny dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych będzie rozwój obszarów wiejskich, co wiąże się z działaniami rewitalizacyjnymi, rozbudową infrastruktury, zwłaszcza komunikacyjnej, a także rozwojem usług użyteczności publicznej i innych funkcji w zakresie dostarczania usług publicznych niezbędnych dla inicjowania procesów rozwojowych na poziomie lokalnym.

Do najważniejszych zagadnień, które powinny być brane pod uwagę przy projektowaniu i realizacji działań restrukturyzacyjnych i rewitalizacyjnych będą należały:

- działania nakierowane na wsparcie jakości kapitału ludzkiego, traktowane jako kluczowe w kwestiach zarówno społecznych, jak i gospodarczych,
- działania skierowane na modernizację struktury gospodarczej jako wsparcie polityki lokalnej w tworzeniu nowoczesnych miejsc pracy,
- działania wspierające nadrobienie zaległości w zakresie infrastruktury technicznej jako element, zwiększający atrakcyjność zamieszkania i ograniczający odpływ ludności,
- działania wspierające modernizację i rozwój obiektów użyteczności publicznej,
- wsparcie kompleksowych programów rewitalizacyjnych obejmujących zagadnienia infrastrukturalne, gospodarcze i społeczne.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030¹⁴

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. W dokumencie podkreślono, iż w ramach polityki regionalnej będą prowadzone działania o charakterze inwestycyjnym, szczególnie w zakresie infrastruktury transportowej, środowiskowej, społecznej oraz na rzecz rewitalizacji obszarów zdegradowanych. Działania polityki przestrzennej w odniesieniu do zdegradowanych obszarów zurbanizowanych mają na celu przywrócenie ich funkcji administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających ich powtórnemu zagospodarowaniu dzięki skorelowanym interwencjom w sferze planowania przestrzennego, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości. Działania restrukturyzacyjne i rewitalizacyjne doprowadzą do odzyskania atrakcyjności danego obszaru

¹⁴ Uchwała Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

lub miasta, do przywrócenia korzystnych warunków życia i podejmowania działalności gospodarczej oraz inwestycyjnej z wykorzystaniem istniejącego potencjału kulturowego i zachowaniem funkcji symbolicznych oraz przyrodniczych obszaru w procesie jego adaptacji do nowych funkcji.

Kompleksowe lokalne programy rewitalizacji powinny obejmować priorytety techniczne, przestrzenne, społeczne, kulturowe, gospodarcze i ekologiczne. Ich zakres, oprócz poprawy stanu budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, powinien obejmować ochronę dziedzictwa kulturowego, zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, poprawę transportu publicznego, integrację społeczną mieszkańców rewitalizowanych obszarów, przywrócenie terenom zdegradowanym ich funkcji przyrodniczej lub nadanie im takiej funkcji, a także promowanie zrównoważonego rozwoju. Wszystkie te elementy zostały zawarte w „Programie rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023”.

Krajowa Polityka Miejska 2023¹⁵

Strategicznym celem polityki miejskiej jest **wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców**. Dążeniem w zakresie polityki miejskiej jest tworzenie miasta sprawnego, zwarte i zrównoważonego oraz spójnego, a w efekcie także konkurencyjnego i silnego. Wszystkie polskie miasta powinny stawać się i coraz silniejsze gospodarczo i bardziej konkurencyjne, a wyróżnienie odrębnych celów podyktowane jest różnicami w ich wielkości i potencjałach:

1. Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich.
2. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.
3. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich.
4. Poprawa konkurencyjności i zdolności ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia.
5. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.

W dokumencie wskazano, iż najbardziej zaawansowanym procesem przemian jest kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach zdegradowanych, odnosząca się do konkretnego, wyznaczonego w oparciu o obiektywne kryteria, terytorium i łącząca wysiłki

¹⁵ Uchwała Nr 198 Rady Ministrów z dnia 20 października 2015 r. w sprawie przyjęcia Krajowej Polityki Miejskiej, Dz.U. z 2015 r., poz. 1235.

rożnych podmiotów, których suma ma spowodować trwałe ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru, zwiększenie jego atrakcyjności dla mieszkańców i przedsiębiorców oraz poprawę jakości życia. Kluczową płaszczyzną szczegółowych analiz i wyboru działań rewitalizacyjnych jest sfera społeczna, która następnie musi być przedmiotem koordynacji i integrowania działań rewitalizacyjnych. Dotyczy to równoczesnych i spójnych, a przez to bardziej efektywnych, w tym finansowo, działań społecznych, czy inwestycyjnych. Wymogi związane z poprawą efektywności energetycznej, powodują, że w każdym przedsięwzięciu rewitalizacyjnym powinno się brać pod uwagę istniejące uwarunkowania. Podniesienie efektywności energetycznej budynku, wiążące się z obniżeniem zużycia i kosztów energii, staje się jednym z celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia w sferze kultury są ważnym spoiwem więzi społecznych na obszarze i mogą być ważnym elementem rewitalizacji w zakresie włączenia społecznego, budowania tożsamości, zwiększania atrakcyjności obszaru.

Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia¹⁶

Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest **poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym**. Rewitalizację należy rozumieć jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji. Założenia Narodowego Planu Rewitalizacji zostały odzwierciedlone w zapisach niniejszego *Programu* poprzez wskazanie do realizacji następujących celów: poprawa jakości życia oraz kapitału społecznego, rozwój gospodarczy, poprawa infrastruktury i zagospodarowania przestrzeni publicznej oraz wykorzystanie potencjału środowiska naturalnego.

Program rewitalizacji ma stanowić podstawę prowadzenia działań rewitalizacyjnych. Musi on być podstawowym instrumentem tworzącym ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych, zmierzających do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich dalszego rozwoju. Objęcie danego obszaru programem rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez instrumenty/narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy unijne i instrumenty krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, programach i działaniach sektorowych.

¹⁶ Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia. Materiały Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, 2014.
<https://www.mr.gov.pl/media/22315/NarodowyPlanRewitalizacjiZalozenia062014.pdf>

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020¹⁷

Wizja rozwoju, została nakreślona następująco: Wielkopolska 2020 roku, w wyniku stopniowego osiągania celów strategii ma być **regionem inteligentnym, innowacyjnym i spójnym**. Celem generalnym Strategii jest efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju. Niniejszy Program jest spójny z kierunkami działań wyznaczonymi w „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”, a z punktu widzenia realizacji zamierzeń rewitalizacyjnych w Gminie Koło istotne są zapisy, dotyczące celów strategicznych i operacyjnych, wśród których wskazano:

- poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu,
- poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami,
- lepsze zarządzanie energią,
- zwiększenie spójności województwa,
- wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu,
- wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia,
- zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa,
- wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.

W *Strategii* jako jedną ze słabych stron województwa wskazano istnienie obszarów i miast wymagających rewitalizacji oraz dużą powierzchnię terenów zdegradowanych, a wśród zagrożeń odnotowano marginalizację obszarów i ośrodków o niższej konkurencyjności, a także grup o najniższym wykształceniu, upośledzonych pod względem społecznym, fizycznym i psychicznym, wzrost patologii społecznych, liczne grupy i środowiska zagrożone wykluczeniem.

Kluczowy z punktu widzenia działań rewitalizacyjnych w województwie wielkopolskim jest **cel 5.4. Wsparcie terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji**. W dokumencie podkreślono, iż wymaga to opracowania kompleksowych programów odnowy, obejmujących inwestycje w infrastrukturę techniczną i społeczną, projekty aktywizacji gospodarczej, czy edukacyjne. Wskazano, iż cel ten powinien być realizowany przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- kompleksowe, zintegrowane programy rewitalizacji, obejmujące instrumenty stosowane w ramach innych celów, ukierunkowane na specyficzną sytuację na tych obszarach,
- modernizację oraz lepsze wykorzystanie linii wąskotorowych regionu dla potrzeb turystyki.

Ponadto istotne z punktu widzenia realizacji zamierzeń rewitalizacyjnych w Gminie Koło

¹⁷ Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020, przyjęta uchwałą nr XXIX/559/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r.

są działania wpisujące się w cele wyznaczone w dokumencie nadrzędnym, tj. zwiększenie spójności sieci drogowej (cel operacyjny 1.1), wsparcie ochrony przyrody (cel operacyjny 2.1), ochrona krajobrazu (cel operacyjny 2.2), ograniczanie emisji substancji do atmosfery (cel operacyjny 2.5), uporządkowanie gospodarki odpadami (cel operacyjny 2.6), poprawa gospodarki wodno-ściekowej (cel operacyjny 2.7), promocja postaw ekologicznych (cel operacyjny 2.10), optymalizacja gospodarowania energią (cel operacyjny 3.1), wsparcie ośrodków lokalnych (cel operacyjny 5.1), rozwój obszarów wiejskich (cel operacyjny 5.2), aktywizacja obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych (cel operacyjny 5.3), poprawa warunków dla rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolnego (cel operacyjny 6.10), rozwój gospodarki społecznej (cel operacyjny 6.11), poprawa warunków, jakości i dostępności edukacji (cel operacyjny 7.1), promocja przedsiębiorczości i zatrudnialności (cel operacyjny 7.2), wzmacnianie aktywności zawodowej (cel operacyjny 8.1), poprawa stanu zdrowia mieszkańców i opieki zdrowotnej (cel operacyjny 8.3), wzmacnianie włączenia społecznego (cel operacyjny 8.4), wzmocnienie systemu usług i pomocy społecznej (cel operacyjny 8.6), budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego (cel operacyjny 8.7), ochrona zasobów, standardu i jakości życia rodziny (cel operacyjny 8.9), ochrona i utrwalanie dziedzictwa kulturowego (cel operacyjny 8.10), poprawa warunków mieszkaniowych (cel operacyjny 8.11).

Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku¹⁸

Misja Samorządu Województwa Wielkopolskiego w zakresie polityki społecznej została oparta na regule „3W”: wrażliwości, wyobraźni i współuczestnictwie. Realizacja Strategii powinna sprzyjać zrównoważonemu rozwojowi, budowaniu spójnych i funkcjonalnych społeczności, ochronie podmiotowości i promowaniu zaradności obywateli, ustaleniu pewnego minimum i hierarchii chronionych zasad i priorytetów oraz realnemu udziałowi podmiotów niepublicznych w tworzeniu i realizacji programów społecznych. Cele rewitalizacji są komplementarne z następującymi priorytetami strategicznymi wyróżnionymi w Strategii:

1. **Wielkopolska równych szans i możliwości.**
2. **Zdrowi Wielkopolanie.**
3. **Bezpieczna Wielkopolska.**
4. **Wielkopolska obywatelska.**
5. Samorząd Województwa Wielkopolskiego partnerem, doradcą i konsultantem lokalnych podmiotów polityki społecznej.

Wśród celów realizacji polityki społecznej województwa, z którymi są spójne kierunki działań rewitalizacyjnych w Gminie Koło, zmierzające do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i wychodzeniu ze stanu kryzysowego, należy wymienić:

- poszerzenie oferty edukacyjnej oraz podnoszenie jakości kształcenia dla wszystkich

¹⁸ „Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku”, dostępna: <https://www.umww.pl/attachments/article/37359/Strategia%20Polityki%20Społecznej%20dla%20Województwa%20Wielkopolskiego%20do%202020.pdf>.

- kategorii wieku,
- wyrównywanie różnic w rozwoju społecznym województwa,
 - zwiększanie wrażliwości społecznej na problemy społeczne i pobudzanie aktywności sprzyjającej ich rozwiązywaniu,
 - promowanie i poszerzanie udziału mieszkańców w kulturze,
 - ochrona zasobów, standardu i jakości życia rodziny, umożliwiających realizowanie funkcji i zadań służących jej rozwojowi,
 - wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży bez względu na ich status społeczny,
 - tworzenie warunków aktywności sportowej i rekreacyjnej,
 - rozwój infrastruktury instytucjonalnej, organizacyjnej i finansowej dla ochrony warunków życia i rozwoju młodego pokolenia,
 - rozwój infrastruktury służącej edukacji kulturalnej i uczestnictwu młodego pokolenia w kulturze oraz przedsięwzięć edukacyjno-szkoleniowych służących przygotowaniu do życia na emeryturze,
 - stwarzanie ludziom starszym możliwości prowadzenia niezależnego życia w ich dotychczasowym środowisku społecznym,
 - rozwój infrastruktury i warunków dla usuwania i/lub ograniczania barier społecznych i architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób z ograniczeniem sprawności,
 - aktywizacja zawodowa niepełnosprawnych,
 - rozwój infrastruktury i zasobów społecznych sprzyjających zaradności i samodzielności osób niepełnosprawnych i ich opiekunów,
 - eliminowanie/redukowanie czynników prowadzących do ubóstwa, izolacji, marginalizacji i wykluczenia społecznego jednostek i grup,
 - odbudowa statusu materialnego i społecznego jednostek/grup wysokiego ryzyka socjalnego,
 - profilaktyka i zmniejszanie rozmiarów i skutków uzależnień,
 - przerywanie „pętli ubóstwa” i przeciwdziałanie dziedziczeniu biedy,
 - rozwijanie przedsięwzięć na rzecz poprawy spójności obszaru i bezpieczeństwa socjalnego jego mieszkańców,
 - ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem,
 - przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu wśród seniorów,
 - aktywizowanie zasobów ludzkich i potencjału społecznego na rzecz rozwoju jednostek, grup i społeczności,
 - włączanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem w działania podmiotów społeczeństwa obywatelskiego.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego¹⁹

¹⁹ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, przyjęty uchwałą XLVI/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 kwietnia 2010 r., dostępny: <http://www.wbpp.poznan.pl/plan/tekstplan.pdf>.

Celem Planu jest zrównoważony **rozwój przestrzenny regionu jako jedna z podstaw wzrostu poziomu życia mieszkańców**. Zgodnie z zapisami dokumentu, realizacja tego celu będzie się opierała na dwóch celach szczegółowych:

1. dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku,
2. zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa.

Działania rewitalizacyjne zaplanowane w *Programie* są spójne z celami szczegółowymi rozpisanyymi w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego”, w tym w szczególności z następującymi:

- poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi,
- wzrost spójności komunikacyjnej oraz powiązań z otoczeniem,
- wzrost znaczenia i zachowanie dziedzictwa kulturowego,
- poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych,
- restrukturyzacja obszarów o ograniczonym potencjale rozwojowym,
- wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw,
- wzrost udziału nauki i badań w rozwoju regionu,
- wzmocnienie gospodarstw rolnych oraz gospodarki żywnościowej,
- zwiększenie udziału usług turystycznych i rekreacji w gospodarce regionu.

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020, WRPO 2014+²⁰

W dokumencie podkreślono, iż wyzwaniem w ramach sytuacji społecznej i zdrowotnej mieszkańców Wielkopolski jest rewitalizacja fizyczna, gospodarcza i społeczna ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich. W priorytecie inwestycyjnym 9b pn. *Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich* podkreślono, iż jego realizacja przyczyni się do rozwiązywania problemów społeczności lokalnych określonych w lokalnych programach rewitalizacyjnych. Podejmowane będą działania prowadzące zarówno w sposób bezpośredni, jak i pośredni do ograniczenia skali ubóstwa na obszarach, na których realizowane będą programy rewitalizacyjne. Rewitalizacja i restrukturyzacja obszarów zdegradowanych społecznie i fizycznie ma stanowić silny czynnik rozwojowy dla tych terenów i ich mieszkańców.

W dokumencie wskazano, iż w Wielkopolsce skala degradacji fizycznej, gospodarczej i społecznej części obszarów jest znacząca. W mniejszych miastach regionu istnieją znaczne obszary charakteryzujące się zdegradowaną zabudową, zdekapitalizowaną infrastrukturą techniczną, ograniczoną dostępnością transportową, koncentracją negatywnych zjawisk społecznych. Podkreślono, iż sytuacjom tym towarzyszą często zjawiska wykluczenia społecznego mieszkańców tych obszarów, a także znaczna część obszarów wiejskich

²⁰ Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 WRPO 2014+, zaakceptowany przez Komisję Europejską 17 grudnia 2014 r. dostępny: <http://wrpo.wielkopolskie.pl/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/zapoznaj-sie-z-prawem-i-dokumentami/252>.

Wielkopolski objęta jest występowaniem zjawisk degradacji społeczno-gospodarczej i fizycznej.

Działania rewitalizacyjne prowadzone w obszarach problemowych, tj. zdegradowanych fizycznie, gospodarczo i społecznie, prowadzą do wzmocnienia bezpieczeństwa, promocji integracji gospodarczej, społecznej i kulturowej tych obszarów, a także zwalczania dyskryminacji, poprawienia podaży i dostępności kluczowych usług, zwiększenia liczby miejsc pracy, co jest istotne dla spójności społecznej Wielkopolski.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na terenie Gminy Koło stanowią kontynuację i uszczegółowienie założeń polityki regionalnej i w istotny sposób przyczynią się do realizacji jej założeń na szczeblu lokalnym.

2.3. Spójność z dokumentami szczebla unijnego

Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego *Programu* są spójne z kierunkami wyznaczonymi w unijnych dokumentach programowych, tj. Strategią Europa 2020, Agendą Terytorialną Unii Europejskiej 2020, zapisami Karty Lipskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich oraz deklaracji z Toledo.

Strategia Europa 2020²¹

Europa 2020 to wizja społecznej gospodarki rynkowej dla Europy XXI wieku. Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Inteligentny rozwój wymaga zwiększenia roli wiedzy i innowacji jako sił napędowych naszego przyszłego rozwoju. Wymaga to podniesienia jakości edukacji, poprawy wyników działalności badawczej, wspierania transferu innowacji i wiedzy w Unii, pełnego wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także zadbania o to, by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które przyczyniałyby się do zwiększenia wzrostu, tworzenia nowych miejsc pracy i rozwiązywania problemów społecznych w Europie i na świecie. Zrównoważony rozwój oznacza budowanie zrównoważonej i konkurencyjnej gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, wzmacniając przewagę konkurencyjną europejskiego biznesu, szczególnie sektora produkcji i MŚP, oraz pomagając klientom docenić wartość

²¹ Komunikat Komisji EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Bruksela, 3.3.2010. KOM(2010) 2020.

efektywnego korzystania z zasobów. Dzięki takiemu podejściu Europa będzie mogła prosperować w niskoemisyjnym świecie ograniczonych zasobów, jednocześnie zapobiegając degradacji środowiska, utracie bioróżnorodności i niezrównoważonemu wykorzystywaniu zasobów. Działania te zwiększą również spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu oznacza wzmocnienie pozycji obywateli poprzez zapewnienie wysokiego poziomu zatrudnienia, inwestowanie w kwalifikacje, zwalczanie ubóstwa oraz modernizowanie rynków pracy, systemów szkoleń i ochrony socjalnej, aby pomóc ludziom przewidywać zmiany i radzić sobie z nimi oraz móc budować spójne społeczeństwo. Aby poradzić sobie z problemami starzejącego się społeczeństwa i rosnącej światowej konkurencji, Europa musi wykorzystać potencjał swojej siły roboczej. Przyczyni się to do większego rozwoju i spójności społecznej.

Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich²²

Polityka zintegrowanego rozwoju miejskiego oznacza jednocześnie i sprawiedliwe uwzględnianie obaw i interesów związanych z rozwojem miejskim. Jest procesem, w ramach którego następuje koordynacja kluczowych obszarów polityki miejskiej z punktu widzenia przestrzeni, przedmiotu działania i czasu. Zalecono, aby miasta europejskie rozważyły opracowanie programów zintegrowanego rozwoju dla miasta jako całości. W dokumencie podkreślono, że jakość przestrzeni publicznych, miejskie krajobrazy stworzone przez człowieka, architektura oraz rozwój miejski są istotne z punktu widzenia warunków życia ludności miejskiej. Jako „miękkie czynniki lokalizacji” odgrywają ważną rolę w przyciąganiu przedsiębiorstw opartych na wiedzy, wykwalifikowanej i twórczej siły roboczej oraz turystyki. Do poprawy jakości życia, warunków lokalnych i środowiska może znacznie przyczynić się zrównoważony, dostępny i transport miejski posiadający skoordynowane połączenia z sieciami transportu regionalnego. Szczególną uwagę należy zwrócić na zarządzanie ruchem oraz łączenie różnych rodzajów transportu, z uwzględnieniem infrastruktury dla pieszych i rowerzystów. Infrastruktura techniczna, a szczególnie instalacje wodne, oczyszczalnie ścieków i inne sieci zaopatrzeniowe muszą zostać ulepszone, aby spełnić przyszłe wymogi w zakresie wysokiej jakości życia w mieście. Wskazano ponadto, że miasta muszą przyczyniać się do zapewniania i poprawy jakości życia mieszkańców oraz swojej atrakcyjności jako lokalizacje dla przedsiębiorstw poprzez wykorzystanie zaawansowanych technologii informacyjnych i komunikacyjnych w dziedzinie edukacji, zatrudnienia, usług socjalnych, zdrowia, bezpieczeństwa i ochrony. Pełne wykorzystanie potencjału wiedzy danego miasta zależy od jakości edukacji przedszkolnej i szkolnej, możliwości przeniesienia w ramach systemów edukacyjnych i szkoleniowych, powiązań społecznych i kulturalnych, możliwości uczenia się przez całe życie, poziomu uniwersytetów i pozauniwersyteckich instytutów badawczych oraz związków między przemysłem, przedsiębiorstwami a społecznością naukową.

W dokumencie wskazano, że miasta stoją obecnie przed poważnymi wyzwaniami,

²² Przyjęta z okazji nieformalnego spotkania ministrów w sprawie rozwoju miast i spójności terytorialnej w Lipsku, w dniach 24-25 maja 2007 r.

zwłaszcza związanymi ze zmianą struktur społeczno-gospodarczych i globalizacją. Do problemów należą w szczególności m.in. wysokie bezrobocie i wykluczenie społeczne. Środki zapewniające stabilizację ekonomiczną dzielnic kryzysowych muszą także uwzględniać wewnętrzne siły gospodarcze występujące w tych dzielnicach. Ważnym punktem wyjścia dla poprawy sytuacji dzielnic najuboższych jest ulepszenie systemów edukacji i szkoleń w społecznościach lokalnych w powiązaniu z aktywną polityką dotyczącą dzieci i młodzieży. Wiele ubogich dzielnic doświadcza dodatkowych utrudnień z powodu niewystarczających połączeń transportowych oraz złego stanu środowiska, co jeszcze bardziej obniża ich atrakcyjność.

Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2020²³

W Agendzie Terytorialnej Unii Europejskiej 2020 w kierunku sprzyjającej społecznemu włączeniu, inteligentnej i zrównoważonej Europy zróżnicowanych regionów wskazano, że przy stanowieniu polityki przestrzennej na wszystkich szczeblach należy uwzględnić i problemy wskazane przez ministrów odpowiedzialnych za rozwój miast w Karcie Lipskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich oraz w deklaracjach z Marsylii i Toledo w sprawie rozwoju miast. Popieramy wszystkie wysiłki na rzecz uczynienia miast siłą napędową inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, jak również uczynienia ich atrakcyjnym miejscem zamieszkania, pracy, inwestowania i turystyki. Z tego względu zalecono stosowanie zintegrowanego i wielopoziomowego podejścia do rozwoju miast i polityki rewitalizacji. Współpraca miast i tworzenie połączeń między nimi może przyczynić się do długofalowego inteligentnego rozwoju regionów miejskich w różnej skali. O ile to konieczne, miasta powinny działać poza swoimi granicami administracyjnymi i koncentrować się na regionach funkcjonalnych, w tym na obszarach podmiejskich. W rozwoju różnego rodzaju obszarów wiejskich należy wziąć pod uwagę ich cechy specyficzne. Obszary wiejskie, peryferyjne i słabo zaludnione mogą wymagać poprawy dostępności, wsparcia przedsiębiorczości i tworzenia silnego potencjału lokalnego. W dokumencie podkreślono, że należy chronić wysoką wartość europejskich krajobrazów miejskich i wiejskich oraz rozwijać ich jakość. Wykorzystanie atutów obszarów o bogatym krajobrazie przyrodniczym i kulturowym może wymagać szczególnej troski. Uzupełnieniem ochrony może być tworzenie przyjaznych środowisku miejsc pracy oraz wzmocnienie funkcji rekreacyjnych. Kluczowe znaczenie ma lokalne, regionalne i ponadregionalne zarządzanie dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym. Popieramy ochronę i rewitalizację dziedzictwa oraz korzystanie z niego w ramach terytorialnie zorientowanego podejścia. Istotny jest również wzrost poczucia tożsamości regionalnej i lokalnej poprzez wzmocnienie świadomości i odpowiedzialności społeczności lokalnych i regionalnych za ich wyjątkowe wartości środowiskowe, krajobrazowe, kulturowe i inne.

²³ Przyjęta na nieformalnym spotkaniu ministrów ds. planowania przestrzennego i rozwoju terytorialnego 19 maja 2011 r. w Gödöllő na Węgrzech.

Deklaracja z Toledo ²⁴

W deklaracji zapisano, że kluczowe jest zarządzanie obszarami miejskimi w oparciu o strategię spójnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego osiągnięciu większej konkurencyjności gospodarczej, efektywności środowiskowej, spójności społecznej oraz wzmacnianiu postaw obywatelskich. Zdaniem sygnatariuszy, podejmując odpowiednie kroki, możliwy jest rozwój obszarów miejskich oparty na zasadach zintegrowanego, inteligentnego, zrównoważonego, spójnego rozwoju miast sprzyjającego włączeniu społecznemu jako jedyna droga do osiągnięcia większej konkurencyjności gospodarczej, ekologicznej efektywności, spójności społecznej i postępu w zakresie spraw obywatelskich w miastach europejskich oraz zagwarantowania obywatelom odpowiedniej jakości życia i dobrobytu.

Deklaracja ta nie jest konkretnym zobowiązaniem i ma dobrowolny charakter. Podkreślono przy tym, iż osiągnięcie zrównoważonego i inteligentnego rozwoju miast możliwe będzie między innymi dzięki ich rewitalizacji. Wyznaczone w niej zostają podstawowe cele miast. Jednym z ważniejszych postulatów było stwierdzenie, iż miasta mają wydatnie przyczynić się do zrealizowania Strategii Europa 2020, która zakłada właśnie zrównoważony, inteligentny i sprzyjający włączeniu społecznemu rozwój. Uznano, iż – by osiągnąć wyżej wspomniane cele – należy doprowadzić do połączenia sił wszystkich miast europejskich i zaangażować je w działania, które będą odpowiednio dostosowane do założeń. Rewitalizacja jako jeden z ważniejszych procesów dla rozwoju obszarów miejskich także powinna mieć charakter skoordynowany we wszystkich miastach. Ustalono też, iż niezbędnym przedsięwzięciem pozostaje wdrażanie założeń Karty Lipskiej zarówno na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym, jak i ogólrnoeuropejskim. Dodatkowo należy położyć nacisk na badania i popularyzację wiedzy na temat miast oraz prowadzenie różnego typu studiów porównawczych, statystyk czy akcji promocyjnych miast.

²⁴ Przyjęta z okazji nieformalnego spotkania ministrów w sprawie rozwoju miast i spójności terytorialnej w Lipsku, w dniach 24-25 maja 2007 r.

3. Diagnoza czynników zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Diagnoza stanu została przeprowadzona w trzech etapach:

1. Analiza dokumentów strategicznych i planistycznych gminy.
2. Analiza wskaźnikowa zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej w poszczególnych jednostkach urbanistycznych Gminy Koło, prowadząca do wyznaczenia obszarów w stanie kryzysowym.
3. Partycypacja społeczna i uwzględnienie jej wyników w wyborze obszaru rewitalizacji.

3.1. Wykorzystane źródła danych

Do opracowania diagnozy stanu Gminy Koło, mającej na celu identyfikację potencjalnych obszarów gminy znajdujących się w stanie kryzysowym, wykorzystane zostały dane pozyskane z następujących źródeł:

- Urząd Gminy w Kole,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kole,
- Powiatowy Urząd Pracy w Kole,
- Komenda Powiatowa Policji w Kole,
- Krajowy Rejestr Sądowy,
- Narodowy Instytut Dziedzictwa,
- Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków,
- Państwowa Komisja Wyborcza,
- Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego,
- wyniki partycypacji społecznej.

3.2. Porównywalne jednostki przestrzenne

Uzyskanie porównywalności wyników diagnozy wymaga przetwarzania danych w ramach możliwie podobnych do siebie jednostek przestrzennych. Do diagnozy stanu przyjęto sołectwa wskazane w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Koło”²⁵, obejmujące następujące miejscowości: Borki, Chojny, Czołowo, Dzierawy, Dąbrowa, Kaczyniec, Kamień, Kiełczew Górny, Kiełczew Smużny Czwarty, Kiełczew Smużny Pierwszy, Leśnica, Lucjanowo, Lubiny, Mikołajówek, Ochle, Podlesie, Powiercie, Powiercie-Kolonia, Przybyłów, Ruchenna, Skobielice, Sokołowo, Wandynów i Wrząca Wielka.

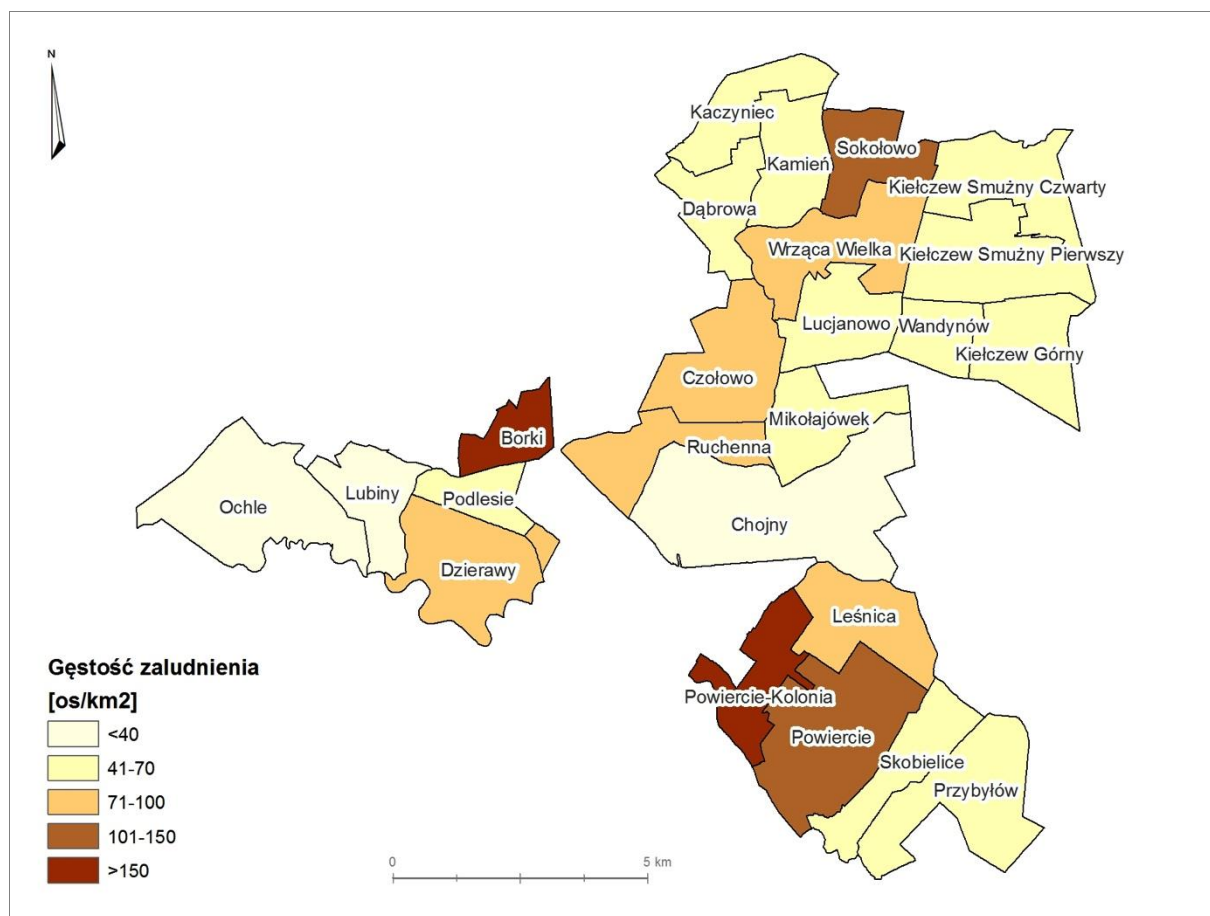
²⁵ Przyjętym uchwałą nr XXIX/164/05 Rady Gminy w Kole z dnia 30 września 2005 r. i zmienionym uchwałą nr VIII/55/2015 Rady Gminy w Kole z dnia 27 maja 2015 r.

Tabela nr 1 Jednostki urbanistyczne Gminy Koło

Lp.	nazwa jednostki urbanistycznej	symbol	liczba mieszkańców [os.]	powierzchnia [ha]
1	Borki	I	761	196
2	Chojny	II	325	1 090
3	Czołowo	III	425	496
4	Dąbrowa	IV	161	291
5	Dzierawy	V	364	508
6	Kaczyniec	VI	157	301
7	Kamień	VII	186	333
8	Kiełczew Górny	VIII	267	386
9	Kiełczew Smużny Czwarty	IX	243	427
10	Kiełczew Smużny Pierwszy	X	373	529
11	Leśnica	XI	341	412
12	Lubiny	XII	86	303
13	Lucjanowo	XIII	227	349
14	Mikołajówek	XIV	186	344
15	Ochle	XV	288	716
16	Podlesie	XVI	89	185
17	Powiercie	XVII	1 050	724
18	Powiercie-Kolonia	XVIII	598	328
19	Przybyłów	XIX	298	571
20	Ruchenna	XX	313	390
21	Skobielice	XXI	144	337
22	Sokołowo	XXII	313	311
23	Wandynów	XXIII	93	208
24	Wrząca Wielka	XVI	500	509
	Razem		7788	10243

Zasięg wytypowanych jednostek urbanistycznych wraz z gęstością zaludnienia przedstawiono na mapie nr 1.

Mapa nr 1 Gęstość zaludnienia w jednostkach urbanistycznych Gminy Koło

Źródło danych: Opracowanie własne

3.3. Położenie Gminy

Gmina Koło należy do powiatu kolskiego, wchodzącego w skład województwa wielkopolskiego. Gmina Koło położona jest w środkowej części powiatu oraz na wschodnich krańcach województwa wielkopolskiego. Zajmuje obszar o powierzchni około 102 km², przyległy do miasta Koła z trzech stron i graniczący z gminami: Babiak, Dąbie, Kościelec, Kramsk, Osiek Mały i Grzegorzew. Gmina ma charakter wiejski. Sieć osadnicza gminy obejmuje 31 miejscowości wiejskich, a obszar gminy podzielony jest administracyjnie na 24 sołectwa.

Specyfiką położenia Gminy jest graniczenie z Miastem Koło, które stanowi odrębną jednostkę administracyjną, a jednocześnie jest siedzibą władz samorządowych miasta i gminy. Na terenie miasta znajdują się wszystkie instytucje świadczące usługi na rzecz gminy, w tym Urząd Gminy. Przyjmując Miasto Koło jako jednostkę łączącą poszczególne obszary gminy, w układzie przestrzennym można wydzielić dwa rejony, różniące się pod względem przyrodniczym i gospodarczym. Są to:

- rejon północno-wschodni, złożony z 19 sołectw, z których największymi są: Wrząca Wielka, Powiercie oraz Powiercie-Kolonia. Rejon ten skupia 80% mieszkańców gminy

i charakteryzuje się funkcją rolniczą. Zabudowa siedliskowa jest rozproszona, jednak większość terenów zabudowanych tworzy ciągi zabudowy wzdłuż dróg. Ścisłe powiązania gospodarcze z Kołem obserwowane są w sołectwach bezpośrednio sąsiadujących z miastem, tj. w Chojnach, Leśnicy, Powierciu i Powierciu-Kolonii, w których kształtuje się funkcja mieszkaniowo-usługowa.

- rejon zachodni, składający się z 5 sołectw, z których największymi są : Borki, Dzierawy i Ochle. Rejon ten skupia 20% mieszkańców gminy i charakteryzuje się funkcją rolniczą, z tym że w ukształtowaniu terenu dominuje dolina Warty z podmokłymi łąkami oraz obszarami wskazanymi do objęcia szczególną ochroną ze względu na walory przyrodnicze. Powiązania z Kołem widoczne są w sołectwach: Borki i Dzierawy.

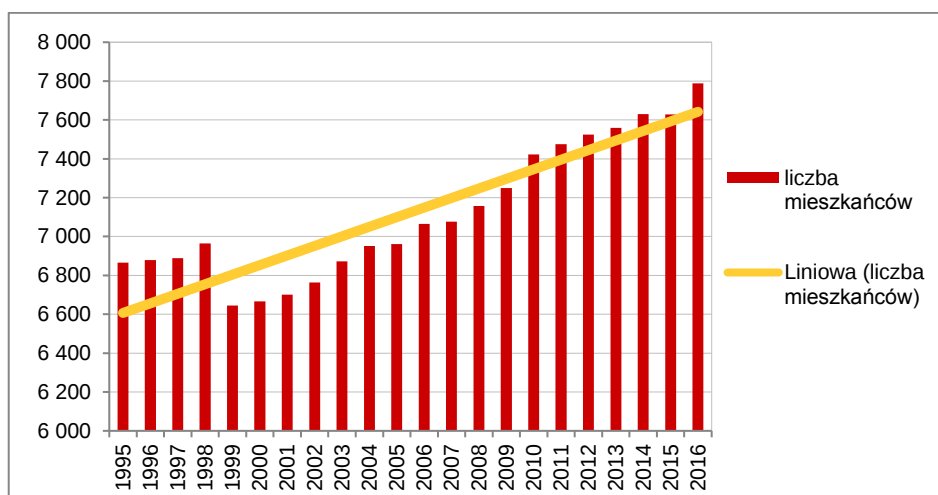
Miasto i gmina są ze sobą ściśle powiązane gospodarczo. Miejskie zakłady pracy są źródłem utrzymania znacznej części mieszkańców gminy, a gminne tereny mieszkaniowo-usługowe są coraz częściej nabywane przez mieszkańców Koła oraz innych gmin.

Przez teren gminy przebiegają ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Leży ona w centrum ważnego korytarza tranzytowego A2 Poznań-Warszawa. Przez gminę przebiega także linia kolejowa E-20 łącząca Poznań i Warszawę (wsie Borki i Chojny).

3.4. Sytuacja demograficzna

Od 1995 r. obserwowana jest tendencja wzrostowa liczby ludności. Saldo migracji wewnętrznych w gminie jest dodatnie. W Gminie Koło według stanu na 31.12.2016 r. zameldowanych było 7788 osób.

Wykres nr 1 Liczba ludności Gminy Koło w latach 1995-2016

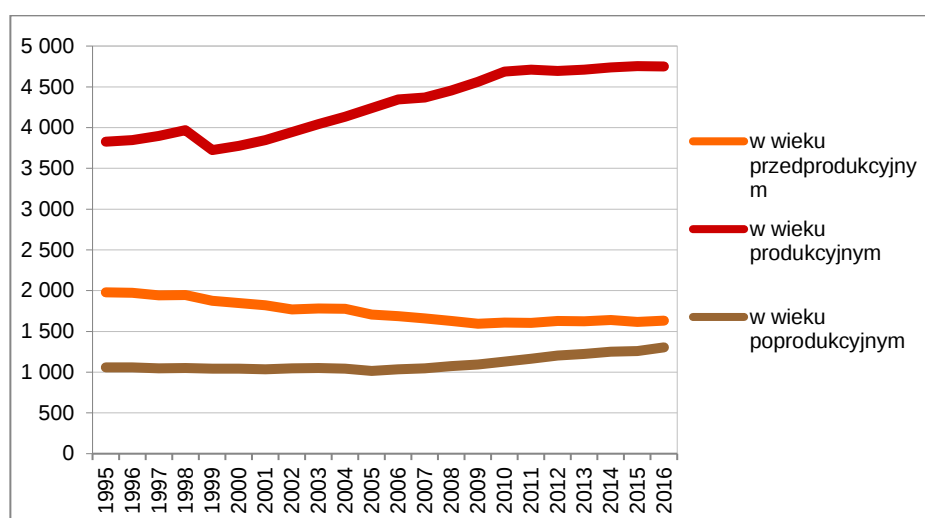

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W strukturze demograficznej Gminy Koło nieznacznie przeważają mężczyźni. Współczynnik feminizacji, określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn, od 2004 r. jest na poziomie niższym od 100. W 2016 roku wskaźnik ten wynosi 99.

Analizując strukturę wiekową mieszkańców gminy od 1995 r. maleje udział osób młodych w wieku przedprodukcyjnym (grupa wieku 0-17 lat), tendencja liczby osób w wieku produkcyjnym (dla mężczyzn grupa wieku 18-64 lata, dla kobiet - 18-59 lat) wzrasta, ale od 2010 r. wzrost ten został wyhamowany. Wzrasta natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym (dla mężczyzn - 65 lat i więcej, dla kobiet - 60 lat i więcej).

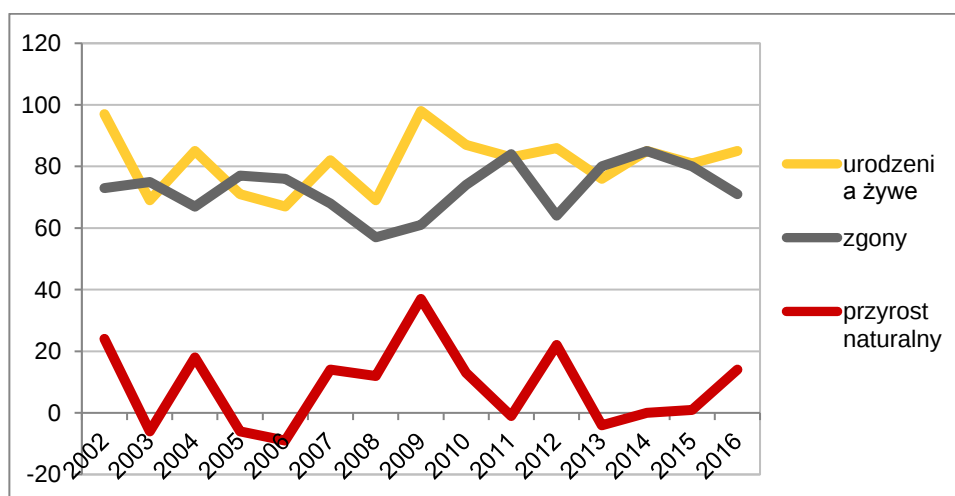
Wykres nr 2 Struktura wiekowa mieszkańców gminy

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Od 2013 r. przyrost naturalny w Gminie Koło rośnie, a od 2014 r. jest dodatni, tj. liczba urodzeń jest większa niż liczba zgonów. W 2016 r. przyrost naturalny wyniósł +14 osób.

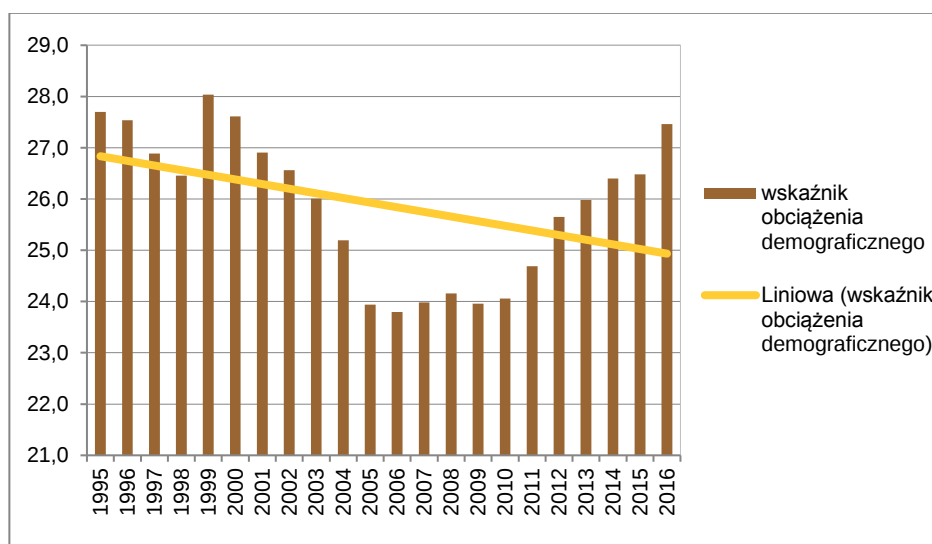
Wykres nr 3 Przyrost naturalny w latach 2002-2015

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wskaźnik obciążenia demograficznego, tj. wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym obrazuje wiek demograficzny ludności oraz przedstawia dostępne na rynku pracy zasoby siły roboczej. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano dla 1999 r., następnie systematycznie spadał do 2006 r., a od 2010 r. wskaźnik ten rośnie, osiągając poziom ponad 27 w 2016 r.

Wykres nr 4 Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Koło w latach 1995-2016

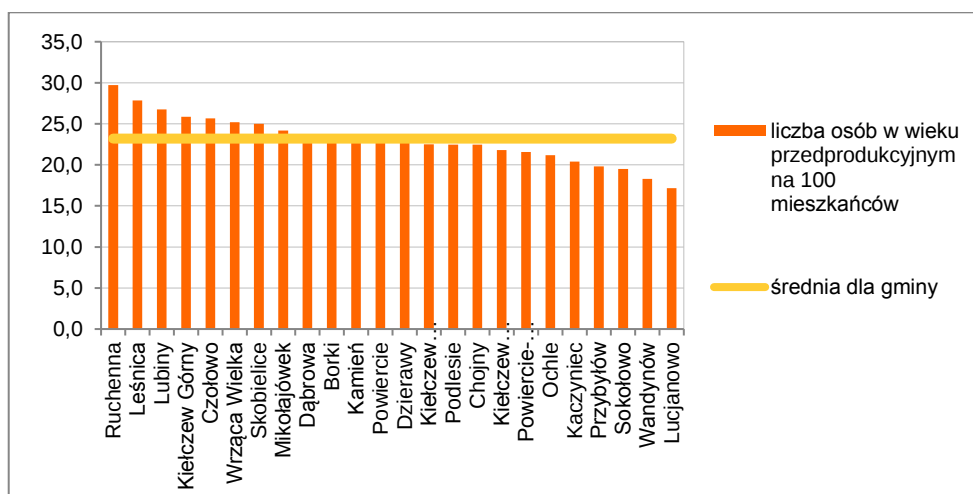

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców (WS1)

Najwyższym udziałem osób młodych do 17 r.ż. w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostek urbanistycznych charakteryzuje się Ruchenna, zaś najniższym – Lucjanowo (17,2).

Wykres nr 5 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców

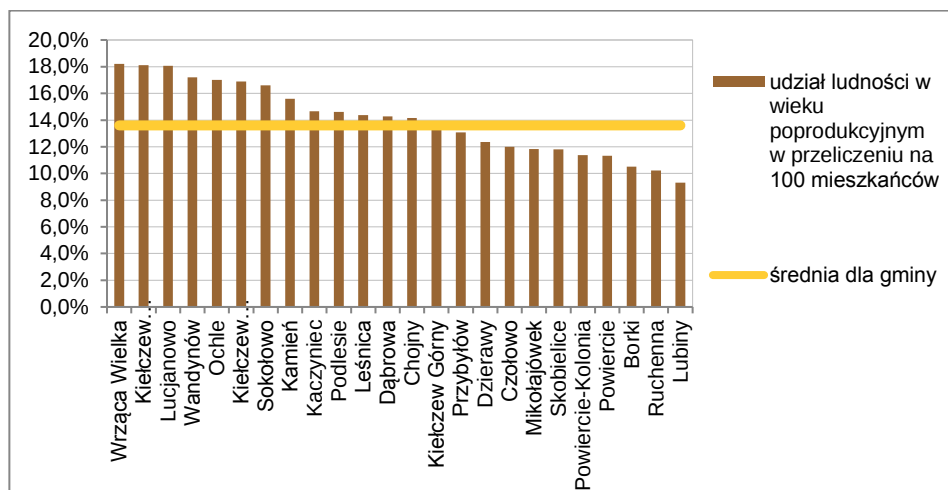

Źródło: Urząd Gminy w Kole

Udział osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców

W Gminie Koło wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym, w którym zazwyczaj kończą one pracę zawodową, w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Najwyższy udział osób w wieku poprodukcyjnym odnotowano dla Wrzącej Wielkiej, Kielczewa Smużnego i Lucjanowa, zaś najniższy – dla Lubin.

Wykres nr 6 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: Urząd Gminy w Kole

Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym wymaga podjęcia działań, mających na celu integrację mieszkańców, zapewnienie opieki i wsparcia.

3.5. Bezrobocie

Brak zatrudnienia albo wykonywania pracy zarobkowej, zwłaszcza w perspektywie długoterminowej, może być przyczyną problemów na płaszczyźnie ekonomicznej, ale także prowadzić do szeregu negatywnych zjawisk prowadzących do degradacji społecznej. Do tego rodzaju zjawisk można zaliczyć utrwalanie niekorzystnych wzorców postaw społecznych, tj. bierność, bezczynność czy bezradność i dziedziczenie ich przez kolejne pokolenia. Brak pracy może także prowadzić do wzrostu przestępczości na danym terenie, albo rodzić innego rodzaju negatywne czy patologiczne zachowania, tj. niewywiązywanie się z obowiązków rodzicielskich, zaniedbanie kwestii edukacji dzieci i młodzieży.²⁶

W statystyce urzędów pracy osobą bezrobotną jest osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym

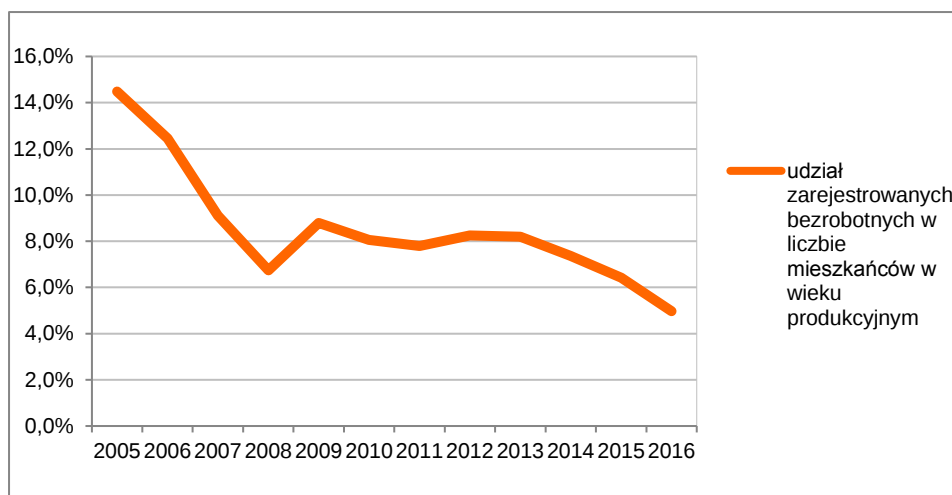
²⁶Demograficzne i społeczne uwarunkowania rewitalizacji miast w Polsce, praca pod red. Andrzeja Zborowskiego, Instytut Rozwoju Miast, tom 5, Kraków, 2009.

urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, natomiast stopa bezrobocia jest to procentowy udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).²⁷

Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (WS2)

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego od 2005 r. udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym spada do roku 2008, następnie wzrasta, osiągając poziom 8,8% w 2009 r., potem spada do wartości 5,0% w 2016 r.

Wykres nr 7 Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie mieszkańców Gminy Koło w wieku produkcyjnym w latach 2005-2016

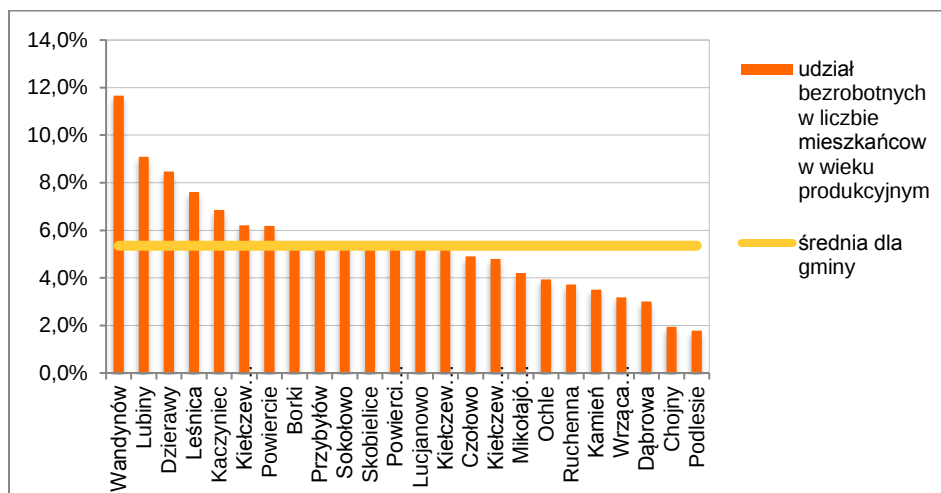
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Na koniec czerwca 2016 r. liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Koło zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kole wynosiła 257 osób. 63% spośród zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły kobiety. Osoby młode do 24 r.ż. stanowią 19% bezrobotnych, a kolejna grupa, tj. osoby pomiędzy 25 a 34 r.ż. to kolejne 30% osób pozostających bez pracy. Osoby starsze powyżej 55 r.ż. stanowią 15% bezrobotnych. Pod względem poziomu wykształcenia, 22% bezrobotnych posiada wykształcenie gimnazjalne i poniżej, a kolejne 27% - zasadnicze zawodowe.

Najwyższym udziałem osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym charakteryzuje się Wandynów (11,7%), a najniższym – Podlesie (1,8%).

²⁷ Zasady metodyczne statystyki rynku pracy i wynagrodzeń, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2008 [dostępne: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/zasady-metodyczne-rocznik-pracy/zasady-metodyczne-statystyki-rynku-pracy-i-wynagrodzen,1,1.html>]

Wykres nr 8 Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym

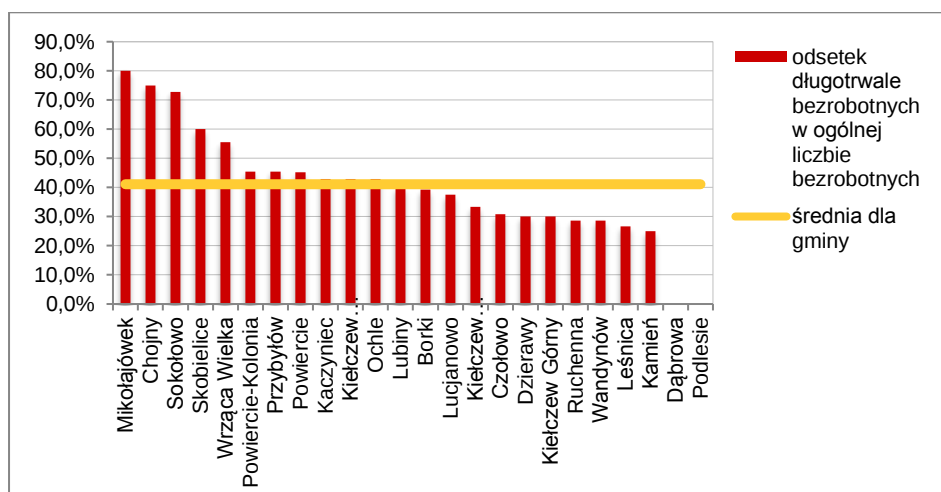

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kole

Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem (WS3)

Istotne znaczenie w diagnozie społecznej sytuacji gminy posiada poziom natężenia i przestrzennej koncentracji wskaźnika, ukazującego odsetek osób długotrwale pozostających bez pracy. Długotrwale bezrobotny to bezrobotny, pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.²⁸

Wykres nr 9 Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kole

Niepokojące jest występujące na terenie gminy **zjawisko pozostawania przez ponad**

²⁸Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Dz.U. 2004 r., Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.

rok bez pracy nieco ponad 41% zarejestrowanych bezrobotnych. Na ogół są to osoby z małymi szansami na znalezienie zatrudnienia na obecnym rynku pracy, bez odpowiedniego wykształcenia czy przekwalifikowania. Najwyższy wskaźnik udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych odnotowano dla Mikołajówka, gdzie 80% zarejestrowanych bezrobotnych pozostaje bez pracy dłużej niż rok. Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych wymaga podjęcia szeregu działań i jest przedsięwzięciem bardzo skomplikowanym, gdyż brak doświadczenia zawodowego jest istotnym czynnikiem utrudniającym znalezienie zatrudnienia bądź podjęcia pracy zarobkowej.

3.6. Ubóstwo

Ubóstwo to pojęcie, które z jednej strony określa warunki życia jednostki, a z drugiej strony wskazuje na nierówności i sprzeczności występujące w społeczeństwie. Jest zjawiskiem wielowymiarowym, a dla polityki społecznej podstawowe znaczenie mają informacje dotyczące zasięgu ubóstwa ekonomicznego.²⁹ Czynnikiem istotnie decydującym o sytuacji materialnej jednostki i jej rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy. Ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych.

Zasięg ubóstwa jest zróżnicowany w zależności od grupy społeczno-ekonomicznej, określanej na podstawie przeważającego źródła dochodów. W najtrudniejszej sytuacji znajdowały się osoby żyjące w gospodarstwach domowych utrzymujących się z tzw. innych niezarobkowych źródeł, w tym przede wszystkim w gospodarstwach, których podstawę utrzymania stanowiły świadczenia społeczne inne niż renty i emerytury. Obniżaniu się stopy życiowej sprzyja także wykonywanie nisko płatnej pracy, a dotyczy to głównie osób o niskim poziomie wykształcenia, pracujących na stanowiskach robotniczych. Wykształcenie jest jednym z najważniejszych czynników różnicujących zagrożenie ubóstwem.³⁰

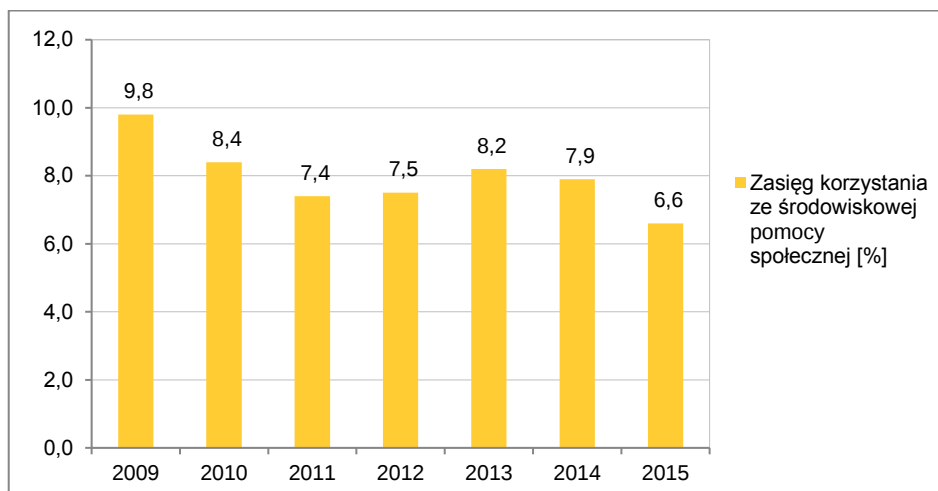
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców (WS4)

Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej to udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem. W latach 2009-2011 obserwowany był spadek wartości wskaźnika w gminie. Rok 2012 i 2013 natomiast charakteryzował się wzrostem tego wskaźnika. Od roku 2014 obserwuje się nieznaczny spadek udziału osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, niemniej jednak problem związany ze zjawiskiem ubóstwa nadal pozostaje aktualny.

²⁹ Ubóstwo w Polsce w latach 2013 i 2014, 2015, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa [dostępne: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/ubostwo-pomoc-spoeczna/ubostwo-w-polsce-w-latach-2013-i-2014,1,6.html>]

³⁰ Tamże

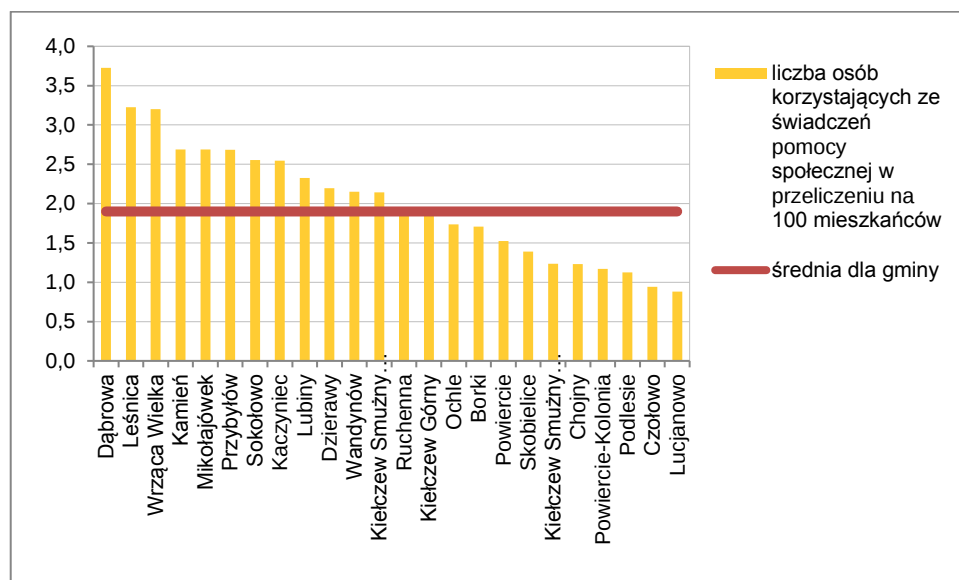
Wykres nr 10 Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej mieszkańców Gminy Koło w latach 2009-2015

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kole w 2016 r. z pomocy świadczonej przez ośrodek skorzystało 151 osób. Głównym powodem przyznania pomocy było ubóstwo (35%), a następnie bezrobocie (26%), niepełnosprawność (13%) oraz długotrwała lub ciężka choroba (10%).

Wykres nr 11 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostek urbanistycznych

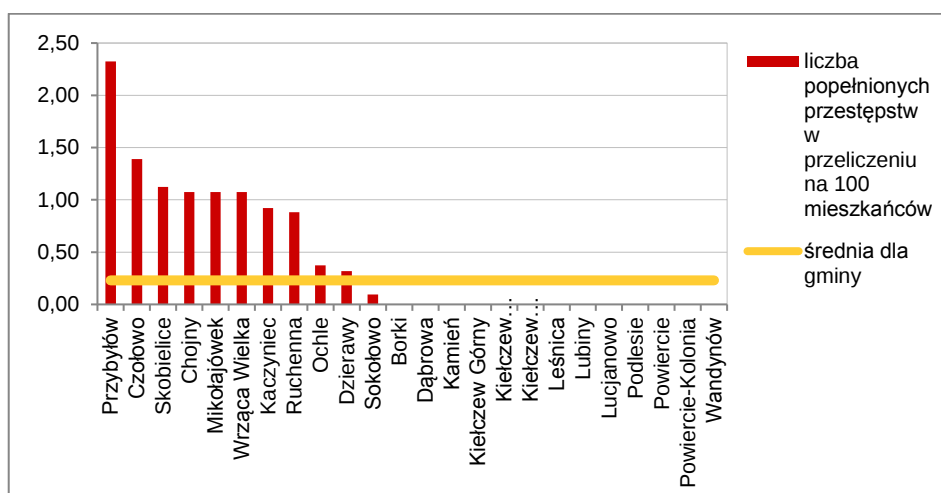
Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Najwyższą liczbą osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób według miejsca zamieszkania charakteryzują się jednostki: Dąbrowa, Leśnica, Wrząca Wielka, Kamień, Mikołajówek i Przybyłów, zaś najmniej mieszkańców Lucjanowa to beneficjenci pomocy społecznej.

3.7. Bezpieczeństwo

Zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej należą do zadań własnych gminy. Przestępczość jest kolejnym zjawiskiem, umożliwiającym zdefiniowanie obszaru w stanie kryzysowym. Często jest powiązana z innymi problemami społecznymi, tj. bezrobocie czy ubóstwo. Mieszkańcy w ramach partycypacji wskazywali, iż poczucie bezpieczeństwa jest istotną kwestią w odniesieniu do wyprowadzania obszarów ze stanów kryzysowych. Dla zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązana jest Policja. W 2016 r. na terenie Gminy Koło popełnionych zostało łącznie 18 przestępstw, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy, daje wskaźnik wynoszący 0,23. Z danych Komendy Powiatowej Policji w Kole wynika, iż najbardziej liczną grupę przestępstw stanowią wykroczenia przeciwko mieniu.

Wykres nr 12 Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostek urbanistycznych (WS5)

Źródło: Komenda Miejska Policji w Kole

Gmina Koło wspiera 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: OSP Ochle, OSP Powiercie, OSP Leśnica, OSP Wrząca Wielka, OSP Kielczew Smużny Pierwszy, OSP Dąbrowa, OSP Przybylów.

3.8. Edukacja

Edukacja jest istotnym elementem, determinującym rozwój osobisty jednostek, a jednocześnie wpływającym istotnie na późniejsze zachowania i możliwości na rynku pracy, decyduje o statusie społecznym, a brak wykształcenia może być przyczyną marginalizacji na różnych płaszczyznach społecznych. Gmina Koło odpowiada za utrzymanie i rozwój bazy materialnej szkół i placówek oświatowych, zapewniając odpowiednie warunki funkcjonowania szkół i placówek oświatowo-wychowawczych.

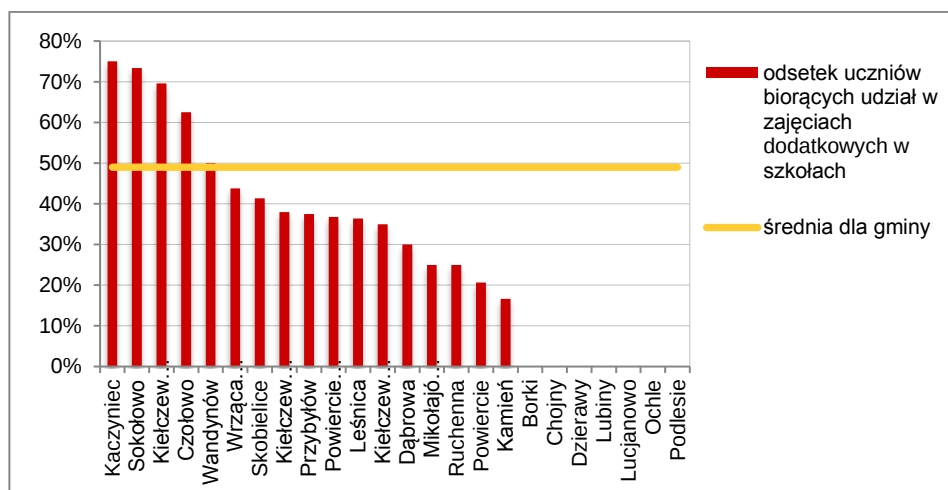
Interpretowanie wyników egzaminacyjnych w odniesieniu do wyników populacji umożliwia metoda analizy tendencji rozwojowej szkoły przygotowywana przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Poznaniu.³¹ Obiektywizowane w ten sposób średnie wyniki punktowe szkoły z kolejnych lat umieszczono na jednym wykresie. Powstała na ich podstawie linia trendu określa tendencję rozwojową szkoły. Szkoły zarówno o niskich wynikach, jak i wysokich mogą potwierdzić tą metodą swoje sukcesy edukacyjne oraz monitorować organizację oraz skuteczność pracy dydaktycznej. W ramach **analizy tendencji rozwojowej szkół** przez OKE w Poznaniu określono następujące tendencje rozwojowe dla szkół w Gminie Koło:

- malejąca dla Szkoły Podstawowej im. Tony Halika we Wrzącej Wielkiej,
- rosnąca dla Szkoły Podstawowej w Kielczewie Smużnym Pierwszym,
- malejąca dla Szkoły Podstawowej im. Orła Białego w Powierciu,
- stała, ale wynik standaryzowany ujemny dla Szkoły Podstawowej im. Idei Olimpijskiej w Sokołowie.³²

Odsetek uczniów biorących udział w zajęciach dodatkowych w szkołach (WS6)

Gmina Koło prowadzi 4 szkoły podstawowe, w których naukę pobiera 544 uczniów. Łącznie z zajęć dodatkowych korzysta 269 dzieci ze szkół podstawowych w gminie, co stanowi 49% wszystkich uczniów w gminie.

Wykres nr 13 Odsetek uczniów biorących udział w zajęciach dodatkowych prowadzonych w szkołach gminnych

Źródło: Urząd Gminy w Kole

Najwyższy odsetek uczniów, biorących udział w dodatkowych zajęciach, odnotowano dla szkoły w Kielczewie, gdzie każde dziecko bierze w nich udział, zaś najniższy dla szkoły

³¹

https://www.oke.poznan.pl/cms,241,komunikowanie_wynikow_sprawdzianu_i_egzaminu_gimnazjalnego_tendencja_rozwojowa_szkoly_do_roku_2008.htm

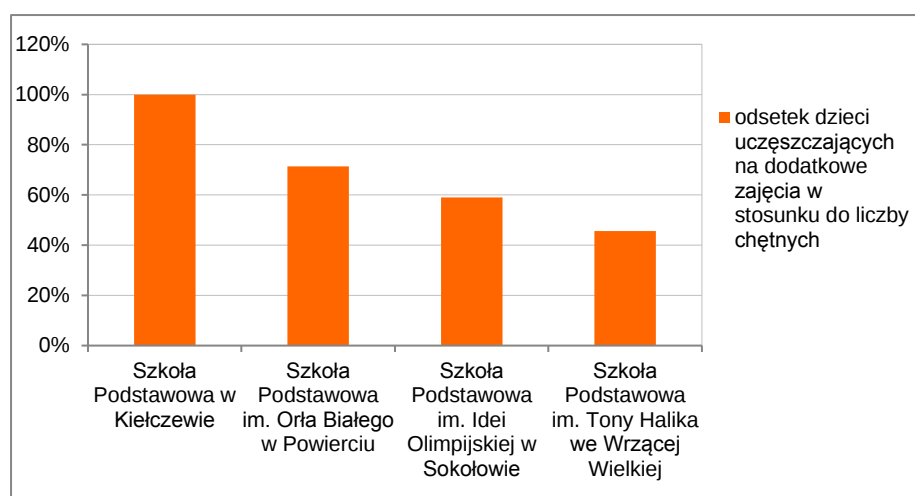
³²Proces wygaszania gimnazjów rozpoczął się od roku szkolnego 2017/2018.

w Powierciu, gdzie prawie 62% dzieci korzysta z zajęć dodatkowych.

Odsetek uczniów chętnych w stosunku do biorących udział w zajęciach dodatkowych w szkołach

Porównując liczbę dzieci chętnych do udziału w dodatkowych zajęciach w stosunku do uczęszczających na zajęcia najmniej uczniów korzysta z zajęć w szkole we Wrzącej Wielkiej.

Wykres nr 14 Odsetek uczniów biorących udział w zajęciach dodatkowych w stosunku do liczby chętnych w szkołach

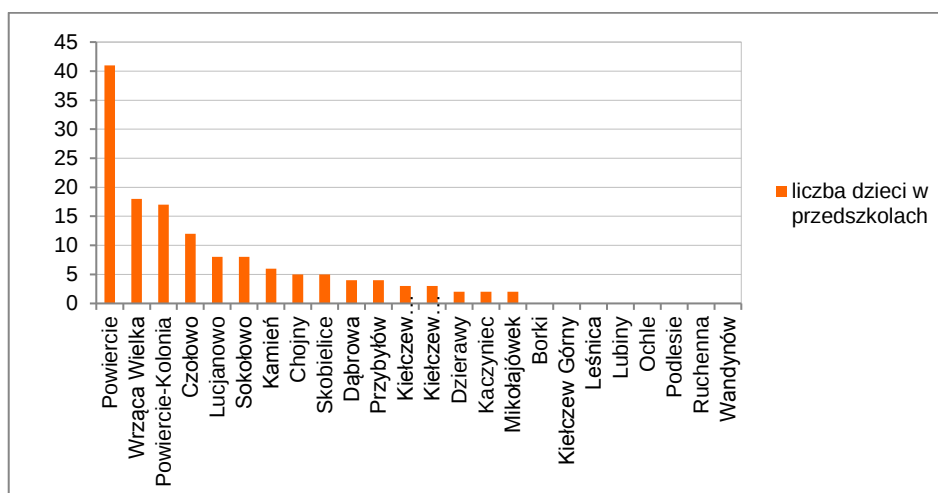
Źródło: Urząd Gminy w Kole

W Szkole Podstawowej w Kielczewie wszystkie chętne dzieci korzystają z zajęć dodatkowych. Analiza liczby dzieci chętnych do udziału w zajęciach dodatkowych pokazuje, że istnieje potrzeba prowadzenia **dodatkowych zajęć dla uczniów**, aby tendencje rozwojowe szkół były wzrostowe. Potwierdzeniem diagnozy stanu w zakresie konieczności prowadzenia dodatkowych zajęć dla uczniów i objęcia ich formami wsparcia jest liczba uczniów korzystających z pomocy psychologiczno-pedagogicznej na 100 uczniów.

Liczba dzieci korzystających z przedszkola

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie edukacji publicznej, a taką potrzebą jest m.in. organizacja wychowania przedszkolnego należy do zadań własnych gminy. Sieć prowadzonych przez gminę publicznych przedszkoli obejmuje dwie placówki: Przedszkole Publiczne we Wrzącej Wielkiej oraz Przedszkole Publiczne w Powierciu.

Wykres nr 15 Liczba dzieci korzystających z opieki przedszkolnej

Źródło: Urząd Gminy w Kole

Podstawa programowa obejmuje bardzo wiele treści, które nakazują nauczycielowi prowadzenie różnorodnych zajęć edukacyjnych i wychowawczych, rozwijających osobowość dziecka w wieku przedszkolnym, dostosowując te zajęcia do jego możliwości i potrzeb. Zajęcia takie, jak zajęcia umuzykalniające, taneczne, plastyczne itp. znajdują się w podstawie programowej. Ich realizacja należy do obowiązków przedszkola.³³ W ramach realizacji statutowych zadań przedszkola, dyrektor organizuje między innymi zajęcia dodatkowe. Przedszkola powinny rozszerzać swoją statutową ofertę edukacyjną, w tym o **zajęcia dodatkowe uwzględniające potrzeby i możliwości rozwojowe dzieci**. Różnorodność tej oferty zależy w głównej mierze od inicjatywy i aktywności dyrektorów przedszkoli.

3.9. Aktywność społeczna

Aktywność społeczna to wszystkie unormowane społecznie działania jednostek, wykonywane w ramach określonych ról społecznych.³⁴ Działalność organizacji pozarządowych, a także udział w wyborach władz lokalnych może stanowić miernik zaangażowania w sprawy wspólne, a przez to przejaw zainteresowania problemami, które wykraczają poza sferę osobistą i rodzinną.

Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców (WS7)

Działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych. Organizacjami pozarządowymi są osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia, niebędące jednostkami

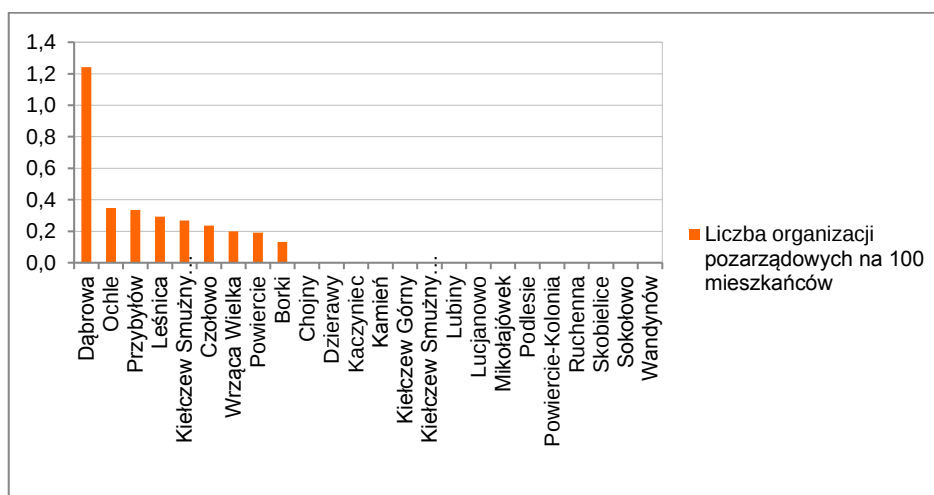
³³Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Dz. U. z 2015 r., poz. 2156 z późn. zm.

³⁴ Definicja za encyklopedią PWN.

sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych lub przedsiębiorstwami, instytucjami badawczymi, bankami i spółkami prawa handlowego będącymi państwowymi lub samorządowymi osobami prawnymi oraz nie działające w celu osiągnięcia zysku. Działalność pożytku publicznego może być prowadzona także przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania;
- stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- spółdzielnie socjalne;
- spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.³⁵

Wykres nr 16 Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: Rejestr Stowarzyszeń Krajowego Rejestru Sądowego

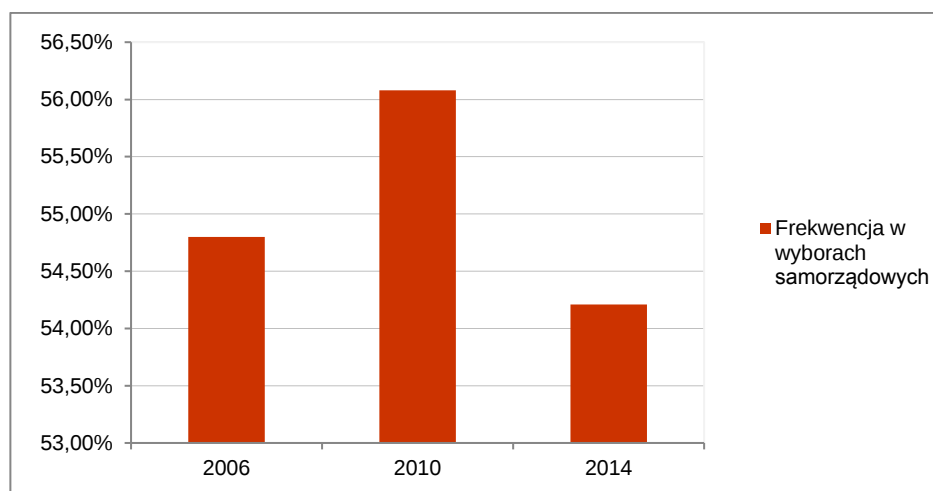
Działalność organizacji pozarządowych, ochotniczych straży pożarnych, klubów sportowych, stowarzyszeń społeczno-kulturalnych czy kół gospodyń wiejskich odgrywa ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększa szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. **Dobrze zorganizowane środowisko** może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów oraz stanowi potencjał rozwoju gminy.

³⁵Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Dz.U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm.

Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r. (WS8)

Istotnym aspektem aktywności społecznej mieszkańców jest frekwencja wyborcza w wyborach lokalnych. W 2006 r. wyniosła ona niecałe 55%, w 2010 r. była wyższa o 1,3 punkta procentowego, a w kolejnych wyborach wynosiła 54,21%.

Wykres nr 17 Frekwencja w wyborach samorządowych w latach 2006-2014

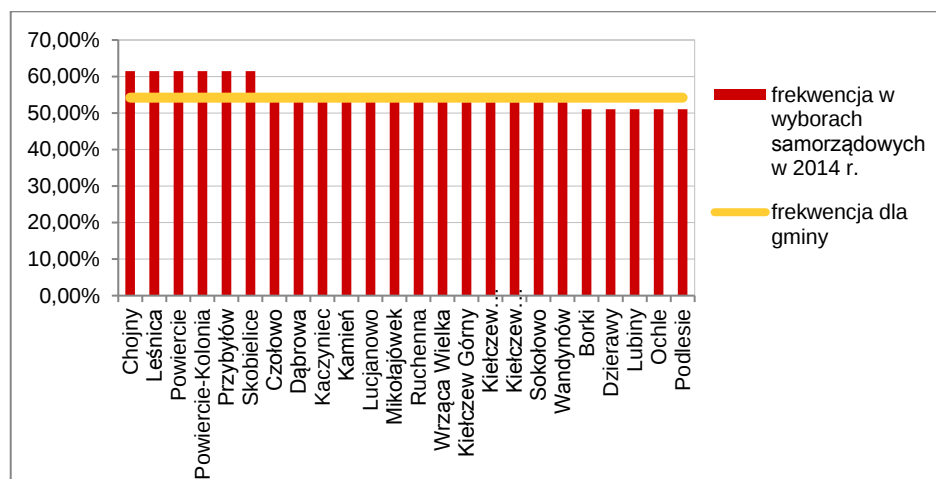

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

Frekwencja wyborcza w gminie jest wyższa niż w skali województwa czy powiatu. Może to świadczyć o **zainteresowaniu mieszkańców sprawami lokalnymi**, przy jednoczesnym w ramach partycypacji społecznej zwracaniu przez nich uwagi na konieczność podejmowania działań na rzecz lokalnej społeczności.

Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w poszczególnych obwodach wyborczych Gminy Koło wynosiła od 51,01% do 61,44%.

Wykres nr 18 Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r.

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

3.10. Identyfikacja obszarów w stanie kryzysowym pod względem występowania negatywnych zjawisk społecznych

Jako obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym pod względem występowania negatywnych zjawisk społecznych można uznać taki, w którym nastąpiła koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Do oceny sytuacji społecznej przyjęto wyniki i wnioski z partycypacji społecznej oraz wartości wskaźników delimitacyjnych:

- Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców (WS1);
- Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (WS2);
- Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem (WS3);
- Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców (WS4);
- Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców (WS5);
- Odsetek uczniów biorących udział w zajęciach dodatkowych w szkołach (WS6);
- Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców (WS7);
- Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r. (WS8).

Każdy wskaźnik podlegał analizie w poszczególnych jednostkach urbanistycznych gminy. Jako sytuację kryzysową traktowano taką, w której wartość wskaźnika w danej jednostce urbanistycznej była gorsza od średniej dla gminy (wyróżnione w tabeli nr 2).

Tabela nr 2 Wartości wskaźników, charakteryzujących sferę społeczną Gminy Koło

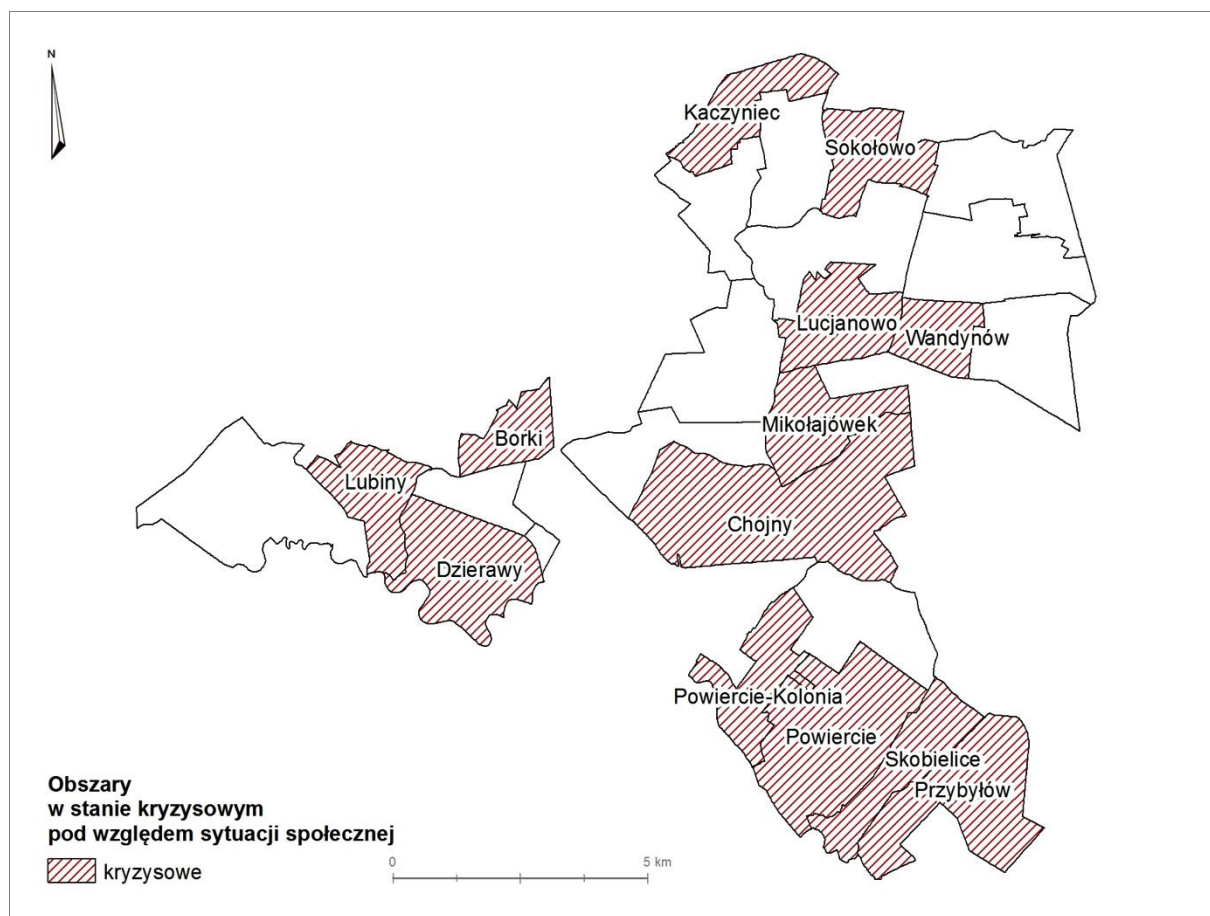
Nazwa jednostki urbanistycznej	WS1	WS2	WS3	WS4	WS5	WS6	WS7	WS8	Stan kryzysowy
Borki	23,3	5,6%	39,3%	1,7	0,0	0%	0,13	51,0%	tak
Chojny	22,5	1,9%	75,0%	1,2	1,4	0%	0,00	61,4%	tak
Czołowo	25,6	4,9%	30,8%	0,9	2,2	63%	0,24	54,2%	nie
Dąbrowa	23,6	3,0%	0,0%	3,7	0,0	30%	1,24	54,2%	nie
Dzierawy	22,8	8,5%	30,0%	2,2	0,5	0%	0,00	51,0%	tak
Kaczyniec	20,4	6,9%	42,9%	2,5	3,2	75%	0,00	54,2%	tak
Kamień	23,1	3,5%	25,0%	2,7	0,0	17%	0,00	54,2%	nie
Kielczew Górny	25,8	6,2%	30,0%	1,9	0,0	70%	0,00	53,0%	nie
Kielczew Smużny Czwarty	21,8	4,8%	42,9%	1,2	0,0	35%	0,00	53,0%	nie
Kielczew Smużny Pierwszy	22,5	5,3%	33,3%	2,1	0,0	38%	0,27	53,0%	nie
Leśnica	27,9	7,6%	26,7%	3,2	0,0	36%	0,29	61,4%	nie
Lubiny	26,7	9,1%	40,0%	2,3	0,0	0%	0,00	51,0%	tak
Lucjanowo	17,2	5,4%	37,5%	0,9	0,0	0%	0,00	54,2%	tak
Mikołajówek	24,2	4,2%	80,0%	2,7	0,5	25%	0,00	54,2%	tak
Ochle	21,2	3,9%	42,9%	1,7	0,3	0%	0,35	51,0%	nie

Nazwa jednostki urbanistycznej	WS1	WS2	WS3	WS4	WS5	WS6	WS7	WS8	Stan kryzysowy
Podlesie	22,5	1,8%	0,0%	1,1	0,0	0%	0,00	51,0%	nie
Powiercie	23,0	6,2%	45,2%	1,5	0,0	21%	0,19	61,4%	tak
Powiercie-Kolonia	21,6	5,5%	45,5%	1,2	0,0	37%	0,00	61,4%	tak
Przybyłów	19,8	5,5%	45,5%	2,7	0,3	38%	0,34	61,4%	tak
Ruchenna	29,7	3,7%	28,6%	1,9	1,2	25%	0,00	54,2%	nie
Skobielice	25,0	5,5%	60,0%	1,4	0,4	41%	0,00	61,4%	tak
Sokołowo	19,5	5,5%	72,7%	2,6	0,3	73%	0,00	53,0%	tak
Wandynów	18,3	11,7%	28,6%	2,2	0,0	50%	0,00	53,0%	tak
Wrząca Wielka	25,2	3,2%	55,6%	3,2	0,2	44%	0,20	54,2%	nie
Średnia dla gminy	23,2	5,4%	41,1%	1,9	0,2	49%	0,1	54,2%	

Opracowanie własne

Obszary w stanie kryzysowym pod względem występowania negatywnych zjawisk społecznych, zdiagnozowano w jednostkach urbanistycznych, w których przekroczone zostały wartości 4 i więcej wskaźników, opisujących sytuację społeczną gminy.

Mapa nr 2 Obszary w stanie kryzysowym pod względem występowania negatywnych zjawisk społecznych na terenie Gminy Koło

Opracowanie własne

3.11. Charakterystyka zjawisk w pozostałych sferach

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym pod względem występowania zjawisk społecznych można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku wystąpienia na nim co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

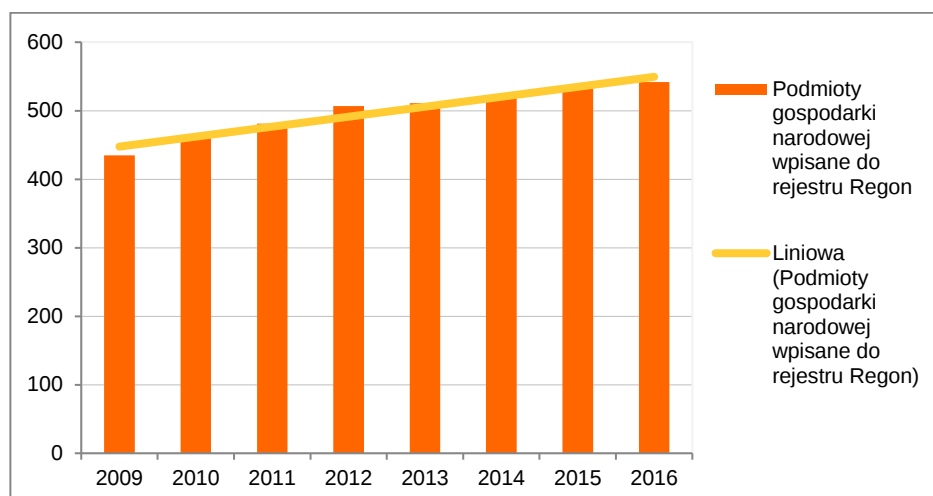
- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz przynajmniej jednego negatywnego zjawiska z obszaru gospodarczego, środowiskowego, przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego.

3.11.1. Sytuacja gospodarcza

Gmina Koło charakteryzuje się rolniczym krajobrazem i zabudową siedliskową rozproszoną z wykształconymi ciągami zabudowy wzdłuż dróg. Na obszarze gminy funkcjonuje 1747 gospodarstw indywidualnych, a średnia wielkość gospodarstwa, w grupie powyżej 1,0 ha, wynosi 7,0 ha. W strukturze jakości gruntów rolnych przeważają gleby o stosunkowo wysokim wskaźniku bonitacji. Grunty orne w kl. III – IV zajmują ok. 4,7 tys. ha, co stanowi 67 % ogólnego areалу gruntów. Ważną cechą rolnictwa w gminie jest jego wysoka produktywność zbóż, upraw przemysłowych, w tym rzepaku i buraka cukrowego oraz warzyw. Na terenie gminy występują usługi podstawowe z zakresu oświaty, handlu, drobnego rzemiosła i kultury. Szczególnie dobre warunki do rozwoju rolniczej funkcji gminy, z uwagi na gleby kl. III i IV, występują w sołectwach: Powiercie, Leśnica, Chojny, Ruchenna, Mikołajówek, Czołowo, Wrząca Wielka, Dąbrowa i Sokołowo. Ukształtowany, **rolniczy charakter gminy** ma swoje odzwierciedlenie w strukturze zatrudnienia. Rolnictwo jest podstawowym źródłem utrzymania ludności gminy, a liczba miejsc pracy poza rolnictwem wynosi ok. 360, w tym ok. 150 w usługach oświaty.

Wykres nr 19 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w latach 2009-2016

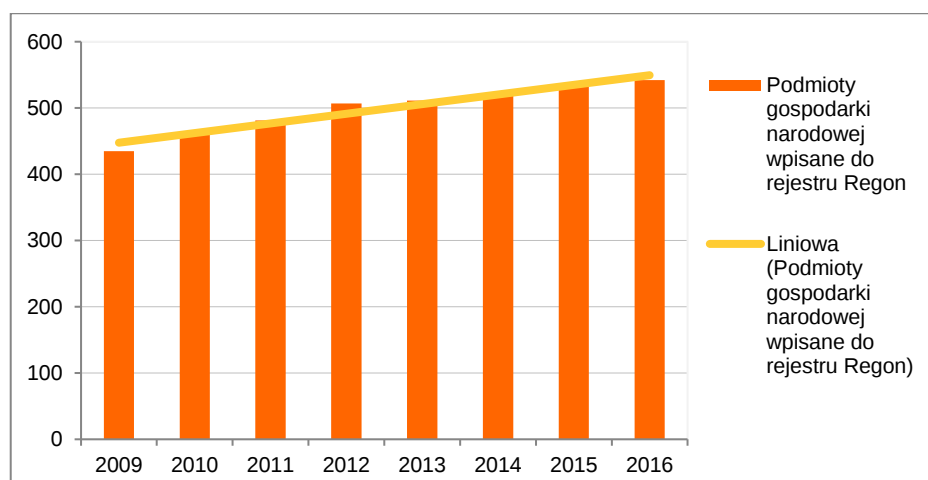

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze Regon w przeliczeniu na 100 osób (WG1)

Niski poziom przedsiębiorczości na danym terenie może stanowić jedną z przyczyn stanu kryzysowego. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej jest związana z potencjałem kapitału ludzkiego w zakresie podejmowania ryzyka działalności na własny rachunek, ale także jest wypadkową takich zmiennych jak lokalizacja czy wsparcie władz lokalnych w sferze rozwoju przedsiębiorczości.

Wykres nr 20 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w latach 2009-2016

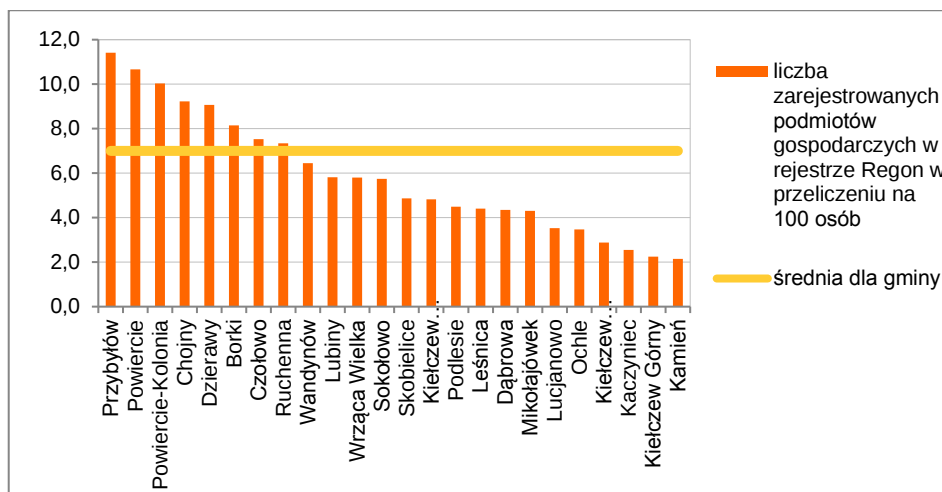

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2009 r. w gminie zarejestrowanych było 435 podmiotów gospodarczych, a ich liczba systematycznie wzrastała do 542 w 2016 r. 97% podmiotów działa w sektorze prywatnym, a pozostałe 3% w sektorze publicznym. 91% podmiotów zarejestrowanych w sektorze prywatnym to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. 97% podmiotów to

mikroprzedsiębiorstwa, które zatrudniają nie więcej niż 9 osób, a pozostałe 3% zatrudnia między 10 a 49 pracowników. 73% podmiotów prowadzi pozostałą działalność według klasyfikacji PKD, 24% w zakresie przemysłu i budownictwa, a 3% - rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa.

Wykres nr 21 Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze Regon w przeliczeniu na 100 osób

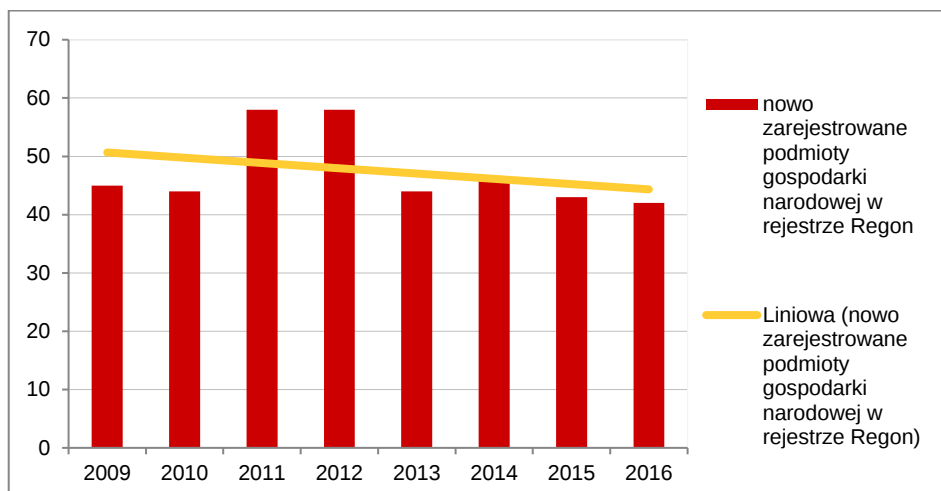
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Największą liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców odnotowano dla Przybowa, następnie dla Powiercia i Powiercia-Kolonii, zaś najmniejszą dla Kamienia. Świadczy to o potencjale możliwości rozwoju gospodarczego.

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze Regon w przeliczeniu na 100 osób (WG2)

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie wykazuje lekko spadkowy trend, począwszy od 2009 r.

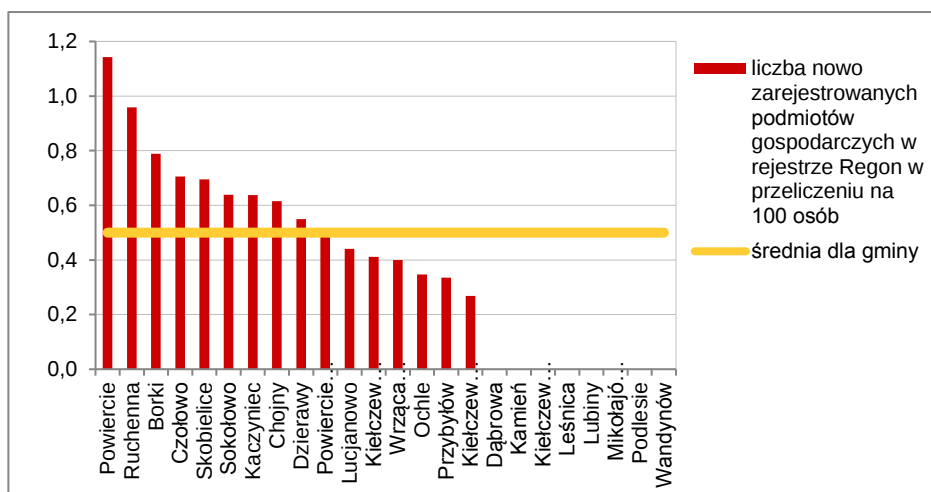
Wykres nr 22 Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w latach 2010-2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie w 2010r. wynosiła 44, następnie wzrosła do 58 w latach 2011-2012, aby w 2016 r. osiągnąć poziom 42 podmiotów. Najwyższym poziomem wskaźnika liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców charakteryzuje się Powiercie, zaś żaden nowy podmiot gospodarczy nie został zarejestrowany w Dąbrowie, Kamieniu, Kiełczewie Górnym, Leśnicy, Lubinach, Mikołajówce, Podlesiu i Wandynowie.

Wykres nr 23 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze Regon w przeliczeniu na 100 osób

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

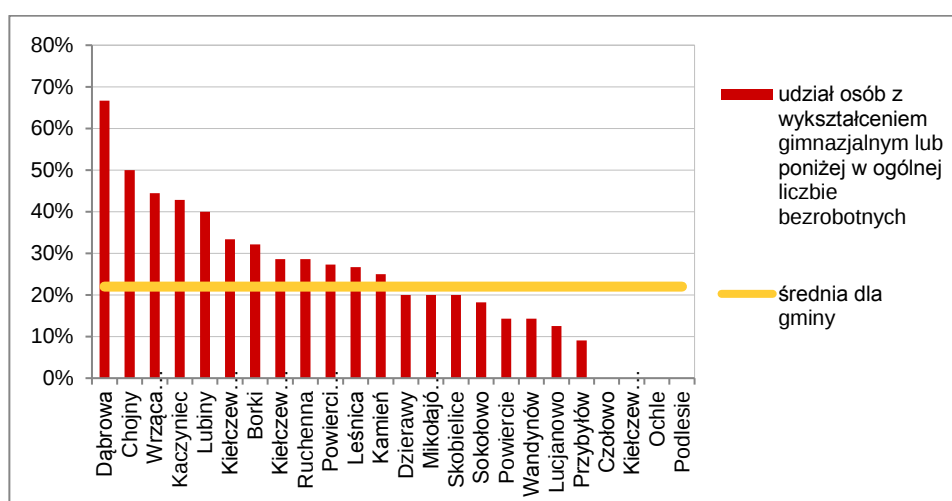
Poziom przedsiębiorczości mieszkańców gminy ma istotny wpływ na ożywienie rozwoju społeczno-gospodarczego, a także pozwala na przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia na obszarach zagrożonych patologiami społecznymi. W ramach partycypacji społecznej interesariusze podnosili na konieczność podejmowania działań w zakresie ułatwiania

zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych

O potencjale gospodarczym decyduje w dużym stopniu przygotowanie pracowników. W Gminie Koło udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych w gminie w 2016 r. wyniósł 22%.

Wykres nr 24 Udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kole

Najwyższym udziałem osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych charakteryzuje się Dąbrowa, zaś najniższym: Czołowo, Kielczew Górny, Ochle i Podlesie. Powoduje to konieczność opracowania działań dedykowanych, mających na celu aktywizację społeczną osób bezrobotnych, a także **wsparcie w zakresie doradztwa zawodowego i szkoleń**.

3.11.2. Sytuacja środowiskowa

Stan środowiska przyrodniczego jest istotnym czynnikiem, mającym wpływ na jakość życia mieszkańców. Gmina charakteryzuje się jednym z najniższych w Wielkopolsce wskaźnikami lesistości na poziomie 4%, podczas gdy wskaźnik ten dla powiatu przyjmuje wartość 11%, a dla województwa 26%. Na terenie gminy Koło znajdują się następujące obszary prawnie chronione:

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Środkowej Warty” (PLB300002)
Obszar ten uznany jest za ostoję ptaków o randze ogólnopolskiej. Występuje tu ponad 230 gatunków ptaków, przy czym ponad połowa z nich to gatunki lęgowe. Obszar charakteryzuje się także różnorodnością szaty roślinnej wynikającą ze zmienności biegu

rzeki Warty. Występuje tu kilkanaście cennych siedlisk, wśród których wymienić należy murawy bliźniaczkowe, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, lasy łęgowe, nadrzeczne zarośla wierzbowe, murawy kserotermiczne, a także murawy szczotlichowe związane z wydmami śródlądowymi.

➤ **Goplańsko-Kujawski Obszar Chronionego Krajobrazu**

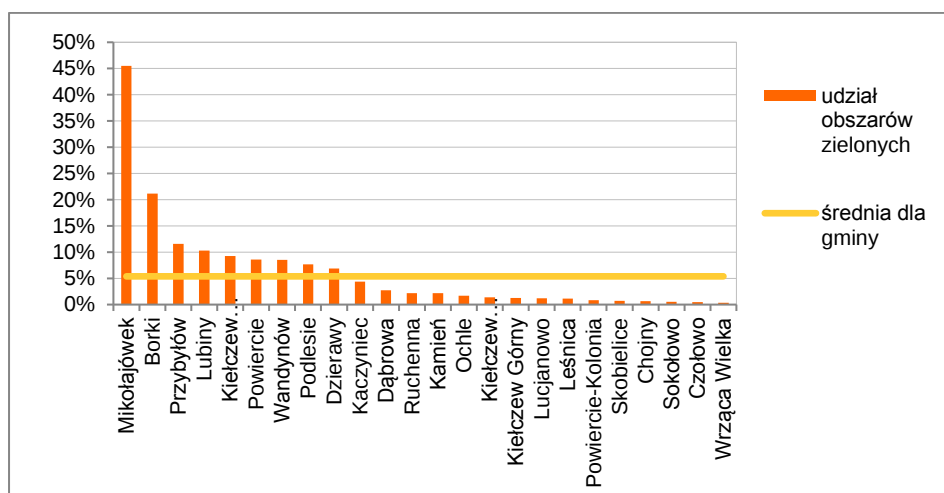
Obejmuje teren polodowcowych jezior rynnowych oraz fragment kanału Warta – Gopło. Występuje tu mozaika lasów mieszanych, łąk, pól uprawnych i jezior. Urozmaicona linia brzegowa sprzyja rozwojowi szuwarów, łąk i wilgotnych lasów łęgowych, stanowiących najcenniejszy element szaty roślinnej. Występują tu miejsca łęgowe ptactwa wodnego, błotnego i lądowego. Wśród najcenniejszych gatunków wymienić należy czaple purpurowe i bataliony, a także gęsi białoczelne i zbożowe oraz żurawie.

➤ **2 pomniki przyrody w formie pojedynczych drzew. Znajdują się one w obrębie terenów zieleni. Są to dąb szypułkowy w m. Powiercie i lipa drobnolistna w m. Mikołajówek.**

Udział powierzchni zielonych (WŚ1)

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Koło” oceniając warunki przyrodnicze gminy stwierdzono, że poza doliną Warty krajobraz gminy nie jest zbyt urozmaicony, przeważają tereny rolnicze i głównie w tym kierunku upatrywać należy możliwości rozwoju gminy, a także należy dążyć do zwiększenia lesistości gminy, gdyż las jest najważniejszym składnikiem równowagi ekologicznej w biosferze oraz niezbędnym zapleczem środowiska przyrodniczego dla rekreacji. Diagnoza sytuacji środowiskowej na terenie Gminy Koło powiązana jest z liczbą i powierzchnią terenów zielonych, możliwych do wykorzystania przez mieszkańców, także w zakresie rozwoju potencjału turystycznego gminy.

Wykres nr 25 Udział powierzchni zielonych w poszczególnych jednostkach urbanistycznych

Źródło: Urząd Gminy w Kole

Najwyższym udziałem powierzchni zielonych charakteryzuje się Mikołajówek, zaś najniższą wartość odnotowano dla Wrzącej Wielkiej.

Jakość powietrza

W „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2016”³⁶, przeprowadzonej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Gmina Koło została zaliczona do strefy wielkopolskiej. Pod kątem zawartości dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu strefę zaliczono do klasy A. Pod kątem zanieczyszczenia pyłem PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenem strefa wielkopolska została zaklasyfikowana do klasy C. W przypadku Gminy Koło i zabudowy mieszkalnej, usługowej oraz obiektów użyteczności publicznej emisja do środowiska związana jest z wprowadzeniem do powietrza atmosferycznego zanieczyszczeń pyłowych i gazowych pochodzących z instalacji wykorzystywanych do celów grzewczych. Jednym z problemów jest tzw. **niska emisja** zanieczyszczeń do powietrza pochodząca z rozproszonych niskich emitorów, najczęściej instalacji grzewczych, związana ze stosowaniem paliw o gorszej jakości w paleniskach domowych oraz z działalnością małych zakładów niepodlegających obowiązkowi posiadania pozwolenia na wprowadzenie substancji do powietrza. Problemem w zakresie jakości powietrza jest także **ruch drogowy**, należałoby podjąć działania zmierzające do częściowej eliminacji wewnątrzgminnego transportu drogowego zastępując go w miarę możliwości ruchem rowerowym czy pieszym. Alternatywą dla transportu lokalnego, odbywającego się drogą wojewódzką, powinna być budowa nowych połączeń lokalnych i udostępnianie mieszkańcom infrastruktury dobrej jakości, wykorzystując w tym celu istniejące możliwości, tj. tereny po byłej kolejce wąskotorowej.

Ilość wykorzystywanych wyrobów azbestowo-cementowych (WŚ2)

Na mocy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.) azbest jest substancją stwarzającą szczególne zagrożenie dla środowiska. Po demontażu wyrobów zawierających azbest, powstałe odpady są traktowane jako odpady niebezpieczne.³⁷ Łącznie na terenie Gminy Koło wykorzystywanych jest 3581 ton wyrobów azbestowo-cementowych, co w przeliczeniu na 1 obiekt daje 1,7 tony na budynek. W Gminie Koło zdecydowaną większość wykorzystywanych wyrobów zawierających azbest stanowią płyty faliste (94%), a **najwięcej eternitu znajduje się na budynkach gospodarczych**. Najwięcej płyt azbestowo-cementowych jest wykorzystywanych w Ochlach, zaś najmniej w Podlesiu. Stan techniczny wyrobów zawierających azbest oceniony poprzez stopień pilności ich usunięcia wskazuje konieczność powtórnej oceny w ciągu 5 lat (III stopień pilności) wykorzystywanego eternitu w Gminie Koło.³⁸

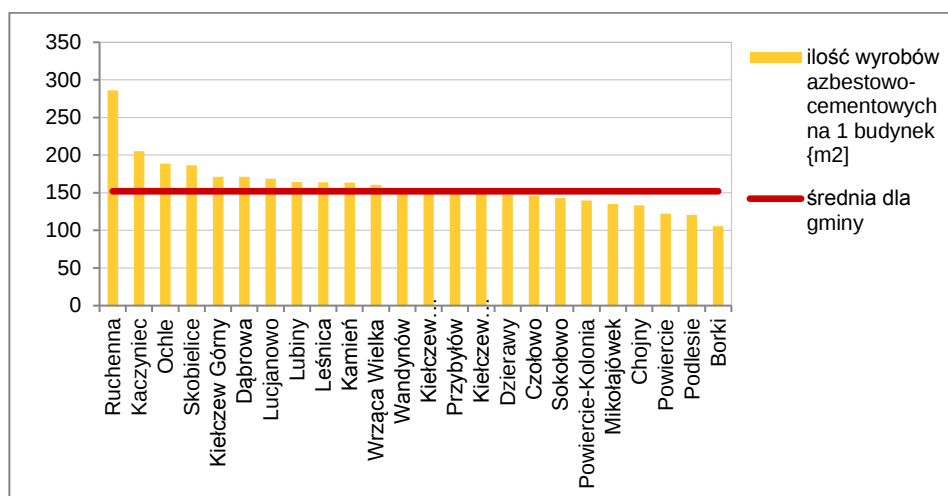
³⁶ Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2016, dostępna:

<http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/Monitoring%20jakoosci%20powietrza/ocena2016.pdf>

³⁷ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów, Dz. U. z 2014 r., poz. 1923.

³⁸ Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Koło, dostępny: <http://www.gmina-kolo.bip.net.pl/?c=225>

Wykres nr 26 Ilość wykorzystywanych wyrobów azbestowo-cementowych na 1 budynek

Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Harmonogram realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest” podzielono na 2 etapy. W etapie I, obejmującym lata 2014-2022, powinna nastąpić intensyfikacja podjętych działań związanych z usuwaniem azbestu, edukacją i pozyskiwaniem funduszy na ten cel. W etapie drugim w latach 2023-2032 działania ukierunkowane będą na podtrzymanie dotychczasowych działań, ich okresowy monitoring i ewentualną aktualizację.

3.11.3. Sytuacja przestrzenno-funkcjonalna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna odgrywa istotną rolę w ocenie komfortu jakości życia mieszkańców danego obszaru. Zadaniem samorządu gminy jest zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności, a rozwój gminy zależy od umiejętności gospodarowania zasobami i od tego, jak władze gminy będą wykorzystywały swoje mocne strony w tym zakresie.

Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna obejmuje zadania z zakresu oświaty, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury i sportu, niezbędne do funkcjonowania lokalnej społeczności. Potrzeby edukacyjne mieszkańców w zakresie szkolnictwa realizowane są przez następujące placówki:

- Szkoła Podstawowa im. Tony Halika we Wrzącej Wielkiej,
- Szkoła Podstawowa w Kiełczewie Smużnym Pierwszym,
- Szkoła Podstawowa im. Idei Olimpijskiej w Sokolowie,
- Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Powierciu.

Analiza liczby dzieci chętnych do udziału w zajęciach dodatkowych pokazała, że istnieje potrzeba prowadzenia **dodatkowych zajęć dla uczniów**, aby tendencje rozwojowe szkół były wzrostowe.

Opieka przedszkolna zapewniona jest przez Przedszkole Publiczne we Wrzącej Wielkiej

oraz w Powierciu. Przedszkola powinny rozszerzać swoją statutową ofertę edukacyjną, w tym o **zajęcia dodatkowe uwzględniające potrzeby i możliwości rozwojowe dzieci**. Różnorodność tej oferty zależy w głównej mierze od inicjatywy i aktywności dyrektorów przedszkoli.

Jednym z celów polityki społecznej realizowanej przez Gminę Koło jest stworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny oraz ukierunkowywaniu osób i rodzin do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Kierunki działań, spójnych z działaniami zaplanowanymi w ramach programu rewitalizacji, obejmują między innymi **pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży, tworzenie systemu edukacji i wspierania rodziny oraz tworzenie warunków do organizowania aktywnego wypoczynku dla rodzin**.

Pod względem zadań z zakresu kultury i sztuki gmina Koło jest silnie związana z miastem Koło. Organizacją życia kulturalnego w gminie zajmuje się Miejski Dom Kultury, Kino „Nad Wartą” oraz Muzeum Techniki Ceramicznych. Na terenie Gminy Koło funkcjonują dwa zespoły artystyczne: Zespół Ludowy „Kielczewianki” i Orkiestra Dęta we Wrzącej Wielkiej. Aktywność mieszkańców Gminy przejawia się również poprzez korzystanie z materiałów Gminnej Biblioteki Publicznej znajdującej się we Wrzącej Wielkiej oraz filii w Powierciu. Gmina Koło organizuje corocznie Święto Plonów, od 2014 roku Święto Pieczonego Ziemniaka, od 2007 roku Święto Miodu oraz gminne i międzygminne konkursy przedmiotowe dla uczniów szkół podstawowych oraz gminny konkurs wiedzy pożarniczej, a także różne imprezy plenerowe czy konkursy sportowe. Działają następujące sekcje zainteresowań:

- zespoły rockowe – studio nagrań,
- gry planszowe,
- klub gier bitewnych „GONDOLIN”,
- klub malucha,
- język angielski oraz język angielski z elementami arteterapii,
- sekcja fotograficzna,
- zajęcia z aranżacji wnętrz,
- zajęcia z projektowania,
- warsztaty i konsultacje plastyczne,
- pracownia ceramiczna,
- teatr ruchu,
- zajęcia teatralne,
- zajęcia taneczne dla dzieci i młodzieży,
- warsztaty techniczne dla dzieci – KLOCKI LEGO.

Na infrastrukturę sportową gminy składają się sale gimnastyczne i boiska przyszkolne, tj. sala gimnastyczna i boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Powierciu, przy Szkole Podstawowej we Wrzącej Wielkiej, przy Szkole Podstawowej w Sokołowie, a także boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Kielczewie oraz boisko Orlik w Borkach. Na terenie gminy

funkcjonuje również Wrzącka Liga Orlika, w której czynny udział bierze wiele klubów sportowych założonych przez mieszkańców.

Opiekę zdrowotną dla mieszkańców Gminy Koło zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, a także ośrodki w Kole.

Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna obejmuje system drogowy, wodociągi i kanalizację, a także miejsca przestrzeni wspólnej przeznaczone do rekreacji dla mieszkańców. Na standard i jakość zamieszkiwania duży wpływ ma **dostępność infrastruktury bytowej**.

Układ drogowy

Układ drogowy Gminy Koło obejmuje następujące drogi:

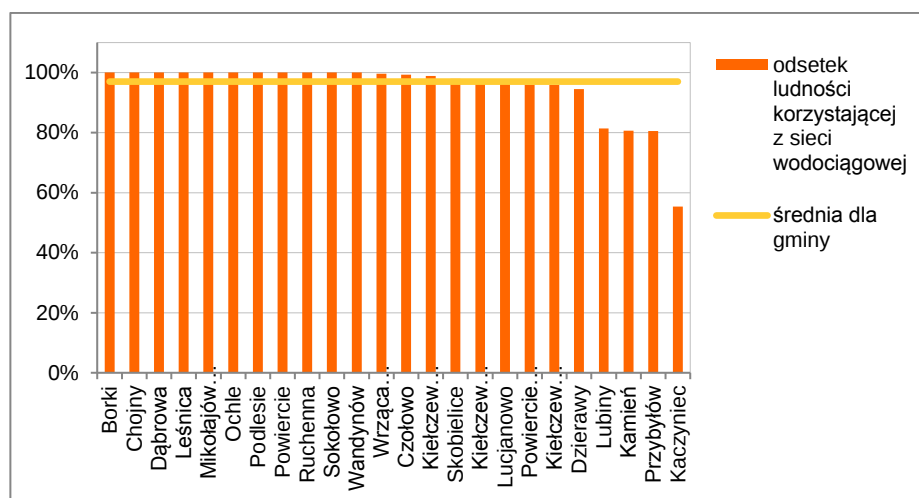
- krajowe: 1,6 km,
- wojewódzkie: 16,1 km,
- powiatowe: 47,2 km,
- gminne: 79,4 km.

Przez gminę przebiega droga krajowa nr 92, łącząca Koło z Poznaniem i Warszawą. W Kole krzyżuje się z drogą wojewódzką nr 473 (Koło - Łask) i drogą wojewódzką nr 270 (Koło - Włocławek). Przez gminę przebiega linia kolejowa Warszawa – Poznań. W „Studium” podkreślono, że stan techniczny dróg jest niezadowalający, a do najważniejszych zadań należy utrzymanie bezpiecznego stanu technicznego dróg gminnych i powiatowych oraz przebudowa i dostosowanie drogi krajowej nr 2 i dróg wojewódzkich nr 270 i nr 473 do parametrów technicznych klasy GP i G. Tereny położone przy głównych drogowych ciągach komunikacyjnych są narażone na emisję liniową z transportu, powodując znaczne pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego. Istotny wpływ na wzrost emisji z transportu drogowego ma wzrost liczby pojazdów zarejestrowanych w ostatnich latach na terenie powiatu kolskiego. Wobec narastającego zjawiska ruchu lokalnego drogą wojewódzką nr 473, istnieje potrzeba wykorzystania innych, alternatywnych dróg, które będą przeznaczone dla ruchu lokalnego, tj. **terenów po byłej kolejce wąskotorowej**. Droga po kolei wąskotorowej to droga po terenie intensywnej zabudowy mieszkaniowej o charakterze miastotwórczym – nosząca cechy dzielnicy podmiejskiej. Usytuowana jest równolegle do drogi wojewódzkiej nr 473 prowadzącej do autostrady A-2, a więc drogi o wysokim natężeniu ruchu i stanowi dla niej drogę alternatywną. W jej centralnym odcinku usytuowane są obiekty użyteczności publicznej, tj. szkoła podstawowa, przedszkole, zespół boisk sportowych ORLIK, a w końcowym Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego, parafia rzymsko-katolicka oraz obiekty działalności gospodarczej zlokalizowane w różnych miejscach. Przeniesienie części ruchu lokalnego (pojazdów i pieszych) z drogi wojewódzkiej na drogę lokalną w sposób zdecydowany wpłynie na poprawę bezpieczeństwa użytkowników drogi.

Odsetek ludności korzystający z sieci wodociągowej

Atutem Gminy jest prawie pełne jej zwodociągowanie. Długość czynnej sieci wodociągowej wynosi 160,7 km. Głównymi źródłami zaopatrzenia w wodę gminy Koło są zasoby wód podziemnych, które czerpane są z pięciu ujęć zlokalizowanych w miejscowościach: Wrząca Wielka, Stellutyszki, Powiercie oraz Koło i Osiek Wielki (poza terenami gminy). Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wzrasta od 92% w 2005 r. do 97% w 2016 r.

Wykres nr 27 Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej

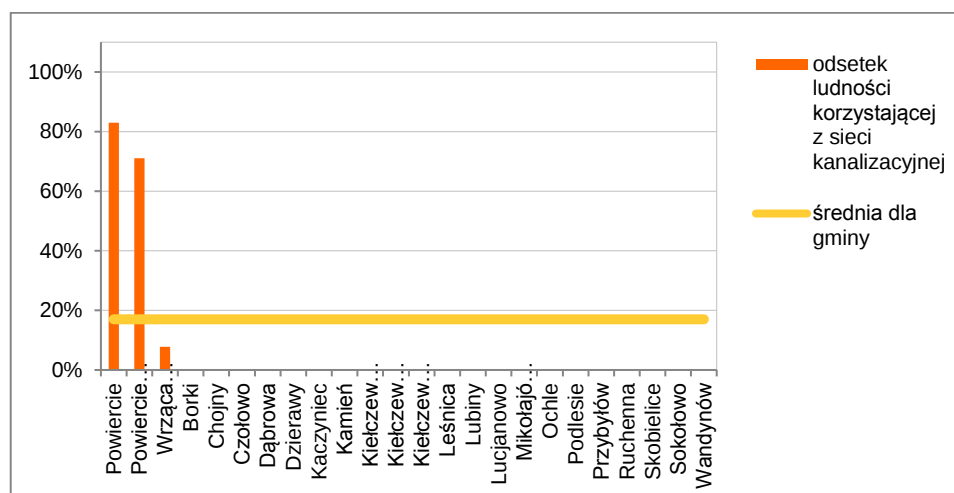

Źródło: Urząd Gminy w Kole

Odsetek ludności korzystający z sieci kanalizacyjnej (WF1)

Na koniec 2016 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 20,2 km i korzystało z niej 17% mieszkańców gminy. W Powierciu, funkcjonuje oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna o wydajności 200 m³/d, do której odprowadzane są ścieki z terenu wsi Powiercie i Powiercie-Kolonia. Po wybudowaniu nowych kolektorów, do oczyszczalni będą odprowadzane ścieki z terenów wsi Skobielice i Przybyłów. W pozostałych miejscowościach gospodarka ściekami rozwiązywana jest indywidualnie.

Wykres nr 28 Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej

Źródło: Urząd Gminy w Kole

Gminne obszary przestrzeni publicznej (WF2)

Obszary przestrzeni publicznej to tereny o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne.³⁹ Zagospodarowane miejsca wypoczynku i rekreacji w przestrzeni publicznej są istotne z punktu widzenia możliwości integracji lokalnej społeczności, w tym integracji międzypokoleniowej.

Tabela nr 3 Świetlice wiejskie w Gminie Koło

Lp.	Miejscowość	Właściciel	Powierzchnia [m ²]	Stan techniczny
1	Czołowo	Urząd Gminy	141,99	bardzo dobry
2	Kamień	Urząd Gminy	214,03 (62,95 sklep)	dobry
3	Skobielice	Urząd Gminy	192,24	dostateczny
4	Podlesie	Urząd Gminy	bd.	dostateczny
5	Ochle	Urząd Gminy	427,54	dobry

Świetlice wiejskie przeznaczone są do spędzania czasu wolnego, rekreacji, rozwijania zainteresowań i integracji lokalnych społeczności. Stanowią także miejsca spotkań, działań na rzecz rozwoju kultury i edukacji. Mogą być miejscem organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz miejscem spotkań i zebrań starszych mieszkańców wsi. Wobec braku wystarczającej liczby świetlic wiejskich i terenów zagospodarowanych w centrach miejscowości, istotnym przedsięwzięciem jest **zagospodarowanie miejsca aktywnego wypoczynku oraz spotkań mieszkańców w Przybyłowie**. W wyniku przeprowadzonej analizy miejsc dogodnych do przeprowadzenia przedsięwzięcia wybrano takie, w którym gmina jest właścicielem terenu i obiektów oraz będzie istniała możliwość zrealizowania projektu ze względu na aspekty prawne.

³⁹Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz.U. z 2017 r., poz. 1073 z późn. zm.

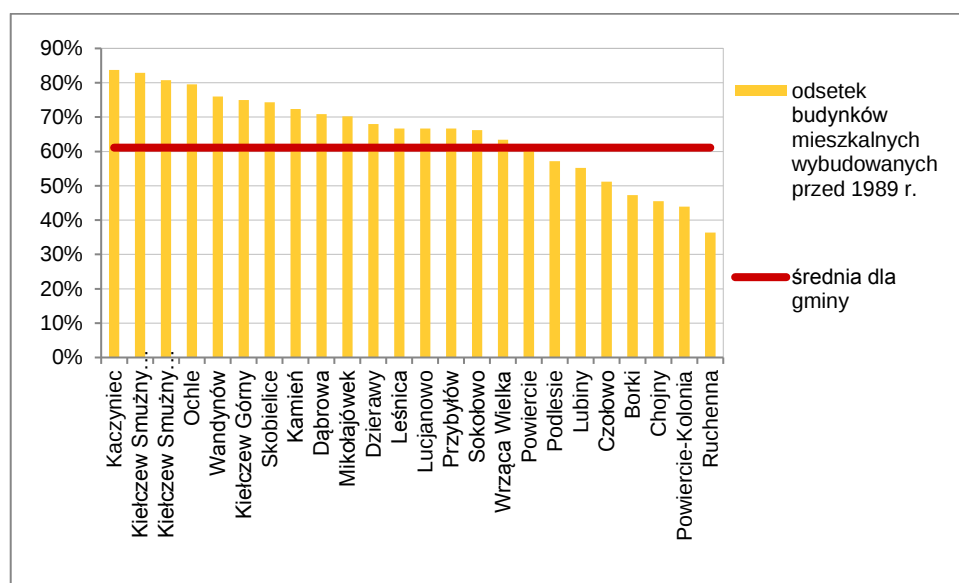
3.11.4. Sytuacja techniczna

Stan techniczny budynków jest związany z datą budowy budynków, obowiązujących wówczas norm i przepisów, a także z prowadzonymi pracami remontowymi czy termomodernizacyjnymi.

Odsetek mieszkań wybudowanych przed 1989 r. (WT1)

Ponad 61% budynków zostało wzniesione przed 1989 r.⁴⁰ Istnieje wobec tego konieczność przeglądu technicznego stanu budynków i bieżących remontów, konserwacji i prowadzenia procesów kompleksowej termomodernizacji. W trakcie spotkań prowadzonych w ramach partycypacji społecznej mieszkańcy wskazywali na konieczność poprawy stanu technicznego zarówno budynków mieszkalnych, jak i gospodarczych. Konieczność poprawy stanu budynków dotyczy, zdaniem mieszkańców, również budynków użyteczności publicznej oraz obiektów zabytkowych. Zły stan techniczny budynków jest w opinii mieszkańców przyczyną zanieczyszczenia środowiska, zwłaszcza w obliczu wykorzystywania starych pieców jako źródeł ogrzewania i azbestowo-cementowych pokryć dachowych.

Wykres nr 29 Odsetek budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r.

Źródło: Urząd Gminy w Kole

Najwyższy odsetek mieszkań wybudowanych przez 1989 r. odnotowano dla Kaczyńca, zaś najniższy – dla Ruchennej.

Lokale komunalne przyznawane są osobom o stosunkowo niskich dochodach, których nie stać na wynajęcie bądź kupno własnego mieszkania. W zasobach komunalnych Gminy Koło znajduje się 18 mieszkań:

- Wrząca Wielka nr 43/1- 1 mieszkanie,

⁴⁰ Dane Banku Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

- Wrząca Wielka nr 43/2 - 1 mieszkanie,
- Wrząca Wielka nr 43/3 - 1 mieszkanie,
- Wrząca Wielka nr 43/4 - 1 mieszkanie,
- Wrząca Wielka nr 43/5 - 1 mieszkanie,
- Wrząca Wielka nr 43/6 - 1 mieszkanie,
- Wrząca Wielka nr 43/7 - 1 mieszkanie,
- Wrząca Wielka nr 43/8 - 1 mieszkanie,
- Wrząca Wielka nr 43/9 - 1 mieszkanie,
- Wrząca Wielka nr 43/10 - 1 mieszkanie,
- Wrząca Wielka nr 43/11 - 1 mieszkanie,
- Wrząca Wielka nr 43/12 - 1 mieszkanie,
- Wrząca Wielka nr 45/2 - 1 mieszkanie,
- Kiełczew Smużny Pierwszy nr 42 - 2 mieszkania,
- Przybyłów nr 59 - 2 mieszkania,
- Sokołowo nr 55 - 1 mieszkanie.

Zużycie energii na potrzeby ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej w budynkach jest istotną częścią łącznego zużycia energii finalnej w gminie. W związku z powyższym istnieje znaczny potencjał zaoszczędzenia energii cieplnej w budownictwie poprzez zastosowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska. Jednym z możliwych działań do podjęcia jest termomodernizacja, prowadząca do zwiększenia efektywności wykorzystania energii finalnej, a co za tym idzie do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych. **Przedsięwzięcia termomodernizacyjne** obejmują:

- ulepszenia, w wyniku których następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej oraz ogrzewania do budynków,
- ulepszenia, w wyniku których następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła,
- wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynków,
- całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji.⁴¹

Zabytki

Na terenie Gminy Koło znajdują się obiekty dziedzictwa kulturowego. Do rejestru zabytków nieruchomych prowadzonego przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu wpisany został zespół dworski we Wrzącej Wielkiej, obejmujący dwór,

⁴¹Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów, Dz.U. z 2017 r., poz. 130 z późn. zm.

budynek gospodarczy, ruiny lamusa i park pod nr rej. 227 z 4.09.1968 r. Ponadto na terenie gminy Koło znajdują się zabytki nieruchome wpisane do gminnej ewidencji zabytków, a także zabytki ruchome wpisane do rejestru, tj. wyposażenie kościoła parafialnego p.w. św. Jakuba Apostoła we Wrzącej Wielkiej.

Dziedzictwo kulturowe jest istotne dla mieszkańców, a dbałość o zabytki stanowi jeden z celów strategicznych rozwoju gminy. Wszystkie cenniejsze obiekty zabytkowe na terenie gminy Koło objęte są ochroną i wymagają zabiegów i działań charakterystycznych dla zespołów zabudowy wsi oraz chronionego krajobrazu naturalnego. Mieszkańcy gminy w ramach partycypacji społecznej wyrażali wolę i chęć zachowania dziedzictwa kulturowego, wskazując je jako element budowania tożsamości lokalnej.

3.12. Delimitacja obszaru zdegradowanego

Na podstawie przeprowadzonych analiz i partycypacji społecznej wyznaczono obszar zdegradowany na terenie Gminy Koło, w których oprócz negatywnych zjawisk społecznych, zdiagnozowano występowanie negatywnych zjawisk w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Wykorzystano w tym celu następujące, dodatkowe wskaźniki delimitacyjne dla pozostałych sfer:

- WG1: Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób;
- WG2: Udział nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób;
- WŚ1: Udział obszarów zielonych w ogólnej powierzchni jednostek;
- WŚ2: Ilość wyrobów azbestowo-cementowych na 1 budynek;
- WF1: Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej;
- WF2: Gminne obszary przestrzeni publicznej;
- WT1: Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych.

Tabela nr 4 Wartości wskaźników, charakteryzujących sferę gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną Gminy Koło

Lp.	Nazwa jednostki urbanistycznej	WG1	WG2	WŚ1	WŚ2	WF1	WF2	WT1
1	Borki	8,1	0,8	21,2%	105,7	0,0%	nd.	47,3%
2	Chojny	9,2	0,6	0,6%	133,5	0,0%	nd.	45,5%
3	Czołowo	7,5	0,7	0,4%	145,5	0,0%	tak	51,2%
4	Dąbrowa	4,3	0,0	2,7%	171,3	0,0%	nd.	70,8%
5	Dzierawy	9,1	0,5	6,9%	147,4	0,0%	nd.	68,0%
6	Kaczyniec	2,5	0,6	4,3%	205,2	0,0%	nd.	83,7%
7	Kamień	2,2	0,0	2,2%	163,7	0,0%	tak	72,3%
8	Kielczew Górny	2,2	0,0	1,2%	171,4	0,0%	nd.	75,0%

Lp.	Nazwa jednostki urbanistycznej	WG1	WG2	WŚ1	WŚ2	WF1	WF2	WT1
9	Kielczew Smużny Czwarty	2,9	0,4	9,3%	149,2	0,0%	nd.	82,9%
10	Kielczew Smużny Pierwszy	4,8	0,3	1,4%	153,7	0,0%	nd.	80,8%
11	Leśnica	4,4	0,0	1,2%	164,1	0,0%	nd.	66,7%
12	Lubiny	5,8	0,0	10,3%	164,5	0,0%	nd.	55,2%
13	Lucjanowo	3,5	0,4	1,2%	168,7	0,0%	nd.	66,7%
14	Mikołajówek	4,3	0,0	45,5%	135,0	0,0%	nd.	70,2%
15	Ochle	3,5	0,3	1,7%	188,7	0,0%	tak	79,5%
16	Podlesie	4,5	0,0	7,7%	120,8	0,0%	tak	57,1%
17	Powiercie	10,7	1,1	8,6%	122,3	83,0%	nie	61,7%
18	Powiercie-Kolonia	10,0	0,5	0,8%	139,7	71,1%	nd.	43,9%
19	Przybylów	11,4	0,3	11,5%	151,3	0,0%	nie	66,7%
20	Ruchenna	7,3	1,0	2,2%	286,1	0,0%	nd.	36,4%
21	Skobelice	4,9	0,7	0,7%	186,7	0,0%	tak	74,3%
22	Sokołowo	5,8	0,6	0,5%	143,3	0,0%	nd.	66,2%
23	Wandynów	6,5	0,0	8,5%	155,2	0,0%	nd.	76,0%
24	Wrząca Wielka	5,8	0,4	0,3%	160,7	7,8%	nd.	63,4%
	Średnia dla gminy	9,7	0,8	5,4%	152,9	17,1%		61,1%

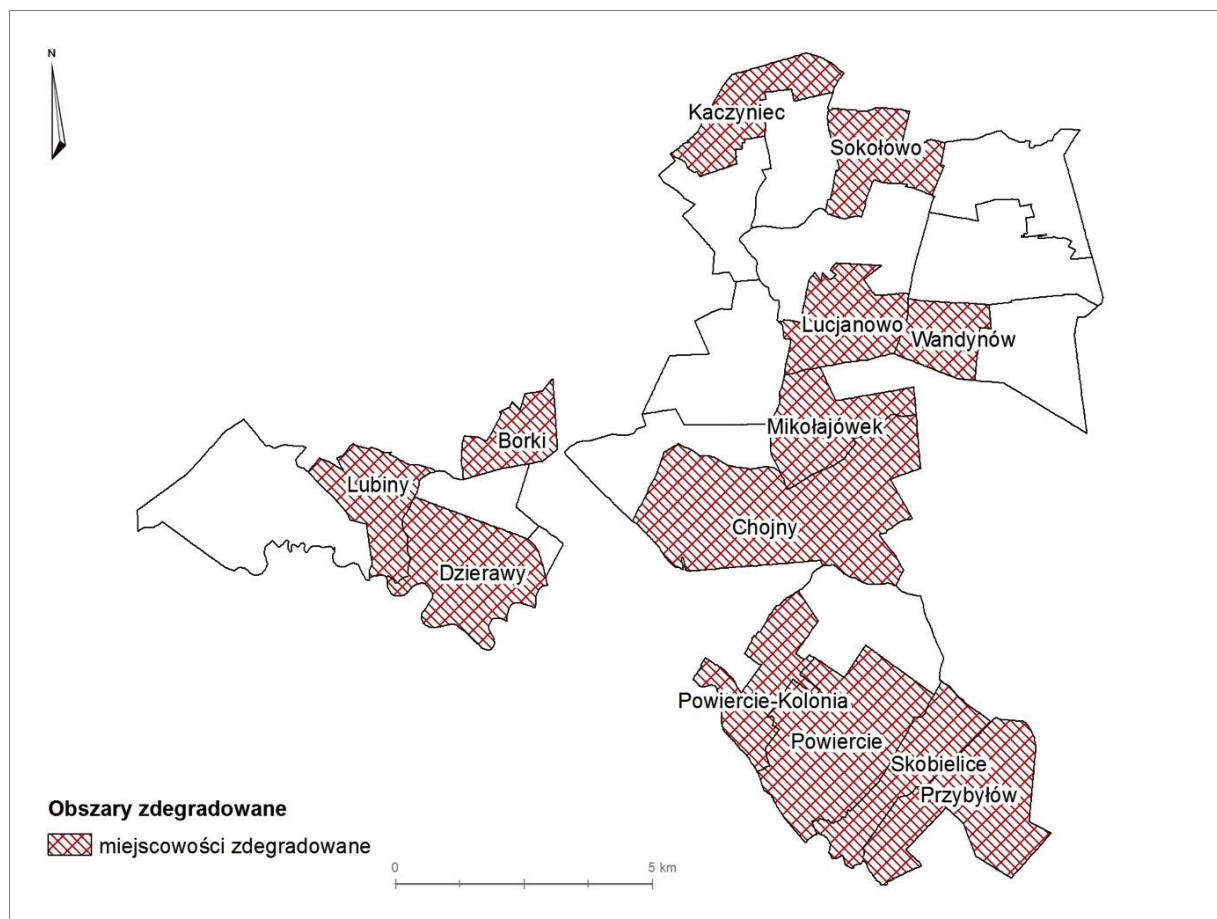
Diagnoza stanu, wsparta wynikami partycypacji społecznej, posłużyła do wyznaczenia obszaru zdegradowanego w Gminie Koło.

Tabela nr 5 Liczba mieszkańców i powierzchnia wyznaczonego obszaru zdegradowanego

Lp.	Nazwa jednostki urbanistycznej	Liczba mieszkańców [os.]	Powierzchnia [ha]
1	Borki	761	196
2	Chojny	325	1090
3	Dzierawy	364	508
4	Kaczyniec	157	301
5	Lubiny	86	303
6	Lucjanowo	227	349
7	Mikołajówek	186	344
8	Powiercie	1050	724
9	Powiercie-Kolonia	598	328
10	Przybylów	298	571
11	Skobelice	144	337
12	Sokołowo	313	311
13	Wandynów	93	208
	Razem	4 602	5 570
	Gmina Koło	7 788	10 243
	udział	59%	54%

Rozmieszczenie przestrzenne obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Koło zostało przedstawione na mapie nr 3.

Mapa nr 3 Obszar zdegradowany na terenie Gminy Koło

Opracowanie własne

4. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji i zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy, a także może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Na wyznaczonym obszarze zdegradowanym Gminy Koło mieszka 59% ludności, a powierzchnia obszaru stanowi ponad 54% łącznej powierzchni gminy. Przestankami wyboru obszaru rewitalizacji spośród wyodrębnionych miejscowości gminy, które znajdują się w stanie zdegradowanym były:

- wyniki przeprowadzonej diagnozy stanu oraz badań ilościowych i jakościowych sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej w Gminie Koło,
- wyniki partycypacji społecznej, tj. oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności, wyrażone w trakcie partycypacji społecznej w ramach ankietyzacji oraz konsultacji,
- zamierzenia strategiczne rozwoju gminy, zdefiniowane w „Strategii Rozwoju Gminy Koło na lata 2015-2020”,
- istotność obszaru z punktu widzenia rozwoju lokalnego,
- zasięg oddziaływania realizowanych projektów na społeczność lokalną,
- możliwości realizacji przedsięwzięć w wybranych obszarach, tj. odpowiedni potencjał obszaru do prowadzenia działań rewitalizacyjnych w sferze społecznej, ale także w pozostałych sferach życia społeczno-ekonomicznego gminy.

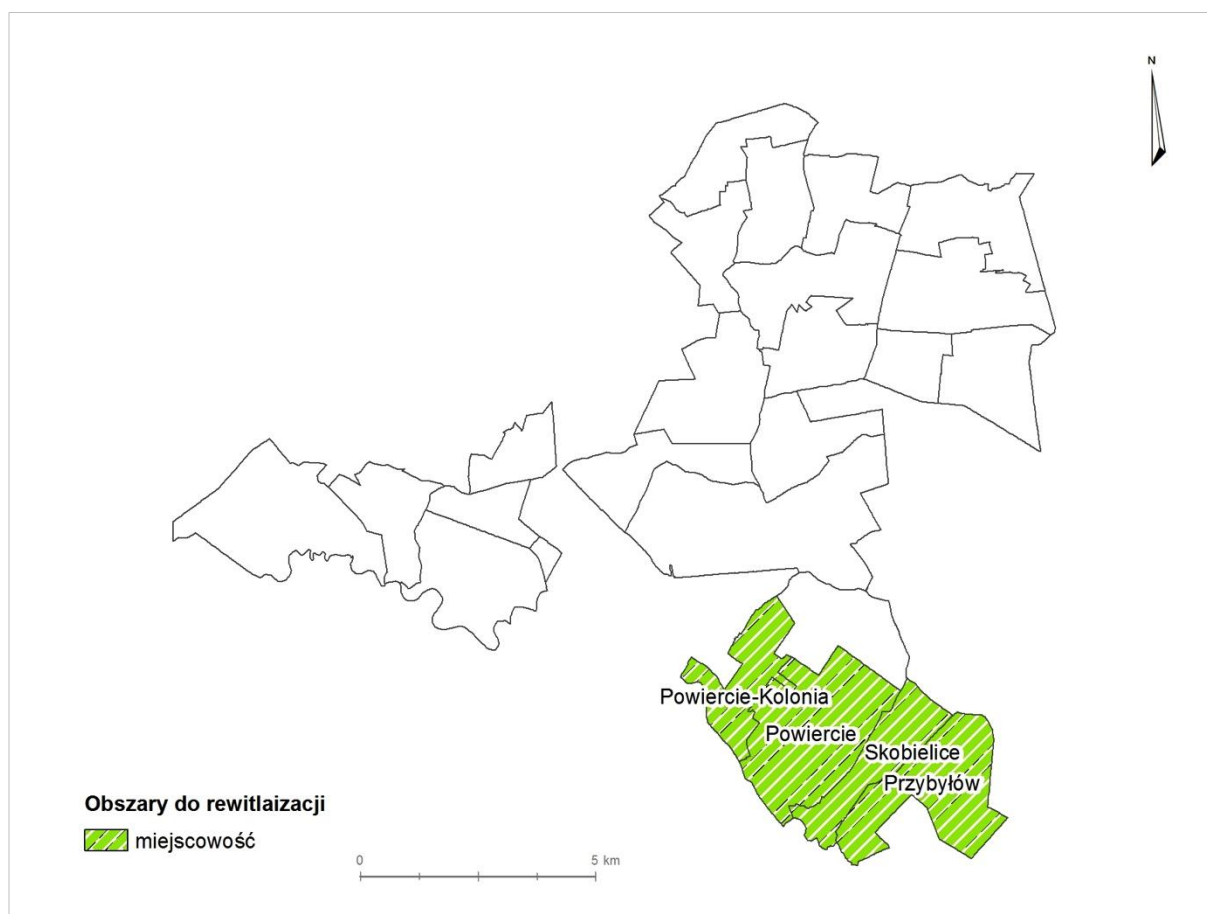
Na podstawie powyżej przedstawionych argumentów, obszar obejmujący: Powiercie, Powiercie-Kolonię, Przybyłów i Skobielice został wyznaczony jako obszar zdegradowany w ramach analizy wskaźników delimitacyjnych, a także miasto jest istotne z punktu widzenia rozwoju lokalnego Gminy, zostało wskazane przez mieszkańców w ramach konsultacji społecznych i ankietyzacji jako istotnie oddziałujące na mieszkańców całej gminy, gdzie znajdują się budynki użyteczności publicznej oraz obiekty zabytkowe i gdzie powinien być prowadzony proces rewitalizacji. W wybranym obszarze rewitalizacji istnieje odpowiedni potencjał i zaplecze do realizacji procesu rewitalizacji, a także zasięg pozytywnego oddziaływania na społeczność lokalną.

Tabela nr 6 Liczba mieszkańców i powierzchnia obszaru rewitalizacji

Lp.	Nazwa jednostki urbanistycznej	Liczba mieszkańców [os.]	Powierzchnia [ha]
1	Powiercie	1050	724
2	Powiercie-Kolonia	598	328
3	Przybyłów	298	571
4	Skobielice	144	337
	Razem	2 090	1 960
	Udział	27%	19%

Obszar rewitalizacji obejmuje następujące podobszary: Powiercie, Powiercie-Kolonia, Przybyłów i Skobielice. Stanowi 19% powierzchni gminy, zamieszkiwane przez 27% ludności. Został on wybrany jako najbardziej istotny dla rozwoju lokalnego gminy, a jednocześnie wskazywany w ramach partycypacji społecznej przez mieszkańców w perspektywie ograniczania sytuacji kryzysowych w gminie i mający największy potencjał ożywienia społeczno-gospodarczego.

Mapa nr 4 Obszar rewitalizacji Gminy Koło

Ludność obszaru rewitalizacji

W obszarze rewitalizacji mieszka 2090 osób. 22% spośród nich to osoby do 17 r.ż. W celu umożliwienia im poszerzania zdobywanej wiedzy i rozwoju należy zaplanować **działania edukacyjne**, które wzmocnią ofertę spędzania wolnego czasu, ale także umożliwią rozwój zainteresowań osobistych. Realizując cel nadrzędny, jakim jest wsparcie rodzin, należy zapewnić **opiekę przedszkolną** dla dzieci, których rodzice chcą wracać na rynek pracy. Jednocześnie w obszarze rewitalizacji obserwowana jest tendencja **wzrostu liczby osób starszych** w populacji mieszkańców. Osoby powyżej 65 r.ż. stanowią prawie 12% wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla obszaru rewitalizacji wynosi 17,7 przy średniej dla gminy na poziomie 27,5. Pomimo faktu, że wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji przedstawia się bardziej korzystnie, należy podkreślić, iż trend jest wzrostowy. Należy więc podjąć także działania skierowane do tej grupy, ponieważ często są to osoby samotne, nieaktywne zawodowo, które po zakończeniu pracy zawodowej powinny otrzymać ofertę wsparcia od Gminy. W tym celu należy zaplanować działania mające na celu integrację społeczną mieszkańców poprzez zapewnienie miejsc integracji i dedykowaną ofertę dla osób starszych, wykorzystującą potencjał gminy.

Problemowy obszar tematyczny: zajęcia edukacyjne dla dzieci, opieka przedszkolna, wzrost liczby osób starszych wśród mieszkańców i związana z tym oferta dla seniorów

Bezrobocie w obszarze rewitalizacji

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji mieszka 30% łącznej liczby bezrobotnych. 16% bezrobotnych z obszaru rewitalizacji nie ukończyło 24 r.ż. 15% spośród wszystkich bezrobotnych w obszarze rewitalizacji ma ukończony 55 r.ż. (średnia dla gminy 14%). Prawie 58% łącznej liczby bezrobotnych mieszkających w granicach obszaru rewitalizacji to osoby długotrwale pozostające bez pracy. Wśród osób pozostających bez pracy 18% stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, co może świadczyć, iż grupę stanowią osoby, którym w rodzinie przekazane zostały wzorce bierności.

Problemowy obszar tematyczny: bezrobocie wśród osób powyżej 55 r.ż., długotrwale bezrobotni

Ubóstwo w obszarze rewitalizacji

2% spośród wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji korzysta z pomocy świadczonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, co stanowi 22% łącznej liczby osób w gminie korzystających z pomocy społecznej. Najliczniejszą grupę beneficjentów GOPS stanowią osoby niepracujące oraz bezrobotne bez prawa do zasiłku, tj. charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie i dotknięte bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci,

z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Wobec powyższego istnieje konieczność wsparcia mieszkańców obszaru rewitalizacji zagrożonych wykluczeniem społecznym w zakresie pokonywania bieżących problemów osobistych, rodzinnych, oraz zwiększaniu kompetencji rodzicielskich w rodzinach dysfunkcyjnych.

Problemowy obszar tematyczny: zagrożenie wykluczeniem społecznym

Bezpieczeństwo w obszarze rewitalizacji

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji odnotowano 17% przypadków przemocy w rodzinie spośród zarejestrowanych dla gminy. Nie jest to najbardziej istotny problem w gminie, niemniej jednak powoduje konieczność wsparcia rodzin w przezwyciężaniu problemów, z którymi się borykają.

Edukacja w obszarze rewitalizacji

W ramach analizy tendencji rozwojowej szkół przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Poznaniu dla Szkoły Podstawowej im. Orła Białego w Powierciu (d. gimnazjum, tendencja jest malejąca dla wszystkich przedmiotów, a wyniki standaryzowane w kolejnych latach przybierają wartości ujemne, co wskazuje na niższe osiągnięcia niż wyniki województwa. Wobec powyższego istnieje potrzeba prowadzenia dodatkowych zajęć edukacyjnych i pozalekcyjnych dla uczniów, aby tendencje rozwojowe szkół były rosnące oraz w miarę możliwości dążyć do uzyskiwania dodatnich wyników standaryzowanych.

W obszarze rewitalizacji znajduje się Przedszkole Publiczne w Powierciu. Na podstawie badań przedszkola powinny rozszerzać swoją statutową ofertę edukacyjną, w tym o zajęcia dodatkowe uwzględniające potrzeby i możliwości rozwojowe dzieci.

Problemowy obszar tematyczny: zajęcia dodatkowe dla dzieci ze szkół podstawowych, zajęcia dla dzieci przedszkolnych

Aktywność społeczna w obszarze rewitalizacji

Na podstawie analizy frekwencji wyborczej w Gminie Koło można stwierdzić, że istnieje potencjał do rozwoju kapitału społecznego gminy. Średnia frekwencja wyborcza w obszarze rewitalizacji jest wyższa aniżeli dla całej gminy. Potencjałem rozwoju aktywności społecznej może także być liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych i funkcjonujących w obszarze rewitalizacji (3 spośród 11 działających w gminie). Jednocześnie obserwowane zjawisko niskiego poziomu uczestnictwa w życiu kulturalnym gminy wynika ze stosunkowo

niskiej dostępności miejsc integracji społecznej. Konieczne jest w tym celu prowadzenie działań rewitalizacyjnych w kierunku zagospodarowania przestrzeni wspólnych dla integracji społecznej, w tym dzieci i młodzieży oraz osób starszych, a także aktywności kulturalnej i sportowej mieszkańców.

Problemowy obszar tematyczny: stosunkowo niska aktywność społeczna, niewystarczająca oferta miejsc rekreacji dla mieszkańców

Aktywność gospodarcza w obszarze rewitalizacji

Miernikiem przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji może być chęć prowadzenia własnej działalności gospodarczej. 39% firm zgłoszonych w rejestrze Regon prowadzi działalność gospodarczą w obszarze rewitalizacji, z tego 53% w Powierciu. 40% nowych podmiotów gospodarczych zostało zarejestrowanych w obszarze rewitalizacji, z tego 71% w Powierciu. Stanowi to o potencjale ożywienia społeczno-ekonomicznego obszaru. Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości oraz różnicowanie prowadzonej na obszarach wiejskich działalności gospodarczej są postrzegane jako istotne wyzwania rozwojowe gminy. Możliwości ożywienia gospodarczego gminy w zakresie walorów turystycznych nie są wystarczająco wykorzystane. Potencjalnym rozwiązaniem jest prowadzenie działalności w zakresie agroturystyki oraz wykorzystanie w tym celu potencjału, jaki niosą ze sobą tereny zieleni urządzonej w połączeniu z dobrym jakościowo systemem komunikacji w Gminie. Biorąc pod uwagę bliskość Koła, gmina mogłaby się stać miejscem rozwoju turystyki rowerowej i wygenerować w ten sposób nowe miejsca pracy w obsłudze i drobnej działalności usługowej.

Problemowy obszar tematyczny: niewystarczająco wykorzystany potencjał turystyczny

Jakość środowiska w obszarze rewitalizacji

W obszarze rewitalizacji wykorzystywanych jest 647 ton pokryć dachowych azbestowo-cementowych, co stanowi 18% wszystkich wyrobów w gminie. Ma to negatywny wpływ na zdrowie mieszkańców. Brak jest szerszego wykorzystania walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy jako czynnika rozwoju turystyki na obszarze Doliny Środkowej Warty oraz Goplańsko-Kujawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Wynika to z braku odpowiedniej infrastruktury, tj. komunikacyjne ciągi pieszo-rowerowe oraz braku miejsc do rekreacji w poszczególnych miejscowościach. W zakresie ochrony powietrza najbardziej uciążliwymi, szczególnie w okresie zimowym, są domowe piece (opalone węglem czy też ekogroszkiem). Źródłem niskiej emisji w obszarze rewitalizacji jest również transport drogowy. W celu eliminacji zanieczyszczenia powietrza konieczne jest podjęcie działań zmierzających do modernizacji budynków oraz poprawa funkcjonalności ruchu pieszego i kołowego w obszarze rewitalizacji.

Problemowy obszar tematyczny: nagromadzenie wyrobów azbestowo-cementowych, niska emisja, ruch drogowy

Funkcjonalność przestrzeni w obszarze rewitalizacji

Pod względem funkcjonalnym w Gminie Koło zauważalna jest niewystarczająca liczba miejsc przeznaczonych do aktywnego spędzania wolnego czasu, który jest postrzegany przez lokalne społeczeństwo jako bardzo ważny czynnik określający standard życia. Niedostatek zagospodarowanych miejsc wypoczynku i rekreacji w przestrzeni publicznej, tj. ścieżki spacerowe, rowerowe, place zabaw, miejsca do rozwijania kultury i poszanowania tradycji podniosą jakość przestrzeni publicznej Gminy Koło, a co z tym związane będą stanowiły istotną przesłankę do rozwoju agroturystyki, a także będą czyniły gminę miejscem atrakcyjnym dla nowych mieszkańców. W gminie następuje poprawa stanu technicznego dróg, należy zintensyfikować prace modernizacyjne w tym zakresie, a także zagospodarować tereny po byłej kolejce wąskotorowej, aby stanowiły one alternatywę dla coraz bardziej ruchliwej drogi wojewódzkiej, prowadzącej przez gminę. Budowa ścieżek rowerowych powinna wspierać realizację polityki gospodarki niskoemisyjnej w gminie. W trakcie spotkań mieszkańcy podkreślali konieczność poprawy stanu technicznego zarówno budynków mieszkalnych, jak i gospodarczych, a także użyteczności publicznej i zabytkowych. Zły stan techniczny budynków jest przyczyną zanieczyszczenia środowiska zwłaszcza w obliczu wykorzystywania starych pieców jako źródeł ogrzewania i azbestowo-cementowych pokryć dachowych.

Problemowy obszar tematyczny: niezadowalający stan techniczny budynków, niewystarczająca infrastruktura drogowa

Istotność z punktu widzenia rozwoju lokalnego

Obszar rewitalizacji pełni funkcje mieszkaniowe, rekreacyjne i handlowo-usługowe. Z punktu widzenia rozwoju lokalnego gminy jest obszarem kluczowym, w którym powinny zostać podjęte działania rewitalizacyjne we wszystkich sferach życia gminy, tj. społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Miejscowości w obszarze rewitalizacji są największymi miejscowościami gminy, mają charakter podmiejski i znajduje się tam największa liczba przedsiębiorców. Są to tereny sprzyjające rozwojowi zabudowy mieszkaniowej. W obszarze rewitalizacji znajduje się największa i najliczniejsza placówka oświatowa Gminy Koło. Powiercie, Powiercie-Kolonia, Przybyłów i Skobielice zostały wskazane przez mieszkańców w trakcie partycypacji społecznej jako miejsca, w których pożądane jest prowadzenie procesu rewitalizacji. Czynnikiem sprzyjającym rozwojowi obszaru rewitalizacji są: stosunkowo wysoka aktywność gospodarcza mieszkańców, wykorzystanie potencjału przyrodniczego do rozwoju turystyki, sąsiedztwo i połączenia drogowe z Kołem, rosnąca liczba aktywnych podmiotów gospodarczych, popyt na tereny mieszkaniowe oraz możliwość rozwoju agroturystyki.

5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji jest zgodna z wizją rozwoju Gminy Koło i przyjmuje następujące brzmienie:

Obszar rewitalizacji zapewnia dobre warunki życia obecnym i nowym mieszkańcom oraz atrakcyjną i zadbaną przestrzeń publiczną, w którym wszyscy mieszkańcy mogą rozwijać zainteresowania. Jest to obszar, w którym rozwija się przedsiębiorczość i tradycje rolnicze.

Tak sformułowana wizja będzie realizowana przez dwa główne cele strategiczne oraz odpowiadające im kierunki działań i konkretne zadania, stanowiące odpowiedź na diagnozę stanu, wyniki partycypacji społecznej i potrzeby rewitalizacyjne, zgłaszane przez mieszkańców.

Działania rewitalizacyjne ukierunkowane będą na wspieranie integracji społecznej oraz włączenie społeczne, pozwalające zmniejszać problem bezrobocia i ubóstwa. Obszar rewitalizacji będzie miejscem zapewniającym mieszkańcom atrakcyjne warunki do życia, aktywności społecznej i zawodowej oraz integracji. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji pozytywnie wpłynie na całą społeczność gminy. Zakładana organizacja przestrzeni publicznych powinna zachęcić wszystkie grupy społeczne, tj. rodziny, dzieci i młodzież, seniorów, osoby niepełnosprawne do integracji społecznej poprzez udział w formach aktywności proponowanych na terenie gminy, tj. imprezy kulturalne, sportowe i rekreacyjne.

W sferze gospodarczej nastąpi wzrost przedsiębiorczości mieszkańców. W sferze środowiskowej gmina będzie dążyła do jakościowej poprawy terenów zielonych i rekreacyjnych oraz przechodzenia w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, pozwalającej na zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy dwutlenkiem węgla. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej gmina będzie cechowała się wysokiej jakości strukturą przestrzenną, dbałością o dziedzictwo kulturowe, nastąpi poprawa stanu obiektów mieszkalnych i zabytkowych, estetyki przestrzeni, infrastruktury drogowej oraz zagospodarowania przestrzeni publicznej. Odnowione obszary będą atrakcyjne dla mieszkańców i podmiotów gospodarczych, a odnowiona przestrzeń i infrastruktura będzie stanowiła podstawę do podejmowania działań, zmierzających do poprawy estetyki pozostałych obszarów gminy.

6. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Głównym celem prowadzenia procesu rewitalizacji jest społeczne i gospodarcze ożywienie zdegradowanych obszarów Gminy Koło z jednoczesną poprawą sytuacji środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. W oparciu o przeprowadzoną diagnozę stanu w zakresie sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, a także z wykorzystaniem wniosków i postulatów zebranych w ramach partycypacji społecznej w formie ankietyzacji, warsztatów oraz spacerów studyjnych w celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji oraz ustalenia hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych i uwzględnieniu celów i kierunków wyznaczonych w dokumentach programowych Gminy wyznaczone zostały cele rewitalizacji. Cele rewitalizacji, stanowiące odpowiedź na problemy zidentyfikowane przy opracowaniu diagnozy i będące przełożeniem wizji stanu obszaru po rewitalizacji oraz wynikiem aktywnej partycypacji społecznej, zostały zdefiniowane w niniejszym „Programie” jako:

- I. **Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społecznego.**
- II. **Atrakcyjne miejsca zamieszkania i rekreacji.**

Uwzględniając postulat spójności działań, programowanie rewitalizacji jest komplementarne z planowaniem przestrzennym i gminną polityką społeczną, a także z zadaniami z zakresu edukacji, sportu oraz z polityką kulturalną gminy. Postawione cele stanowią przełożenie wizji we wszystkich kluczowych obszarach tematycznych i obejmujących rozwój społeczny, przestrzenny i gospodarczy na obszarze rewitalizacji, a także wspierającym dążenie do polepszenia warunków w pozostałych obszarach gminy. Każdemu z celów rewitalizacji przyporządkowano kierunki działań, umożliwiające osiągnięcie pożądaných efektów w zakresie rozwiązywania problemów w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

I. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społecznego

1. Rozwój dzieci i młodzieży poprzez zapewnienie oferty edukacyjnej, sportowej i kulturalnej.
2. Rozwój przedsiębiorczości oparty na wykorzystaniu potencjału rolniczego i turystycznego.
3. Wykorzystanie infrastruktury do wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych.
4. Motywowanie i wspieranie mieszkańców do podejmowania działań na rzecz lokalnej społeczności.
5. Budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i historyczne.
6. Zapewnienie oferty dla osób dorosłych w ramach aktywnego i wspólnego spędzania wolnego czasu.

II. Atrakcyjne miejsce zamieszkania i rekreacji

1. Poprawa stanu technicznego i jakości wyposażenia obiektów użyteczności publicznej.
2. Poprawa jakości infrastruktury i wyposażenia obiektów kulturalnych, sakralnych, sportowych i turystycznych.
3. Tworzenie przestrzeni wspólnych, miejsc do spotkań, umożliwiających integrację mieszkańców i wzmacnianie spójności społecznej poprzez m.in. zagospodarowanie terenów zielonych, tworzenie terenów zieleni urządzonej, miejsc spotkań i świetlic wiejskich.
4. Poprawa jakości systemu komunikacyjnego, w tym dróg i ciągów pieszo-rowerowych.

Zależności pomiędzy zdiagnozowanymi problemami a postawionymi celami i zdefiniowanymi kierunkami działań rewitalizacyjnych w Gminie Koło zostały przedstawione w tabeli nr 7. Wskazano, które z kierunków działania odpowiadają na problemy i potrzeby gminy w zakresie rewitalizacji. Dla każdego ze zdiagnozowanych problemów zaadresowano odpowiedni kierunek działań rewitalizacyjnych, a dla większości problemów adekwatne są kierunki działań z różnych celów rewitalizacji, co umożliwia podjęcie kompleksowej interwencji.

Tabela nr 7 Cele i kierunki działań stanowiące odpowiedź na problemy zidentyfikowane w obszarze rewitalizacji

Problemowy obszar tematyczny / Kierunek działań	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	I.6	II.1	II.2	II.3	II.4
zajęcia edukacyjne dla dzieci	X				X		X			
opieka przedszkolna	X				X		X			
wzrost liczby osób starszych wśród mieszkańców			X	X	X	X		X	X	
bezrobocie wśród osób powyżej 55 r.ż.		X	X							
długotrwale bezrobotni		X	X							X
zagrożenie wykluczeniem społecznym	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
stosunkowo niska aktywność społeczna	X	X	X	X	X	X		X	X	
niewystarczająca oferta miejsc rekreacji dla mieszkańców		X	X	X	X	X	X	X	X	
niska emisja		X						X		X
niezadowalający stan techniczny budynków		X				X	X	X	X	
niewystarczająca infrastruktura drogowa										X

7. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z harmonogramem realizacji

Rewitalizacja to narzędzie społecznego i gospodarczego ożywiania obszarów zdegradowanych, a wynikiem działań, mających na celu wyprowadzenie obszarów ze stanu kryzysowego, powinien być rozwój kapitału społecznego na rewitalizowanym obszarze. Istotne jest więc podejmowanie działań aktywizujących i sprzyjających **budowaniu tożsamości lokalnej i tworzeniu więzi międzyludzkich**. Silne poczucie tożsamości i więzi daje pozytywne efekty zarówno w kontaktach międzyludzkich, prowadzących do działań na rzecz lokalnej społeczności, ale także w sferze przestrzeni publicznej, wyrażające się podejmowaniem inicjatyw na rzecz poprawy jakości otoczenia, zwiększenia poczucia bezpieczeństwa i zmniejszenia poziomu wykluczenia społecznego.

W niniejszym *Programie* zaplanowane zostały **projekty zintegrowane**, rozumiane jako sekwencje powiązanych ze sobą działań, mających na celu wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanów kryzysowych, łączące aspekty społeczne z przedsięwzięciami infrastrukturalnymi jako zapewniającymi całościowe podejście do procesu rewitalizacji Gminy. Kompleksowość ujęcia projektów zapewni osiągnięcie trwałych efektów rewitalizacji, przyczyniających się do odnowy i rozwoju obszaru, a w konsekwencji także jego otoczenia. Każdy z interesariuszy posiadał możliwość zgłaszania projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych do ujęcia w *Programie*. Założenia niniejszego *Programu* będą realizowane poprzez konkretne projekty rewitalizacyjne.

Lista podstawowych projektów rewitalizacyjnych nie stanowi zamkniętego katalogu działań, ale będzie podlegała corocznemu monitoringowi i aktualizacji, w tym także w szczególności w odniesieniu do harmonogramu realizacji projektów i możliwości pozyskania finansowania z różnych źródeł. Zestawienie projektów stanowi tzw. indykatywną listę projektów kluczowych. Indykatywny charakter list oznacza, iż podane w nich informacje dotyczące poszczególnych projektów mają charakter orientacyjny, są odzwierciedleniem najlepszej wiedzy w momencie tworzenia listy. Dopuszczalne są więc modyfikacje zakresu projektów, wartości i harmonogramu, a realizacja poszczególnych zadań będzie uzależniona od możliwości finansowych podmiotów i instytucji odpowiedzialnych za ich wdrażanie.

Cele rewitalizacji nie powinny być rozpatrywane rozłącznie, gdyż mają charakter komplementarny, a ich realizacja w ramach projektów zintegrowanych umożliwi zrealizowanie wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. W zamierzeniach zaplanowane działania wspierają dążenie do spójności społecznej obszaru rewitalizacji, ale także całego obszaru gminy.

Projekt nr 1: ZDOLNY UCZEŃ

Sfera	Społeczna, przestrzenno-funkcjonalna
Podmioty realizujące	Gmina Koło
Zakres zadań	Zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży Organizacja wyjazdów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży Doposażenie szkół w sprzęt dydaktyczny i nowoczesny sprzęt ICT Organizacja zajęć wyrównawczych dla uczniów posiadających słabe wyniki w nauce
Beneficjenci	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Lokalizacja	Powiercie, Szkoła Podstawowa im. Orła Białego, dz. ew. nr 168, 170 i 171
Szacowana wartość	300 000 zł
Okres realizacji	2018-2019
Potencjalne źródła finansowania	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny WRPO 2014+, poddziałanie 9.3.3. Inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacji ogólnokształcącej, Rządowy program rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017-2019 „Aktywna tablica”, Program Operacyjny „Wiedza Edukacja Rozwój”, działanie 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty, środki własne gminy
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowanymi rezultatami prowadzonych działań będzie: > podniesienie kompetencji kluczowych uczniów, > zwiększenie oferty edukacyjnej, > zajęcia wyrównawcze dla uczniów osiągających słabsze wyniki w nauce, > rozwijanie kompetencji nauczycieli, > zwiększenie poziomu integracji uczniów. Wskaźniki produktu: liczba wspartych obiektów infrastruktury [1 szt.] liczba dzieci biorących udział w zajęciach dodatkowych [260 os.]
Spójność z celami i kierunkami rewitalizacji	I. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społecznego I.1. Rozwój dzieci i młodzieży poprzez zapewnienie oferty edukacyjnej, sportowej i kulturalnej. I.3. Budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i historyczne. II. Atrakcyjne miejsce zamieszkania i rekreacji II.1. Poprawa stanu technicznego i jakości wyposażenia obiektów użyteczności publicznej.

Projekt nr 2: AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA OSÓB BEZROBOTNYCH

Sfera	Społeczna, gospodarcza
Podmioty realizujące	Powiatowy Urząd Pracy w Kole, Gmina Koło
Zakres zadań	Aktywizacja społeczna osób bezrobotnych Wsparcie w zakresie zakładania działalności gospodarczej Wsparcie w zakresie doradztwa zawodowego, szkolenia
Beneficjenci	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Lokalizacja	Urząd Gminy w Kole, Powiatowy Urząd Pracy w Kole, dz.ew. 20/2 ark. 33 KOŁO

Projekt nr 2: AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA OSÓB BEZROBOTNYCH

Szacowana wartość	300 000 zł
Okres realizacji	2018-2019
Potencjalne źródła finansowania	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny WRPO 2014+, działanie 6.1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, Poddziałanie 6.1 - Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników, Poddziałanie 6.2. Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich, Poddziałanie 6.3 - Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw, poddziałanie 6.4. Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej, środki własne gminy
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowanymi rezultatami prowadzonych działań będzie: ➤ zwiększenie liczby osób prowadzących działalność gospodarczą, ➤ zmniejszenie poziomu bezrobocia, ➤ rozwój sektora pozarolniczego, ➤ zwiększenie liczby miejsc pracy w rolnictwie. Wskaźniki produktu: liczba nowych podmiotów gospodarczych [2 szt.]
Spójność z celami i kierunkami rewitalizacji	I. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społecznego I.2. Rozwój przedsiębiorczości oparty na wykorzystaniu potencjału rolniczego i turystycznego

Projekt nr 3: WSPARCIE DLA FUNKCJONOWANIA PRZEDSZKOLI

Sfera	Społeczna, przestrzenno-funkcjonalna
Podmioty realizujące	Gmina Koło
Zakres zadań	Zajęcia dodatkowe dla dzieci Wyjazdy edukacyjne Zakup materiałów i pomocy dydaktycznych
Beneficjenci	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Lokalizacja	Przedszkole Publiczne w Powierciu, dz. ew. 168, 170 i 171
Szacowana wartość	300 000 zł
Okres realizacji	2018-2019
Potencjalne źródła finansowania	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny WRPO 2014+, działanie 8.1.1. Edukacja przedszkolna, środki własne gminy
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowanymi rezultatami prowadzonych działań będzie: ➤ zwiększenie liczby dzieci uczęszczających do przedszkola, ➤ wzbogacenie oferty zajęć przedszkolnych, ➤ polepszenie warunków opieki przedszkolnej, ➤ wzrost jakości oferty usług edukacji przedszkolnej. Wskaźniki produktu: liczba dzieci podlegających edukacji przedszkolnej [140 os.]
Spójność z celami i kierunkami rewitalizacji	I. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społecznego I.1. Rozwój dzieci i młodzieży poprzez zapewnienie oferty edukacyjnej, sportowej i kulturalnej. I.3. Budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i historyczne. II. Atrakcyjne miejsce zamieszkania i rekreacji

Projekt nr 3: WSPARCIE DLA FUNKCJONOWANIA PRZEDSZKOLI

	II.1. Poprawa stanu technicznego i jakości wyposażenia obiektów użyteczności publicznej.
--	--

Projekt nr 4: PRZEBUDOWA ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W SKOBIELICACH

Sfera	Społeczna, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i techniczna
Podmioty realizujące	Gmina Koło
Zakres zadań	Termomodernizacja budynku Przystosowanie budynku dla osób niepełnosprawnych Organizacja miejsca do wspólnych spotkań mieszkańców, w tym aktywizacja społeczno-zawodowa, wsparcie rodzin wielodzietnych, wsparcie osób niepełnosprawnych oraz osób starszych Konieczność utrzymania funkcji obiektu jako miejsca realizacji zajęć dla mieszkańców oraz realizacji projektu nr 5;
Beneficjenci	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Lokalizacja	Skobielice, dz.ew. 69
Szacowana wartość	100 000 zł
Okres realizacji	2018
Potencjalne źródła finansowania	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny WRPO 2014+, działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych, środki własne gminy
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowanymi rezultatami prowadzonych działań będzie: ➤ odnowienie budynku, ➤ nadanie nowych funkcji społecznych poprzez wzbogacenie oferty dla starzejącej się społeczności mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych, ➤ nadanie nowych funkcji kulturalnych i edukacyjnych poprzez organizowanie zajęć dla seniorów, np. warsztaty kulinarne, spotkania z książką czy warsztaty haftowania, dla dzieci i młodzieży poprzez organizację zajęć sportowych i konkursów, ➤ wzmocnienie więzi społecznych, ➤ integracja międzypokoleniowa, ➤ kształtowanie postaw społecznych i budowanie tożsamości kulturowej, ➤ wzrost poczucia własnej wartości mieszkańców. Wskaźniki produktu: liczba obiektów, którym nadano nowe funkcje [1 szt.]
Spójność z celami i kierunkami rewitalizacji	I. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społecznego I.3. Wykorzystanie infrastruktury do wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych. I.4. Motywowanie i wspieranie mieszkańców do podejmowania działań na rzecz lokalnej społeczności. I.5. Budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i historyczne. I.6. Zapewnienie oferty dla osób dorosłych w ramach aktywnego i wspólnego spędzania wolnego czasu. II. Atrakcyjne miejsce zamieszkania i rekreacji II.1. Poprawa stanu technicznego i jakości wyposażenia obiektów użyteczności publicznej.

Projekt nr 4: PRZEBUDOWA ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W SKOBIELICACH

	II.3. Tworzenie przestrzeni wspólnych, miejsc do spotkań, umożliwiających integrację mieszkańców i wzmacnianie spójności społecznej poprzez m.in. zagospodarowanie terenów zielonych, tworzenie terenów zieleni urządzonej, miejsc spotkań i świetlic wiejskich.
--	--

Projekt nr 5: INTEGRACJA SPOŁECZNA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Sfera	Społeczna, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i techniczna
Podmioty realizujące	Gmina Koło
Zakres zadań	W ramach działań wspierane będą projekty ukierunkowane na: rozwój dziennych form wsparcia, usług środowiskowych, usług społecznych, pomoc dla dzieci i rodzin zagrożonych dysfunkcją, wsparcie osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.
Beneficjenci	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Lokalizacja	Skobielice, dz.ew. 69
Szacowana wartość	100 000 zł
Okres realizacji	2018-2023
Potencjalne źródła finansowania	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny WRPO 2014+, działanie 7.1. Aktywna integracja, środki własne gminy
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowanymi rezultatami prowadzonych działań będzie: ➤ wzmocnienie więzi społecznych, ➤ integracja międzypokoleniowa, ➤ kształtowanie postaw społecznych i budowanie tożsamości kulturowej, ➤ wzrost poczucia własnej wartości mieszkańców. Wskaźniki produktu: liczba osób biorących udział w programie [30 os.]
Spójność z celami i kierunkami rewitalizacji	I. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społecznego I.3. Wykorzystanie infrastruktury do wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych. I.4. Motywowanie i wspieranie mieszkańców do podejmowania działań na rzecz lokalnej społeczności. I.5. Budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i historyczne. I.6. Zapewnienie oferty dla osób dorosłych w ramach aktywnego i wspólnego spędzania wolnego czasu. II. Atrakcyjne miejsce zamieszkania i rekreacji II.1. Poprawa stanu technicznego i jakości wyposażenia obiektów użyteczności publicznej. II.3. Tworzenie przestrzeni wspólnych, miejsc do spotkań, umożliwiających integrację mieszkańców i wzmacnianie spójności społecznej poprzez m.in. zagospodarowanie terenów zielonych, tworzenie terenów zieleni urządzonej, miejsc spotkań i świetlic wiejskich.

Projekt nr 6: MIEJSCE AKTYWNEGO WYPOCZYNKU ORAZ SPOTKAŃ MIESZKAŃCÓW

Sfera	Spoleczna, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i techniczna
Podmioty realizujące	Gmina Koło
Zakres zadań	Prace budowlane związane z zagospodarowaniem placu wokół budynku oraz stawu z urządzeniem ścieżek, wyremontowaniem budynku, Wyznaczenie miejsc aktywności ruchowej Przygotowanie miejsca spotkań mieszkańców nad stawem Zagospodarowanie stawu poprzez oczyszczenie, wyznaczenie miejsc do wędkowania Organizacja ekspozycji starych maszyn i narzędzi rolniczych Połączenie działki z placem zabaw poprzez wybudowanie chodnika
Beneficjenci	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Lokalizacja	Przybółów, dz. ew. nr 222
Szacowana wartość	100 000 zł
Okres realizacji	2018
Potencjalne źródła finansowania	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny WRPO 2014+, działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych, środki własne gminy
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowanymi rezultatami prowadzonych działań będzie: ➤ odnowienie budynku, ➤ nadanie nowych funkcji społecznych poprzez wzbogacenie oferty dla starzejącej się społeczności mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych, ➤ nadanie nowych funkcji kulturalnych i edukacyjnych poprzez organizowanie zajęć dla seniorów, np. warsztaty kulinarne, spotkania z książką czy warsztaty haftowania, dla dzieci i młodzieży poprzez organizację zajęć sportowych i konkursów, ➤ wzmocnienie więzi społecznych, ➤ integracja międzypokoleniowa, ➤ kształtowanie postaw społecznych i budowanie tożsamości kulturowej, ➤ wzrost poczucia własnej wartości mieszkańców. Wskaźniki produktu: liczba obiektów, którym nadano nowe funkcje [1 szt.]
Spójność z celami i kierunkami rewitalizacji	I. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społecznego I.3. Wykorzystanie infrastruktury do wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych. I.4. Motywowanie i wspieranie mieszkańców do podejmowania działań na rzecz lokalnej społeczności. I.5. Budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i historyczne. I.6. Zapewnienie oferty dla osób dorosłych w ramach aktywnego i wspólnego spędzania wolnego czasu. II. Atrakcyjne miejsce zamieszkania i rekreacji II.1. Poprawa stanu technicznego i jakości wyposażenia obiektów użyteczności publicznej. II.3. Tworzenie przestrzeni wspólnych, miejsc do spotkań, umożliwiających integrację mieszkańców i wzmocnianie spójności społecznej poprzez m.in.

Projekt nr 6: MIEJSCE AKTYWNEGO WYPOCZYNKU ORAZ SPOTKAŃ MIESZKAŃCÓW

	zagospodarowanie terenów zielonych, tworzenie terenów zieleni urządzonej, miejsc spotkań i świetlic wiejskich.
--	--

Projekt nr 7: ADAPTACJA TERENÓW PO BYŁEJ KOLEJCE WĄSKOTOROWEJ

Sfera	Gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna i techniczna
Podmioty realizujące	Gmina Koło
Zakres zadań	Prace budowlane związane z zagospodarowaniem terenów po byłej kolejce wąskotorowej na drogę lokalną
Beneficjenci	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Lokalizacja	Powiercie, Powiercie-Kolonia, Skobielice, Przybyłów: 227/3, 227/14, 227/10, 227/11, 227/12, 227/13, 6/6, 6/8, 6/2, 6/4, 6/5, 335/7, 335/10, 132/5, 132/4, 429, 245/1.
Szacowana wartość	2 000 000 zł
Okres realizacji	2018-2020
Potencjalne źródła finansowania	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny WRPO 2014+, działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, Poddziałanie 7.2 - Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii, Rządowy „Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”, środki własne gminy
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowanymi rezultatami prowadzonych działań będzie: ➤ zwiększenie bezpieczeństwa ruchu lokalnego, ➤ zagospodarowanie terenów nieużytkowanych i nadanie im nowych funkcji przestrzennych, ➤ poprawa jakości infrastruktury drogowej, ➤ zwiększenie dostępności terenów rekreacyjnych gminy, ➤ ożywienie społeczno-gospodarcze w obszarze rewitalizacji. Wskaźniki produktu: długość wybudowanych dróg lokalnych [10 km]
Spójność z celami i kierunkami rewitalizacji	II. Atrakcyjne miejsce zamieszkania i rekreacji II.3. Tworzenie przestrzeni wspólnych, miejsc do spotkań, umożliwiających integrację mieszkańców i wzmacnianie spójności społecznej poprzez m.in. zagospodarowanie terenów zielonych, tworzenie terenów zieleni urządzonej, miejsc spotkań i świetlic wiejskich. II.4. Poprawa jakości systemu komunikacyjnego, w tym dróg i ciągów pieszo-rowerowych.

8. Indykatywne ramy finansowe

Ramy finansowe powinny wskazywać potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację projektów oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Podstawą do określenia ram finansowych powinny być: zakres przedmiotowy i podmiotowy poszczególnych projektów i przedsięwzięć, horyzont czasowy obowiązywania programu oraz przegląd instrumentów realizacyjnych występujących na szczeblach lokalnym, regionalnym, krajowym.

Tabela nr 8 Indykatywne ramy finansowe

Lp.	Nazwa projektu	Szacowana wartość [zł]	Proponowane źródła finansowania
1	Zdolny uczeń	300 000	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny WRPO 2014+, poddziałanie 9.3.3. Inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacji ogólnokształcącej – 255 000 zł Rządowy program rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017-2019 „Aktywna tablica”, Program Operacyjny „Wiedza Edukacja Rozwój”, działanie 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty, środki własne gminy - 45 000 zł
2	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych	300 000	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny WRPO 2014+, działanie 6.1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy – 255 000 zł Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, Poddziałanie 6.1 - Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników, Poddziałanie 6.2. Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich, Poddziałanie 6.3 - Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw, poddziałanie 6.4. Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej, środki własne gminy – 45 000 zł
3	Wsparcie dla funkcjonowania przedszkoli	300 000	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny WRPO 2014+, działanie 8.1.1. Edukacja przedszkolna – 255 000 zł środki własne gminy – 45 000 zł
4	Przebudowa świetlicy wiejskiej w Skobielicach	100 000	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny WRPO 2014+, działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych – 85 000 zł środki własne gminy – 15 000 zł
5	Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	100 000	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny WRPO 2014+, działanie 7.1. Aktywna integracja - 85 000 zł środki własne gminy – 15 000 zł
6	Miejsce aktywnego wypoczynku i spotkań mieszkańców	100 000	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny WRPO 2014+, działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych – 85 000 zł środki własne gminy – 15 000 zł
7	Adaptacja terenów po byłej kolejce wąskotorowej	1 000 000	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny WRPO 2014+, działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów

Lp.	Nazwa projektu	Szacowana wartość [zł]	Proponowane źródła finansowania
			wiejskich, przemysłowych i powojennych – 850 000 zł Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, Poddziałanie 7.2 - Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii, Rządowy „Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”, środki własne gminy – 150 000 zł

9. Uzupełniające rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Uzupełniające rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych stanowią projekty, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno jest zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji. Włączenie projektów uzupełniających w ramach obszarów tematycznych pozwoli na wsparcie wyników uzyskanych w związku z realizacją projektów kluczowych i podstawowych. Polegają one na szeroko rozumianej aktywizacji społeczności lokalnej i stanowią istotny element realizacji *Programu*.

I. Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społecznego

- Modernizacja i rozbudowa gminnych placówek oświatowych, dostosowanie do potrzeb edukacji przedszkolnej, wyposażenie w niezbędne pomoce szkolne, sale gimnastyczne, w szczególności w zakresie zajęć dodatkowych i sportowych.
- Organizacje pozarządowe. W ramach działań wspierana będzie działalność organizacji pozarządowych, akcje informacyjne i edukacyjne wśród mieszkańców do podejmowania działań na rzecz lokalnej społeczności.
- Budowanie tożsamości lokalnej w oparciu o kulturę i edukację. W ramach działania podejmowane będą inicjatywy, mające na celu zainteresowanie historią, kulturą i lokalnymi tradycjami. Zakłada się organizację wydarzeń kulturalnych, artystycznych i edukacyjnych. Planuje się także realizację zajęć sportowo-rekreacyjnych. Działania będą realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Rozwój ekonomii społecznej poprzez wsparcie dla projektów i inicjatyw w obszarze działalności gospodarczej, które łączą cele społeczne i ekonomiczne. Realizacja projektów będzie służyła budowaniu potencjału społecznego na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów społecznych. Istotną kwestią jest współpraca z władzami samorządowymi, tworzenie partnerstw dla realizacji określonych przedsięwzięć dla rozwoju lokalnego.
- Rozwój agroturystyki z wykorzystaniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy.
- Włączanie osób wykluczonych społecznie, w tym długotrwale bezrobotnych w prace związane z realizacją projektów podstawowych planowanych w ramach niniejszego Programu, które umożliwi zdobycie doświadczenia zawodowego i podnoszenie kwalifikacji do wykonywania pracy.
- Program stypendialny dla zdolnych uczniów. Opracowanie i wdrożenie programu stypendialnego za wyniki w nauce.

II. Atrakcyjne miejsce zamieszkania i rekreacji

- Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych, gospodarczych, użyteczności publicznej i innych. W ramach planowanych przedsięwzięć zakłada się poprawę stanu technicznego budynków, remonty, naprawy, modernizacje, wyposażenie w odpowiednią infrastrukturę techniczną, w tym termomodernizację obiektów.
- Podnoszenie jakości przestrzeni publicznych. Nadanie terenom funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych oraz miejsc spotkań i rekreacji dla mieszkańców, w tym modernizacja istniejącej infrastruktury, drzewostanu, małej architektury, budowa miejsc odpoczynku (ławki, wiaty, ciągi piesze).
- Drogi, chodniki i ścieżki rowerowe. W ramach działań budowane będą nowe odcinki dróg, wymianie będzie podlegała nawierzchnia dróg i chodników oraz budowane będą ścieżki rowerowe.
- Ograniczanie niskiej emisji poprzez wymianę pieców węglowych na ekologiczne źródła ciepła w gospodarstwach domowych.
- Sukcesywna wymiana azbestowo-cementowych pokryć dachowych.
- Promocja gminy jako miejsca atrakcyjnego dla rozwoju turystyki rowerowej.
- Zwiększenie dostępności infrastruktury sportowej i umożliwienia aktywnego spędzania wolnego czasu mieszkańcom.
- Wzbogacenie życia kulturalnego w obszarze rewitalizacji poprzez udostępnienie nowych form i aktywności kulturalnych.

10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach:

- przestrzennej, oznaczającej konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji *Programu* wzajemnych powiązań pomiędzy projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi na obszarze rewitalizacji i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji,
- problemowej, oznaczającej konieczność realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wzajemnie dopełniających się tematycznie, sprawiając, że *Program* będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich aspektach, tj. społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym,
- proceduralno-instytucjonalnej, tj. konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania *Programem*, który umożliwi efektywne współdziałanie różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur,
- międzyokresowej, czyli konieczności dokonania rozeznania, analizy i oceny oraz sformułowania wniosków odnośnie dotychczasowego sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania *Programu*,
- źródeł finansowania zakłada, iż projekty rewitalizacyjne, wynikające z *Programu* zakładają konieczność uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.

Komplementarność przestrzenna

Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest efektywne oddziaływanie *Programu* na cały obszar, dotknięty stanem kryzysowym, tak aby poszczególne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii. Prowadzone działania nie powinny skutkować przenoszeniem problemów na inne obszary, ani wystąpieniem negatywnych efektów społecznych. Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się natężeniem problemów społecznych, a także niezadowolającym stanem obiektów użyteczności publicznej, estetyki przestrzeni oraz zagospodarowania przestrzeni publicznej. W *Programie* zaplanowano do realizacji projekty, które są ukierunkowane na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej oraz funkcjonalno-przestrzennej. Zakłada się, że ich realizacja w obszarze rewitalizacji pozytywnie wpłynie na jego otoczenie i docelowo pozytywne efekty realizacji obejmą swym zasięgiem obszar gminy. Istotnym jest podniesienie, iż prawidłowe funkcjonowanie sfery społecznej nie jest możliwe bez odpowiedniego urządzenia i zagospodarowania sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Realizacja przedsięwzięć w granicach

obszaru rewitalizacji, zarówno w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, w tym obiekty budowlane, tereny gminnej przestrzeni publicznej, obiekty zabytkowe, jak i społecznej, prowadzącej do zwiększenia aktywności społecznej oraz adresowanie działań do grup społecznych zagrożonych wykluczeniem powoduje, że oczekiwane jest kompleksowe oddziaływanie na obszar rewitalizacji. Skoncentrowanie działań w obszarze rewitalizacji pozwoli na podniesienie jakości i poziomu życia w całej gminie, zapobiegając postępującemu ubożeniu mieszkańców obszaru, a przede wszystkim hamując mechanizm reprodukcji biedy i związanego z nią biernego stylu życia. Zakłada się, iż wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego doprowadzi w dłuższej perspektywie czasowej do przenoszenia pozytywnych wzorców na inne obszary Gminy Koło.

Ponadto zaplanowano do realizacji szereg uzupełniających działań i projektów, których celem jest dopełnienie osiągnięcia zamierzonej wizji rewitalizacji. Zasięg oddziaływania projektów dotyczących szeroko pojętej integracji społecznej oraz aktywizacji zawodowej mieszkańców może wykraczać poza obszar rewitalizacji, obejmując swym zakresem także osoby wykluczone, zamieszkujące poza wyznaczonym obszarem.

Komplementarność problemowa

Celem zapewnienia komplementarności problemowej jest przeciwdziałanie fragmentaryzacji działań, przy jednoczesnej koncentracji na całościowym spojrzeniu na przyczyny występowania kryzysu na danym obszarze. Konieczne jest więc określenie pożądanego stanu realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ich parametryzacja, ułatwiająca dobór mierników osiągania celów *Programu*. Skuteczna komplementarność problemowa prowadzi do powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach działania, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań jednostki samorządu terytorialnego.

Wszystkie zaplanowane działania w ramach *Programu* zostały zaprojektowane w taki sposób, aby się wzajemnie dopełniały tematycznie. Głównym problemem na obszarze rewitalizowanym jest niska jakość życia mieszkańców. Projekty rewitalizacyjne stanowią odpowiedź na problemy zdiagnozowane w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, które przyczyniły się do powstania obszarów zdegradowanych na terenie Gminy. Zagrożenie wykluczeniem społecznym oraz starzejąca się społeczność Gminy Koło, a także konieczność wsparcia rodzin i dzieci poprzez opiekę przedszkolną i zajęcia edukacyjne, to istotne problemy, które zostały zaadresowane w *Programie*. Całościowe spojrzenie na przyczyny wystąpienia sytuacji kryzysowej prowadzi do kompleksowej realizacji projektów przewidzianych w ramach *Programu*, zarówno projektów zintegrowanych, jak i projektów komplementarnych. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych oraz integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym będą możliwe do realizacji dzięki adaptacji świetlicy w Skobielicach. Zaplanowane zadania infrastrukturalne dotyczą przede wszystkim przebudowy obiektów oraz poprawy

bezpieczeństwa ruchu lokalnego. W przebudowanej świetlicy wiejskiej w Skobielicach planowane jest prowadzenie działań o charakterze społecznym, tj. integracyjnym, edukacyjnym i kulturalnym, a także działań umożliwiających rozwój usług i przedsiębiorczości. Projekty zostały tak zaplanowane, aby przeciwdziałały problemom w różnych sferach. Remont i modernizacja infrastruktury technicznej służą zarówno podniesieniu jakości życia mieszkańców, poprawy ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni oraz przyczynią się do poprawy jakości środowiska naturalnego.

Tabela nr 9 Komplementarność problemowa podstawowych projektów rewitalizacyjnych

Problemowy obszar tematyczny / Projekt podstawowy	1	2	3	4	5	6	7
zajęcia edukacyjne dla dzieci	X						
opieka przedszkolna			X				
wzrost liczby osób starszych wśród mieszkańców				X	X	X	
bezrobocie wśród osób powyżej 55 r.ż.		X			X		
długotrwale bezrobotni		X			X		
zagrożenie wykluczeniem społecznym	X	X	X	X	X	X	
stosunkowo niska aktywność społeczna	X	X		X	X	X	
niewystarczająca oferta miejsc rekreacji dla mieszkańców				X	X	X	
niska emisja				X		X	X
niezadowalający stan techniczny budynków			X	X	X	X	
niewystarczająca infrastruktura drogowa							X

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, ujęte w *Programie*, charakteryzują się komplementarnością problemową. Zgłoszone projekty stanowią połączenie działań ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej z działaniami społecznymi, co zostało wykazane w charakterystyce planowanych przedsięwzięć. Warte podkreślenia jest komplementarność problemowa pomiędzy realizowanymi projektami (tabela nr 9). Wymienione projekty wykazują ścisły związek z przedsięwzięciami w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W celu zapewnienia komplementarności proceduralno-instytucjonalnej konieczne jest umiejscowienie systemu zarządzania *Programem* w przyjętym w Gminie Koło systemie zarządzania procesami. W zakresie komplementarności proceduralno-instytucjonalnej należy podkreślić ważną rolę wszystkich interesariuszy rewitalizacji na etapie opracowania i wdrażania *Programu*. Zaprojektowane procedury wdrażania *Programu* wymagają współdziałania w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji, którego trzon stanowić będą pracownicy Urzędu Gminy.

Komplementarność międzyokresowa

Zachowanie ciągłości programowej, polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013, ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. Istotnym jest, aby przedsięwzięcia zrealizowane w latach poprzednich dopełnić projektami komplementarnymi, realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Projekty zaplanowane do realizacji w ramach *Programu* są komplementarne z dotychczas zrealizowanymi. Poniżej zestawiono najważniejsze działania o charakterze rewitalizacyjnym zrealizowane w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2007-2013 w Gminie Koło.

Tabela nr 10 Zestawienie projektów zrealizowanych przez Gminę Koło w latach 2007-2013

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Wartość całkowita (zł)	Kwota dofinansowania (zł)	Wkład własny (zł)
1	„Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem centrum wsi Przybyłów gm. Koło”	2010-2011	375 925,77	193 932,00	181 993,77
2	„Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej w miejscowości Kamień gm. Koło”	2011-2012	184 367,88	99 476,24	84 891,64
3	„Organizacja dożynek gminnych we Wrzącej Wielkiej Gmina Koło”	2010	15 710,20	10 261,23	5 448,97
4	„Organizacja Święta Miodu we Wrzącej Wielkiej”	2012	16 362,80	10 436,58	5 926,22
5	„Organizacja dożynek gminnych we wsi Dzierawy gm. Koło”	2012	23 447,31	12 937,69	10 509,62
6	„Budowa stacjonarnej sceny wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego w miejscowości Wrząca Wielka, gmina Koło”	2013	289 178,00	188 800,21	100 377,79
7	„Adaptacja pomieszczeń remizy Ochotniczej Straży Pożarnej na potrzeby świetlicy wiejskiej w miejscowości Kiełczew Smużny Pierwszy gmina Koło”	2012-2013	215 422,68	131 355,00	84 067,68
8	„Organizacja święta miodu we Wrzącej Wielkiej”	2013	20 745,85	15 177,94	5 567,91
9	„Utworzenie i wyposażenie sal edukacyjnych w Bibliotece Publicznej we Wrzącej Wielkiej i Filii w Powierciu”	2014	10 086,00	5 950,74	4 135,26

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji	Wartość całkowita (zł)	Kwota dofinansowania (zł)	Wkład własny (zł)
10	„Zakup strojów dla Gminnej Orkiestry Dętej Wrząca Wielka”	2014	13 517,70	8 792,00	4 725,70
11	„Zagospodarowanie miejsca rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców Sokołowa, gm. Koło”	2014	30 945,77	14 967,15	15 978,62
12	„Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Czołowo, gmina Koło”	2014	372 376,45	165 000,00	207 376,45

Źródło: Urząd Gminy w Kole

Komplementarność źródeł finansowania

Istotna jest zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania. Koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych w szczególności w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji. W związku z powyższym na liście projektów podstawowych i komplementarnych ujętych w *Programie*, znajdują się przedsięwzięcia dotyczące sfery społecznej i przestrzenno-funkcjonalnej, zapewniając tym samym koncentrację celów, ich wzajemne powiązanie i synergię. Należy podkreślić, że ujęte w *Programie* przedsięwzięcia zakładają spełnienie wymogu komplementarności źródeł finansowania, tj. wykorzystanie zewnętrznych, wspólnotowych mechanizmów finansowania, tj. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny i Fundusz Spójności, funduszy publicznych krajowych, np. Bank Gospodarstwa Krajowego S.A., ale również zaangażowanie środków własnych Gminy i funduszy prywatnych zarówno osób fizycznych, prawnych, jak i organizacji pozarządowych, w tym formuły partnerstwa publiczno-prywatnego.

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów w proces rewitalizacji

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wskazują na potrzebę określenia stopnia realizacji zasady partnerstwa i partycypacji w odniesieniu do programu rewitalizacji, zarówno na etapie jego przygotowania, jak również na etapach wdrażania i oceny jego efektów.⁴² Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z zaangażowaniem lokalnej społeczności do działania na różnych poziomach: wytyczania kierunków, współpracy partnerskiej, realizacji przedsięwzięć i utrzymanie efektów zmian. Organizowanie społeczności lokalnej to proces wspierania ludzi w podejmowaniu wspólnych działań na rzecz ulepszania własnego środowiska, a także metoda działania, którego celem jest mobilizowanie społeczności do podejmowania niezbędnych wysiłków zmierzających do poprawy jej sytuacji.

Istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający udział interesariuszy. W katalogu interesariuszy wymieniono m.in.⁴³

- mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdujące się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- organy władzy publicznej i inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział wszystkich interesariuszy. Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji polegają w szczególności na poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami, prowadzeniu działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji oraz o przebiegu tego procesu, inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji, zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji programu rewitalizacji oraz

⁴²Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, op. cit.

⁴³Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, op. cit.

zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.⁴⁴

Niniejszy *Program* został wypracowany przy współudziale interesariuszy przez samorząd gminny i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę stanu w zakresie sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Zakładana jest współpraca wszystkich interesariuszy w trakcie realizacji i aktualizacji *Programu* z uwzględnieniem różnych poziomów ich zaangażowania – od informowania poprzez konsultacje aż do pełnej partycypacji oznaczającej aktywne uczestnictwo.

Interesariusze zostali zaangażowani we wszystkich etapach opracowania *Programu*.

Opracowanie *Programu*

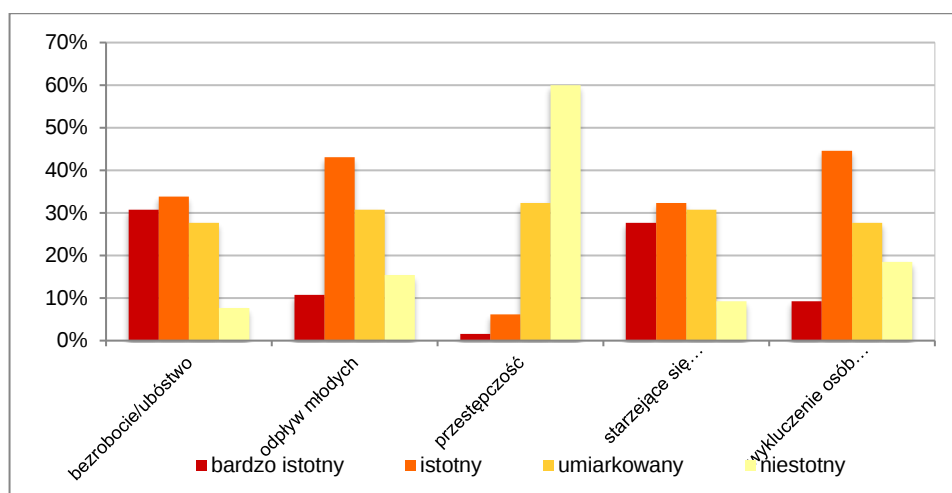
Punktem wyjściowym jest zaangażowanie interesariuszy w ramach procesu wspierania zmiany zachowań, który jest niezbędnym uzupełnieniem działań przyjętych w „Programie rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023”, a także gwarantem powodzenia jego realizacji, zarządzania i monitorowania. Interesariuszami są wszystkie strony, które są zainteresowane wdrażaniem *Programu*, mają wpływ na jego realizację, a także odnoszą korzyści z jego wdrażania. Interesariusze zostali włączeni w proces opracowania diagnozy stanu, jak również wyboru obszaru rewitalizacji, mieli możliwość wskazania problemów, które występują w gminie, a także wskazania pożądanych kierunków działań w celu wyprowadzenia zdiagnozowanych obszarów z sytuacji kryzysowej. Celem konsultacji było poznanie potrzeb oraz oczekiwań wszystkich interesariuszy, jak również wypracowanie spójnych działań w procesie rewitalizacji gminy.

Przygotowano ankiety, które zostały rozdyskretybuowane wśród interesariuszy. Ankiety były dostępne w formie papierowej i elektronicznej. Na etapie opracowania diagnozy stanu były również prowadzone wywiady pogłębione z interesariuszami dotyczące problemów występujących na terenie Gminy i sugerowanych przez nich projektach rewitalizacyjnych z jednoczesną diagnozą identyfikowanych przez mieszkańców potrzeb rewitalizacyjnych. Ponad 54% ankiet zostało wypełnionych przez mieszkańców Powiercia i Powiercia-Kolonii jako bezpośrednio zainteresowanych prowadzeniem procesu rewitalizacji na tym obszarze. Kolejne 10% ankiet wypełnili mieszkańcy Przybyłowa i Skobielic. Warto podkreślić, że dla prawie 40% obszar rewitalizacji jest miejscem zamieszkania. Dlatego istotne jest podjęcie działań, zarówno likwidujących problemy społeczne na tym obszarze, jak również przywrócenie bądź nadanie obszarowi funkcji oczekiwanej przez mieszkańców, tj. miejsca wypoczynku i lokalnego centrum w celu ożywienia społeczno-gospodarczego.

⁴⁴Tamże

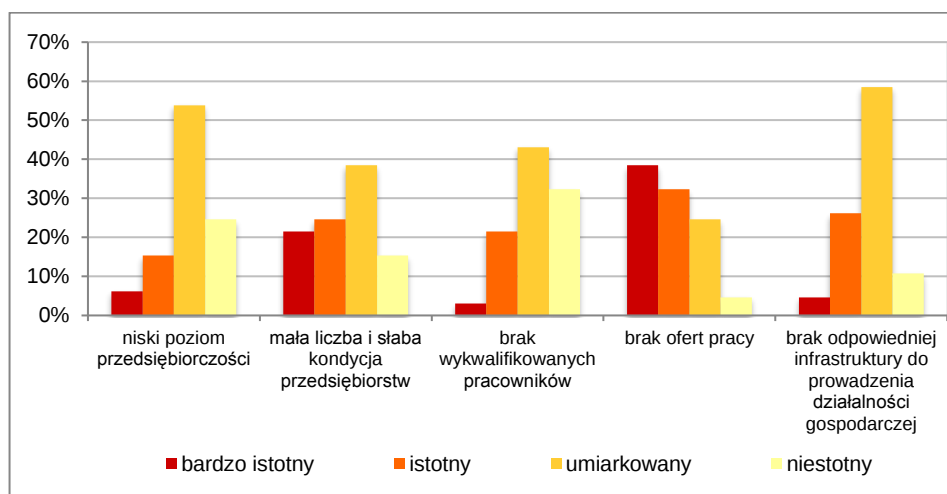
W ramach partycypacji społecznej jako najistotniejsze problemy w sferze społecznej wskazano bezrobocie i ubóstwo, starzejące się społeczeństwo oraz odpływ młodych ludzi. W kontekście zdiagnozowanych problemów konieczne jest podjęcie działań podnoszących atrakcyjność Gminy dla młodych rodzin z dziećmi oraz przeciwdziałanie zjawiskom bezrobocia i ubóstwa. Jako istotne mieszkańcy uznali problemy wykluczenia osób niepełnosprawnych, natomiast jako nieistotne bądź umiarkowanie istotne interesariusze wskazali problemy w sferze przestępczości.

Wykres nr 30 Problemy w sferze społecznej zdiagnozowane przez interesariuszy

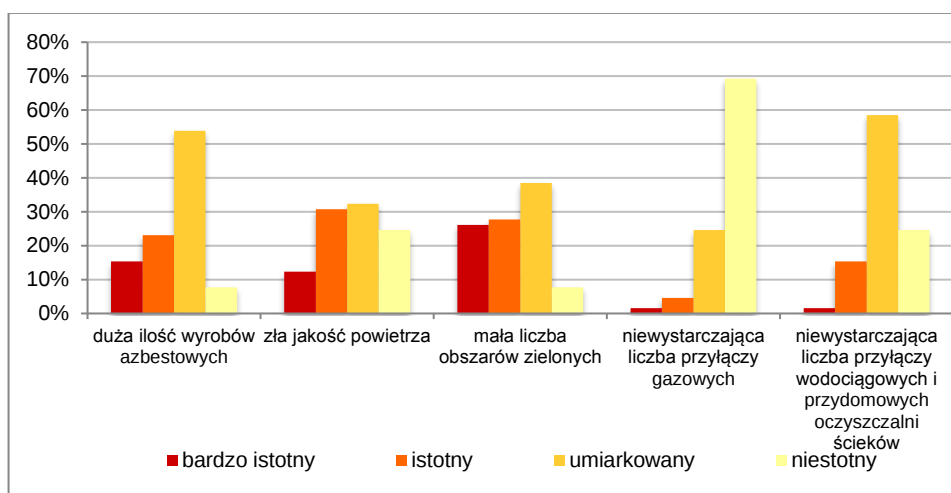
Dla 38% ankietowanych najbardziej istotnym zjawiskiem w sferze gospodarczej jest brak ofert pracy, a dla kolejnych 22% - mała liczba i słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw. 26% jako istotny wskazało problem odpowiedniej infrastruktury do prowadzenia działalności gospodarczej. Za nieistotne bądź umiarkowanie istotne interesariusze wskazywali brak wykwalifikowanej kadry oraz niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców.

Wykres nr 31 Problemy w sferze gospodarczej zdiagnozowane przez interesariuszy

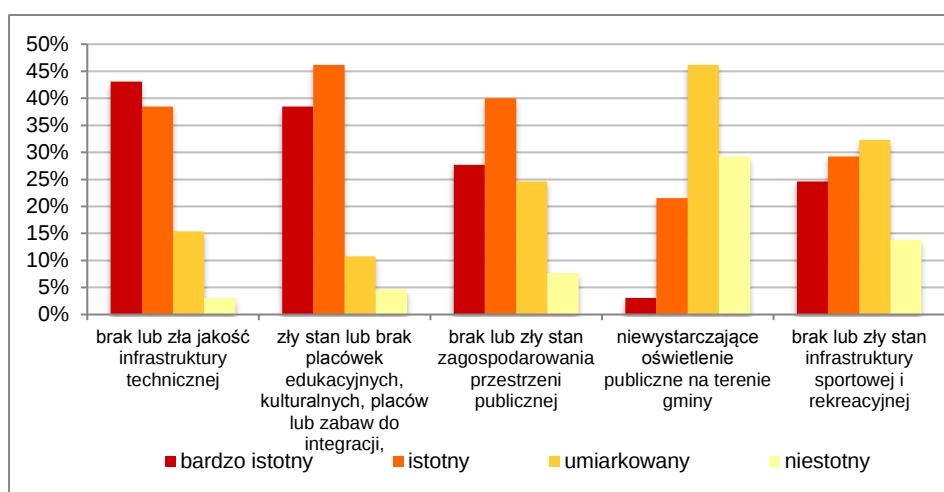
Dla 26% ankietowanych najbardziej istotnym problemem w sferze środowiskowej jest mała liczba zagospodarowanych terenów zielonych. Dla ponad 30% ankietowanych istotnym problemem jest zła jakość powietrza, a dla ponad połowy = umiarkowanie istotnym problemem jest wykorzystywanie wyrobów azbestowych w gospodarstwach domowych w Gminie, zaś dla a dla 58% - niewystarczająca liczba przyłączy wodociągowych.

Wykres nr 32 Problemy w sferze środowiskowej zdiagnozowane przez interesariuszy

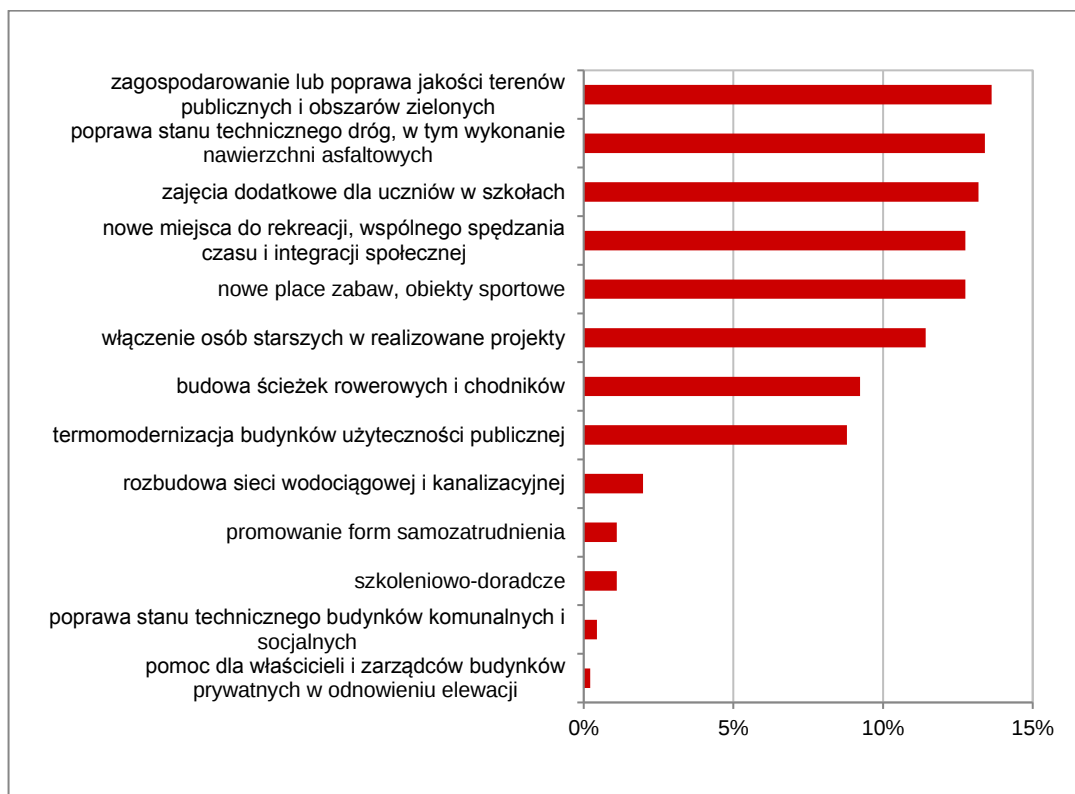
Dla ankietowanych najbardziej istotnym negatywnym zjawiskiem w sferze funkcjonalno-przestrzennej jest brak lub zła jakość infrastruktury technicznej, zły stan lub brak placówek edukacyjnych, kulturalnych, placów zabaw lub miejsc do rekreacji, a także brak lub zły stan zagospodarowania przestrzeni publicznej. Umiarkowanie istotnym problemem jest oświetlenie publiczne na terenie gminy.

Wykres nr 33 Problemy w sferze funkcjonalno-przestrzennej zdiagnozowane przez interesariuszy

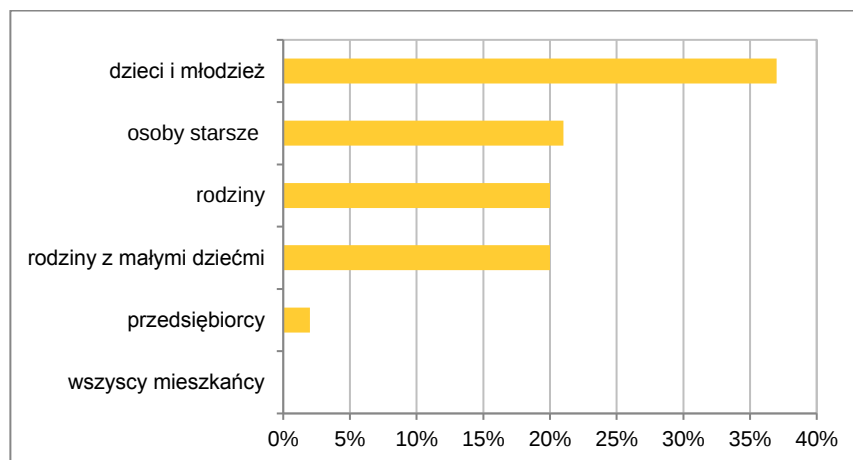
Dla połowy mieszkańców istotnym problemem jest zły stan budynków użyteczności publicznej oraz brak rozwiązań energooszczędnych w budynkach. W ramach partycypacji społecznej mieszkańcy spośród wskazanych potrzeb i projektów rewitalizacyjnych mogli wybrać spośród wskazanych w trakcie warsztatów te, które są najbardziej istotne z punktu widzenia interesariuszy.

Wykres nr 34 Proponowane przez mieszkańców Gminy Koło rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Pożądane kierunki działań rewitalizacyjnych to przede wszystkim zagospodarowanie lub poprawa jakości terenów publicznych i obszarów zielonych, poprawa stanu technicznego dróg oraz zajęcia dodatkowe dla dzieci w szkołach.

Wykres nr 35 Adresaci wsparcia w ramach projektów rewitalizacyjnych wskazywane przez interesariuszy

Wśród ankietowanych 64% stanowiły kobiety, a 36% to mężczyźni. 17% badanych to mieszkańcy w wieku 50-64 lat, 31% - 30-49 lat, a 20% - 25-34 lat. 22% badanych posiada wykształcenie wyższe, a 27% - średnie. 41% badanych jest zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, a 23% stanowili emeryci i renciści.

Istotny element działań komunikacyjnych w ramach prac nad *Programem* stanowiły działania edukacyjne, dotyczące istoty procesu rewitalizacji, kierunków jej prowadzenia, a także możliwych do podjęcia działań rewitalizacyjnych i zasad ich prowadzenia. Wykorzystane zostały materiały tekstowe, prezentacje multimedialne oraz infografiki. Celem przeprowadzenia warsztatów dla interesariuszy było omówienie i ocena propozycji wyznaczenia obszaru rewitalizacji gminy, a także wyrażenie opinii, zgłaszanie propozycji i uwag, a także zgłaszanie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W trakcie warsztatów przeprowadzono także wywiady pogłębione. W ramach wywiadów pogłębionych interesariusze mieli możliwość wskazania potencjału gminy i jej atutów, które mogłyby wspierać proces rewitalizacji. W trakcie spotkań potwierdzona została przez interesariuszy istotność wyboru Powiercia, Powiercia-Kolonii, Przybyłowa i Skobielic jako obszaru rewitalizacji. Jednocześnie interesariusze proszeni o wskazanie aspektów, wymagających ich zdaniem poprawy, podnosili głównie zagadnienia związane z brakiem pracy. Istotnym problemem jest jakość infrastruktury drogowej i społecznej, a także potrzeba zagospodarowania terenów publicznych oraz prowadzenia zajęć dla dzieci w szkołach i edukacji przedszkolnej, mających na celu wyrównanie szans edukacyjnych. Mieszkańcy oczekują także organizacji większej liczby imprez kulturalnych i sportowych.

Kluczowym elementem programu rewitalizacji jest lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. Wszyscy zainteresowani zapisami *Programu* zostali zaproszeni do składania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

do ujęcia w „Programie rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023”. Wskazano, iż zgłaszane pomysły powinny się przyczyniać do ożywienia społeczno-gospodarczego oraz poprawy warunków i jakości życia w Gminie, a projekty powinny dotyczyć kwestii społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych oraz odpowiadać na potrzeby lokalnej społeczności. Informację o możliwości zgłaszania projektów rewitalizacyjnych, uwag i wniosków rozpowszechniono również za pośrednictwem plakatów, które zostały rozwieszone na tablicach informacyjnych Urzędu Gminy, na tablicach informacyjnych we wszystkich sołectwach Gminy oraz w wybranych budynkach użyteczności publicznej.

W ramach partycypacji społecznej w sprawie wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Koło zorganizowany został spacer studyjny po obszarze zdegradowanym przewidzianym do rewitalizacji w gminie. W trakcie spaceru można było zapoznać się z obszarem wybranym do rewitalizacji oraz wyrazić opinie, co do miejsc wymagających podjęcia działań interwencyjnych. Zbierane były także wnioski i uwagi, a także propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Skobelice

Przybyłów

Wnioski z partycypacji społecznej, zarówno ankietyzacji, jak i kwestii podnoszonych w ramach wywiadów pogłębionych i spaceru studyjnego, zostały uwzględnione w opracowanym programie rewitalizacji, po przanalizowaniu ich spójności z celami oraz uwzględnieniu możliwości finansowania zgłaszanych projektów, a także ich znaczenia dla lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji.

W trakcie opracowywania *Programu* wykorzystano następujące formy prowadzenia konsultacji społecznych:

- zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej,
- spotkania i warsztaty,
- spacerzy badawcze w Powierciu, Powierciu-Kolonii, Przybyłowie i Skobelicach,
- ankiety,
- wywiady,
- zbieranie uwag ustnych.

Wszelkie informacje odnośnie *Programu* zostały udostępnione na stronie internetowej gminy. W połączeniu z akcją informacyjną zrealizowaną w trakcie opracowywania niniejszego dokumentu można przyjąć, że kolejne działania podejmowane przez władze Gminy Koło będą się spotykały ze zrozumieniem interesariuszy. Na tym etapie udało się zbudować podstawę dla społecznego poparcia w procesie podejmowania strategicznych decyzji dotyczących wdrażania *Programu*.

Wdrażanie i okresowa ocena *Programu*

Istotnym elementem powodzenia realizacji procesu wyprowadzania obszarów ze stanów kryzysowych jest włączenie mieszkańców Gminy Koło na każdym etapie wdrażania i oceny okresowej postępów prac rewitalizacyjnych. Niezbędne jest zatem rozpoznanie realnych potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążenie do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami.

Interesariusze rewitalizacji zostaną zaangażowani w proces zarządzania *Programem*, a także w proces monitorowania realizacji jego zapisów, zgodnie z zasadami zarządzania i oceny. Szeroko rozumiana partycypacja społeczna stanowi kluczowy element w ramach aktualizacji działań i projektowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Proponowany katalog działań obejmuje m.in.:

- powołanie Zespołu ds. rewitalizacji,
- cykliczne spotkania Zespołu ds. rewitalizacji otwarte dla potencjalnych zainteresowanych postępem prac,
- konsultacje społeczne dotyczące wyboru projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- opracowanie zakładki informacyjnej na stronie internetowej Gminy Koło,
- podnoszenie tematyki rewitalizacji w trakcie spotkań z mieszkańcami, także w ramach zebrań sołeckich,
- udostępnianie wniosków z posiedzeń Zespołu ds. rewitalizacji na stronie internetowej gminy, a co za tym idzie umożliwienie zapoznania się z postępami prac wszystkim zainteresowanym,
- udział w realizacji projektów zgłoszonych przez podmioty sektora prywatnego,
- działalność organizacji pozarządowych i ich wsparcie dla podejmowanego procesu rewitalizacji, w tym w szczególności w ramach Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- podejmowanie zadań rewitalizacyjnych w trakcie imprez kulturalnych i sportowych organizowanych,
- organizację konkursów, wystaw, spotkań edukacyjnych,
- umieszczanie informacji o ogłaszanych przez odpowiednie jednostki naborach wniosków na realizację projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych na stronie internetowej Gminy Koło i w Biuletynie Informacji Publicznej,
- umieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń w miejscach publicznie dostępnych.

Zaproponowane formy partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji obejmują zarówno działania informacyjne jak też konsultacje planowanych i podejmowanych działań władz lokalnych, a także działania dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska, w szczególności w odniesieniu do zgłaszanych i realizowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

12. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Zarządzanie procesem rewitalizacji ma na celu wdrażanie działań, aby możliwe było wyprowadzenie obszaru ze stanu degradacji, a tym samym poprawa jakości życia mieszkańców, przy zaangażowaniu interesariuszy i środków finansowych, pochodzących z różnych źródeł. Niniejszy *Program* będzie realizowany w strukturach organizacyjnych Urzędu Gminy. Odpowiedzialnym za realizację „Programu rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023” jest Wójt Gminy. We wdrażanie *Programu* zaangażowane zostaną m.in. następujące podmioty:

- Urząd Gminy w Kole,
- jednostki organizacyjne gminy, w tym m.in. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Biblioteka Publiczna,
- mieszkańcy i sołtysi,
- przedsiębiorcy, prowadzący działalność gospodarczą na terenie Gminy Koło,
- Ochotnicze Straże Pożarne oraz inne organizacje pozarządowe i społeczne, działające na terenie Gminy Koło,
- inne podmioty zainteresowane procesem rewitalizacji.

Zaangażowanie różnych podmiotów we wdrażanie *Programu* prowadzi do wzajemnego uzupełniania się działań różnych instytucji zarówno na etapie opracowywania programu, jak i jego wdrażania i monitorowania postępów prac. Jednostki odpowiedzialne za realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą współpracowały z pozostałymi jednostkami organizacyjnymi Gminy Koło oraz z pozostałymi interesariuszami, tj. mieszkańcami, organizacjami pożytku publicznego, podmiotami sektora prywatnego i publicznego w zakresie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych i podejmowania decyzji na zasadzie współzarządzania i partycypacyjnego charakteru realizowanych przedsięwzięć tak, aby osiągnięty został dialog i porozumienie z interesariuszami w zakresie ich potrzeb i planowanych zmian zarówno na etapie koncepcyjnym, jak i w trakcie realizacji przedsięwzięć. Konsultacje dotyczące podejmowanych działań będą oparte na konsultacyjnej idei i dyskusji proponowanych rozwiązań przez wszystkich uczestników procesu. Proces partycypacji społecznej umożliwi udział wszystkim zainteresowanym, poprzez zdywersyfikowanie metod konsultacji społecznych. Partycypacja interesariuszy *Programu* będzie się odbywała z wykorzystaniem dostępnych narzędzi, tj. np. strona internetowa, dedykowana skrzynka pocztowa, ankiety internetowe czy portale społecznościowe, które pozwalają na minimalizowanie barier związanych z miejscem i czasem prowadzenia konsultacji społecznych.

W ramach zarządzania działaniami, zaprojektowanymi w *Programie*, zarządzeniem Wójta Gminy Koło zostanie powołany zespół programowo-doradczy, tj. Zespół ds. Rewitalizacji. W skład Zespołu ds. Rewitalizacji wejdą delegowani przedstawiciele Urzędu Gminy, zajmujący się problematyką gospodarki komunalnej, edukacji, kultury, planowania przestrzennego, ochrony środowiska, zamówień publicznych oraz finansów, a także przedstawiciele jednostek organizacyjnych, które mają wpływ na realizację zadań własnych gminy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców. Przy powoływaniu członków

Zespołu zostanie zachowana zasada równowagi i proporcji poszczególnych grup społecznych, przedstawicieli Gminy oraz partnerów społecznych i gospodarczych. Udział w pracach Zespołu ma charakter dobrowolny.

Wyniki prac Zespołu ds. Rewitalizacji będą przedmiotem analizy w ramach cyklicznych spotkań, odbywających się raz na pół roku w siedzibie Urzędu Gminy w Kole. W ramach zespołu wybrany zostanie koordynator. Główne zadania Koordynatora Zespołu ds. Rewitalizacji z ramienia Urzędu Gminy będą obejmowały:

- organizowanie spotkań Zespołu ds. Rewitalizacji,
- przygotowanie sprawozdań i raportów kontrolnych dla Wójta Gminy,
- przygotowanie „Formularza efektów monitorowania programów rewitalizacji”,
- współpraca z wszystkimi interesariuszami *Programu*,
- proponowanie aktualizacji zapisów dokumentu,
- koordynacja zarządzanie zgłaszaniem projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- działania informacyjne,
- działania edukacyjne.

Wyznaczenie Koordynatora Zespołu ds. Rewitalizacji w ramach struktur Urzędu Gminy wynika z faktu, iż samorząd gminny koordynuje proces rewitalizacji jako zadanie własne gminy i będzie zaangażowany w realizację projektów rewitalizacyjnych. Istotną kwestią w realizacji wyznaczonych kierunków działań jest ich implementacja do uchwalanego prawa miejscowego oraz uwzględnienie w dokumentach strategicznych.

Działania podejmowane w związku z realizacją zapisów niniejszego *Programu* powinny być upublicznione z wykorzystaniem Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Koło.

Komunikacja będzie się odbywała z wykorzystaniem dotychczas funkcjonujących kanałów informacyjnych, tj. w formie wymiany stanowisk, w tym w formie elektronicznej na uprzednio uzgodnione między interesariuszami adresy poczty elektronicznej, poprzez zamieszczenie odpowiednich informacji na tablicach informacyjnych w Urzędzie Gminy Koło, na stronie internetowej gminy („Program rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023”, skład Zespołu ds. Rewitalizacji, formularz do zgłaszania wniosków i uwag, informacje na temat wdrażania procesu rewitalizacji oraz zaproszenia na wydarzenia dotyczące rewitalizacji), elektroniczną skrzynkę pocztową zespołu, a także w trakcie spotkań i wydarzeń, organizowanych przez Urząd Gminy oraz organizacje pozarządowe.

13. System monitoringu skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu *Programu*

„Program rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023” będzie podlegał ocenie aktualności i stopnia realizacji. W pierwszej kolejności sprawdzeniu będzie podlegało, czy zapisy *Programu* są aktualne, tj. czy odpowiadają stanowi faktycznemu w zakresie ustaleń, mających znaczenie dla realizacji *Programu*. Następnie zbadane zostanie, w jakim stopniu działania zaplanowane w *Programie* zostały zrealizowane zgodnie z przyjętym harmonogramem.⁴⁵ Kontrolne wyniki oceny realizacji *Programu* powinny być opracowywane raz na pół roku przez Zespół ds. Rewitalizacji jako „**Formularz efektów monitorowania programów rewitalizacji**”, który przedkładany będzie Wójtowi Gminy oraz raportowany do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.⁴⁶

- a) monitorowanie podstawowych parametrów programu rewitalizacji – wypełniane, w przypadku gdy w ciągu ostatniego półrocza sprawozdawczego miała miejsce aktualizacja dokumentu,
- b) monitorowanie stopnia realizacji celów określonych w programie rewitalizacji – wypełniane z częstotliwością dwuletnią na początku 2018, 2020, 2022 i 2024 roku z aktualnością danych według stanu na koniec grudnia roku poprzedniego,
- c) monitorowanie skutków realizacji programu - wypełniane z częstotliwością dwuletnią na początku 2018, 2020, 2022 i 2024 roku z aktualnością danych według stanu na koniec grudnia roku poprzedniego i dotyczą wskaźników stanu kryzysowego,
- d) bieżące monitorowanie poziomu wdrażania programu rewitalizacji – wypełniane z częstotliwością półroczną na początku stycznia i lipca każdego roku w ramach okresu 2017-2024 z aktualnością danych według stanu na koniec poprzedniego miesiąca i dotyczy listy projektów realizujących program rewitalizacji,
- e) monitorowanie programów rewitalizacji na potrzeby sprawozdawczości WRPO 2014+, tabele wypełniane z częstotliwością półroczną na początku stycznia i lipca każdego roku w ramach okresu 2017-2024 z aktualnością danych według stanu na koniec poprzedniego miesiąca (za cały poprzedni okres sprawozdawczy – okresem sprawozdawczym jest I półrocze lub II półrocze), gdzie należy krótko, w sposób opisowy, przedstawić informację nt. ewentualnych problemów napotkanych przez gminę w związku z programowaniem i realizacją programu rewitalizacji. Każdy zidentyfikowany problem/barierę/trudność należy potraktować jako osobny punkt w dokonywanym zestawieniu.

⁴⁵Ustawa o rewitalizacji. Praktyczny komentarz. Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa Departament Polityki Przestrzennej Warszawa, 2016. Dostępny: https://mib.gov.pl/files/0/1796888/Ustawaorewitalizacijpraktyczny_komentarz.pdf

⁴⁶Zasady programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+, op. cit.

Tabela nr 11 Wskaźniki monitorowania realizacji „Programu rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023”

Lp.	Cel rewitalizacji	Wskaźnik	Wartość bazowa (2017)	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych i sposób pomiaru
1	Wzmocnienie spójności społecznej i kapitału społecznego	Liczba dzieci biorących udział w zajęciach dodatkowych [os.]	180	260	Urząd Gminy w Kole Analiza danych: corocznie
2		liczba nowych podmiotów gospodarczych [szt.]	0	2	Urząd Gminy w Kole Analiza danych: corocznie
3		liczba dzieci podlegających dodatkowym zajęciom i edukacji przedszkolnej [os.]	0	140	Urząd Gminy w Kole Analiza danych: corocznie
4	Atrakcyjne miejsce zamieszkania i rekreacji	liczba wspartych obiektów infrastruktury [szt.]	0	2	Urząd Gminy w Kole Analiza danych: corocznie
5		liczba obiektów, którym nadano nowe funkcje [szt.]	0	2	Urząd Gminy w Kole Analiza danych: corocznie
6		długość wybudowanych dróg lokalnych [km]	0	10	Urząd Gminy w Kole Analiza danych: corocznie

Monitorowanie osiągniętych wskaźników będzie się odbywało na podstawie danych, udostępnionych przez:

- wydziały Urzędu Gminy w Kole,
- jednostki organizacyjne, w tym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowy Urząd Pracy w Kole,
- Posterunek Policji w Kole,
- innych interesariuszy, którzy byli zaangażowani w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Procedura sporządzania oceny została określona tak, aby zapewnić partycypacyjny charakter tego procesu. Po akceptacji „Formularza efektów monitorowania programów rewitalizacji” przez Wójta Gminy, zostanie on upubliczniony poprzez jego publikację na stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Zasadniczym celem polityki promocji, jest rozwój zaangażowania społeczności lokalnej w proces rewitalizacji, jej udziału w decyzjach oraz odpowiedzialności za powodzenie realizacji *Programu*. W założeniach polityka promocji *Programu* powinna przybliżać mieszkańcom korzyści, jakie mogą być osiągnięte dzięki procesowi rewitalizacji, udostępniać wszystkim zainteresowanym stronom rewitalizacji i partnerom informacje o celach i problemach rewitalizacji, pobudzać partnerów programu do wyrażania własnych opinii, zachęcać do przedstawiania własnych projektów. Nowe przedsięwzięcia zgłaszane przez interesariuszy będą uwzględniane w *Programie*. Włączenie nowych inicjatyw do *Programu* jest uwarunkowane możliwościami finansowania, uwarunkowaniami formalnymi i faktycznymi, a także stopniem realizacji założenia celów rewitalizacji.

Aktualizacja zapisów niniejszego dokumentu w przypadku zmiany warunków wewnętrznych bądź zewnętrznych, mających wpływ na realizację zaplanowanych działań i wyników podejmowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wymaga zgłoszenia w formie raportu zmian do Wójta Gminy przez Koordynatora Zespołu ds. Rewitalizacji. Opracowany projekt aktualizacji będzie poddany procesowi partycypacji społecznej wraz z uwzględnieniem wymogów przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wszelkie zmiany w dokumencie, zgłoszone Wójtowi Gminy, zostaną wprowadzone stosowną uchwałą Rady Gminy po wypełnieniu odpowiednich procedur i uzyskaniu opinii właściwych Organów.

14. Ocena oddziaływania na środowisko

Obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko programów rewitalizacji wynika z art. 46 oraz 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r., poz. 1405 ze zm.).

W ramach opracowania projektu *Programu* Wójt Gminy Koło pismami o znakach RW.441.5.2017 i RW.441.6.2017 z 06.09.2017 r. wystąpił do właściwych organów z wnioskiem o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W odpowiedzi:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z dnia 08.11.2017 r. znak WOO-III.410.773.2017.AM.3 poinformował, że nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko;
- Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu pismem z dnia 18.09.2017 r. znak DN-NS.9012.1415.2017 poinformował, że nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

15. Wykorzystane źródła danych

Akty prawne

1. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Dz.U. 2004 r., Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.
2. Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów, Dz.U. z 2017 r., poz. 130 z późn. zm.
3. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Dz.U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm.
4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, Dz. U. z 2017 r., poz. 519 z późn. zm.
5. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz.U. 2012 r., poz. 647 z późn. zm.
6. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz.U. z 2017 r., poz. 1073 z późn. zm.
7. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Dz. U. z 2015 r., poz. 2156 z późn. zm.
8. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Dz. U. z 2016 r. poz. 446, z późn. zm.
9. Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Dz.U. 2017, poz. 1023.
10. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów, Dz. U. z 2014 r., poz. 1923.
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, Dz.U 2011, nr 209, poz. 1245.

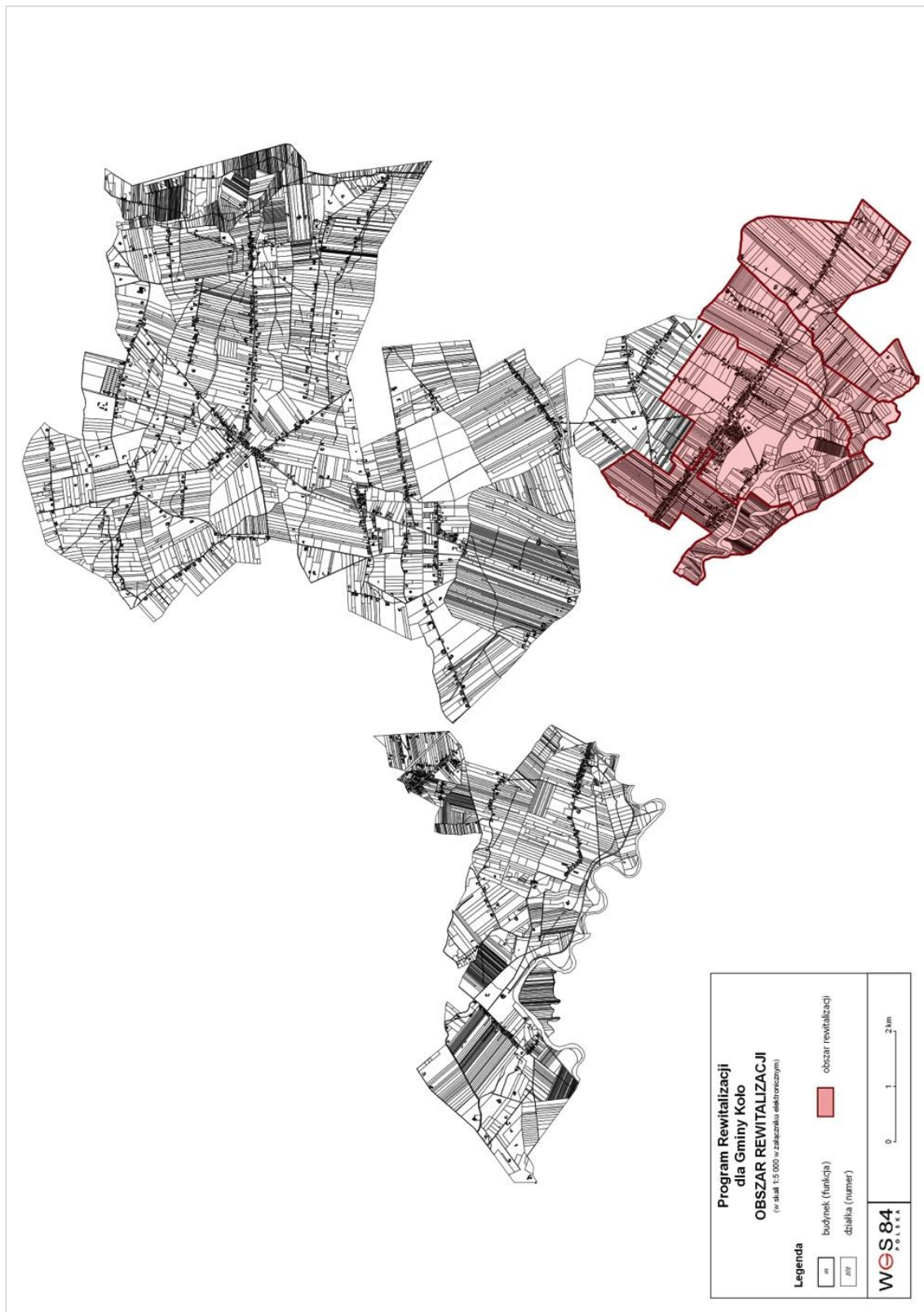
Pozostałe źródła

1. Dane Państwowej Komisji Wyborczej, dostępne: <http://pkw.gov.pl>.
2. Dane Banku Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, dostępne: www.stat.gov.pl
3. Demograficzne i społeczne uwarunkowania rewitalizacji miast w Polsce, praca pod red. Andrzeja Zborowskiego, Instytut Rozwoju Miast, tom 5, Kraków, 2009.
4. Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, <http://geoserwis.gdos.gov.pl>.
5. „Zasady programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+”, przyjęte uchwałą Zarządu Województwa Wielkopolskiego nr 2718/2016 z dnia 6 października 2016 r., dostępne: <http://wrpo.wielkopolskie.pl/system/fileresources/attachments/000/004/063/original/ZasadypogramowaniaiwsparciarewitalizacjiwramachWRPO2014.pdf?1475840252>.
6. Parysek J. J., Wojtasiewicz L., 1979. Metody analizy regionalnej i metody planowania regionalnego, Studia KPZK PAN, t. 69, Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
7. Pluta W., 1986. Wielowymiarowa analiza porównawcza w modelowaniu ekonometrycznym, PWN, Warszawa.

8. Szymła Z., 2000. Determinanty rozwoju regionalnego. Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, Wrocław.
9. Ubóstwo w Polsce w latach 2013 i 2014, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2015 [dostępne: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/ubostwo-pomoc-spoeczna/ubostwo-w-polsce-w-latach-2013-i-2014,1,6.html>]
10. Ustawa o rewitalizacji. Praktyczny komentarz. Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa Departament Polityki Przestrzennej Warszawa, 2016. Dostępny: <https://mib.gov.pl/files/0/1796888/Ustawaorewitalizacijpraktycznykomentarz.pdf>
11. Wpływ potencjału demograficznego i gospodarczego miast wojewódzkich na kondycję województw, 2013, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych, Warszawa.
12. Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, dostępne: <https://www.mr.gov.pl/media/23916/Wytycznedotrewitalizacijpoaktualizacji-zatwierdzone02082016clear.pdf>
13. Zasady metodyczne statystyki rynku pracy i wynagrodzeń, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2008 [dostępne: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/zasady-metodyczne-rocznik-pracy/zasady-metodyczne-statystyki-ryнку-pracy-i-wynagrodzen,1,1.html>]

16. Załączniki

Załącznik nr 1 Granice obszaru rewitalizacji

Załącznik nr 2 Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Poznaniu

WOO-III.410.773.2017.AM.3

URZĄD GMINY W KOLE

Sekretariat

Poznań, 08-11-2017

Wpłynęło 08.11.2017

Wójt Gminy Koło
ul. Sienkiewicza 23
62-600 Koło

Dotyczy: uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu „Programu Rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023” i ewentualnego uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko ww. projektowanego dokumentu.

Nawiązując do pisma z 06.09.2017 r. (data wpływu: 8.09.2017 r.), znak: RW.441.5.1.2017, uzupełnionego pismem z 10.10.2017 r. (data wpływu: 10.10.2017 r.), znak: RW.441.5.1.2017, na podstawie art. 48 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 49, w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, oś informuję, że projekt „Programu Rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023” nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy oś organ opracowujący projekty dokumentów, o których mowa w art. 48 pkt 2, może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Przy czym, zgodnie z art. 48 ust. 2 ustawy oś, odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w przypadku dokumentów, o których mowa w art. 48 pkt 2, może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje przyjętych już dokumentów lub projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy. Zgodnie z art. 48 pkt 2 ustawy oś przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, tj. przedsięwzięć wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71).

Z informacji zawartych w piśmie z 06.09.2017 r. wynika, że obszar opracowania znajduje się w granicach jednej gminy. Napisano: „Zamierzenia te potencjalnie charakteryzować się mogą największym zakresem negatywnych oddziaływań (...) z uwagi na ew. zakres niezbędnych przekształceń terenu”. W odniesieniu do zadania „Rewitalizacja miejsc aktywnego wypoczynku oraz spotkań mieszkańców w Przybyławiu (...)” napisano, że „w ramach zamierzenia tego planowane jest: odnowienie budynku, przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych, zagospodarowanie placu wokół budynku i stawu, wyznaczenie ścieżek spacerowych, oczyszczenie stawu i wyznaczenie miejsc do wędkowania, połączenie budynku chodnikiem z sąsiadującym placem zabaw, montaż siłowni zewnętrznej. Planowane prace będą prowadzone poza obszarami chronionymi w sąsiedztwie istniejącej zabudowy i terenów wykorzystywanych rolniczo. (...) Biorąc pod uwagę charakter i skalę planowanych do realizacji prac (nie duże zamierzenia inwestycyjne o niewielkiej intensywności na terenie już przekształconym) (...) należy stwierdzić, że ew. oddziaływanie na środowisko będzie miało charakter pomijalny”. W ramach projektu „Budowa drogi na terenach po byłej kolejce wąskotorowej (...)” planowane jest wybudowanie drogi o nawierzchni z kostki brukowej o długości około 4,5 km i szerokości 6-8 m. W ramach realizacji drogi przewidziano również jej odnowienie i wykonanie chodników. Planowany teren inwestycji zlokalizowany jest na byłym nasypie kolei wąskotorowej pod przedmiotowe województwo nr 473 i 270 (w odległości ok. 100-200 m) w otoczeniu ciągle postępującej zabudowy jednorodzinnej”. Stwierdzono, że „charakter, parametry i lokalizacja planowanej inwestycji (droga lokalna o niewielkiej szerokości, budowa na terenie wcześniej już przekształconym, wykorzystywana głównie do ruchu lokalnego jak i uprawiania rekreacji) będzie istotnie ograniczała zakres ew. negatywnych oddziaływań na środowisko zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji (z uwagi na parametry drogi zakładać należy, że będzie ona wykorzystywana jedynie lokalnie w związku z czym uciążliwość związane z ponadnormatywnym hałasem jak i zanieczyszczeniem powietrza nie wystąpią lub też będą miały niewielką intensywność”.

ul. Jana Henryka Dąbrowskiego 79, 60-529 Poznań, tel. 61 639 64 00, faks 61 639 64 47, sekretariat.poznan@rdos.gov.pl, poznan.rdos.gov.pl

zgodnie z (...) rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, należy zakwalifikować jako przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko”.

W piśmie z 06.09.2017 r. wymieniono „podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne”:

- „Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych z Gminy Koło”;
- „Zdolny uczeń – podniesienie kompetencji kluczowych uczniów szkół podstawowych (zajęcia pozalekcyjne, organizacja zajęć wyrównawczych, doposażenie w sprzęt dydaktyczny)”;
- „Wspieranie dla funkcjonowania przedszkoli w Gminie Koło (zajęcia dodatkowe, wyjazdy edukacyjne, zakup materiałów dydaktycznych)”;
- „Budowa drogi na terenach po byłej kolejce wąskotorowej w miejscowości Powiercie Kolonia, Powiercie i Skobielice”;
- „Przebudowa świetlicy wiejskiej w Skobielicach w ramach integracji mieszkańców przez wspólne działania”;
- „Rewitalizacja miejsc aktywnego wypoczynku oraz spotkań mieszkańców w Przybyławiu w ramach integracji mieszkańców przez wspólne działanie”.

Na podstawie informacji zawartych w przedstawionej dokumentacji stwierdzono, że projekt „Programu Rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023” może wyznaczać ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W piśmie z 06.09.2017 r. napisano: „Co do zasady należy stwierdzić, że realizacja postanowień przedmiotowego dokumentu, będzie wpływać pozytywnie na środowisko. W zdecydowanej większości przypadków pozytywne oddziaływanie będą dotyczyły wszystkich komponentów środowiska i w dużej mierze będą miały charakter pośredni i wtórny (średnio i długoterminowy) związany z poprawą jakości powietrza na terenie gminy, ochroną zasobów naturalnych, a tym samym ochroną powierzchni ziemi i krajobrazu. Wpływ będą one również pozytywnie na warunki życia i zdrowie ludzi. Analizując przedstawione w Programie propozycje działań w zasadzie nie można zdefiniować zadań, których realizacja powodowałaby jedynie negatywne oddziaływanie (nawet w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska). W nielicznych przypadkach występować mogą zarówno oddziaływania pozytywne, jak i negatywne w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska (jednakże ogólna ocena potencjalnego oddziaływania i tak wskazuje na wystąpienie oddziaływań pozytywnych – zakładane pozytywne oddziaływanie przekraczają nad ewentualnymi oddziaływaniami negatywnymi)”. W piśmie z 10.10.2017 r. wskazano, że „w znacznej części ww. projekty i zamierzenia dotyczą zagadnień niewymagających przekształceń środowiska (...) lub też dotyczą przedsięwzięć, które w bardzo ograniczonym stopniu powodują przekształcenia środowiska. Dodatkowo zdecydowana większość zamierzeń o charakterze inwestycyjnym dotyczy terenów już przekształconych (tereny zabudowane, dawne tereny komunikacyjne, istniejące obiekty budowlane lub rekreacyjne, grunty rolne) tym samym negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze jest ograniczone”. Oceniając wpływ zadań inwestycyjnych na środowisko, w odniesieniu do „przedsięwzięć związanych z przebudową/modernizacją/remontem istniejących budynków” napisano: „Przekształcenia środowiska będą bardzo ograniczone i związane z bezpośrednią realizacją prac w obrębie budynku i pobliskiego terenu (np. z uwagi na konieczność zorganizowania zaplecza budowy, dostawy i składowania materiałów budowlanych bądź rozbiórkowych, zagospodarowania terenu). Potencjalnie może istnieć ryzyko lokalnego występowania negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze w przypadku niewłaściwego prowadzenia prac i jednocześnie występowania gatunków chronionych w przebudowywanym obiekcie (np. chronionych gatunków ptaków lub chiropterofauny). Biorąc jednak pod uwagę obowiązujące przepisy w tym zakresie (...) jak również fakt, że przed rozpoczęciem prac niezbędne jest opracowanie stosownej dokumentacji projektowej (poprzedzonej szczegółową inwentaryzacją budynku) (...) z dużym prawdopodobieństwem można uznać, że nie wystąpią negatywne oddziaływania na środowisko w tym zakresie”. W odniesieniu do „przedsięwzięć związanych z budową infrastruktury lub też przekształceniem terenu tj. – prace budowlane związane z

2 z 4

zagospodarowaniem terenu po byłej kolejce wąskotorowej na drogę lokalną, modernizację istniejącego budynku i miejsca rekreacji” napisano: „Zamierzenia te potencjalnie charakteryzować się mogą największym zakresem negatywnych oddziaływań (...) z uwagi na ew. zakres niezbędnych przekształceń terenu”. W odniesieniu do zadania „Rewitalizacja miejsc aktywnego wypoczynku oraz spotkań mieszkańców w Przybyławiu (...)” napisano, że „w ramach zamierzenia tego planowane jest: odnowienie budynku, przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych, zagospodarowanie placu wokół budynku i stawu, wyznaczenie ścieżek spacerowych, oczyszczenie stawu i wyznaczenie miejsc do wędkowania, połączenie budynku chodnikiem z sąsiadującym placem zabaw, montaż siłowni zewnętrznej. Planowane prace będą prowadzone poza obszarami chronionymi w sąsiedztwie istniejącej zabudowy i terenów wykorzystywanych rolniczo. (...) Biorąc pod uwagę charakter i skalę planowanych do realizacji prac (nie duże zamierzenia inwestycyjne o niewielkiej intensywności na terenie już przekształconym) (...) należy stwierdzić, że ew. oddziaływanie na środowisko będzie miało charakter pomijalny”. W ramach projektu „Budowa drogi na terenach po byłej kolejce wąskotorowej (...)” planowane jest wybudowanie drogi o nawierzchni z kostki brukowej o długości około 4,5 km i szerokości 6-8 m. W ramach realizacji drogi przewidziano również jej odnowienie i wykonanie chodników. Planowany teren inwestycji zlokalizowany jest na byłym nasypie kolei wąskotorowej pod przedmiotowe województwo nr 473 i 270 (w odległości ok. 100-200 m) w otoczeniu ciągle postępującej zabudowy jednorodzinnej”. Stwierdzono, że „charakter, parametry i lokalizacja planowanej inwestycji (droga lokalna o niewielkiej szerokości, budowa na terenie wcześniej już przekształconym, wykorzystywana głównie do ruchu lokalnego jak i uprawiania rekreacji) będzie istotnie ograniczała zakres ew. negatywnych oddziaływań na środowisko zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji (z uwagi na parametry drogi zakładać należy, że będzie ona wykorzystywana jedynie lokalnie w związku z czym uciążliwość związane z ponadnormatywnym hałasem jak i zanieczyszczeniem powietrza nie wystąpią lub też będą miały niewielką intensywność”.

Na terenie gminy Koło znajdują się następujące obszary chronione wyznaczone na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.): obszar chronionego krajobrazu „Goplańsko-Kujawski”, obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Śródkowej Warty PLB300002. Ponadto na terenie gminy występują pomniki przyrody. Obszar rewitalizacji znajduje się częściowo w obszarze Natura 2000 Dolina Śródkowej Warty PLB300002.

W piśmie z 10.10.2017 r., odnosząc się do przedsięwzięć związanych z przebudową/modernizacją/remontem istniejących budynków, wyjaśniono, że w przypadku stwierdzenia na etapie prowadzenia inwentaryzacji budynków występowania siedlisk chronionych gatunków ptaków lub nietoperzy niezbędne będzie dostosowanie sposobu prowadzenia prac np. poprzez odpowiedni harmonogram. Przedsięwzięcie polegające na adaptacji terenów po byłej kolejce wąskotorowej na drogę lokalną częściowo zlokalizowane jest w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Dolina Śródkowej Warty PLB300002. Biorąc pod uwagę sposób zagospodarowania terenu przeznaczanego pod przedmiotowe przedsięwzięcie, a także przekształcone antropogenicznie tereny znajdującego się w sąsiedztwie, wykluczono możliwość wystąpienia negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na przedmioty ochrony ww. obszaru Natura 2000.

Z przedłożonej dokumentacji wynika, iż negatywne oddziaływania mogą wystąpić jedynie w fazie realizacji inwestycji. Będą to jednak oddziaływania okresowe o charakterze lokalnym i trudne do uniknięcia w przypadku działań obejmujących roboty budowlane, remontowe i prace montażowe. Odpowiednia organizacja prac budowlano-remontowych i montażowych, prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami, może w znaczący sposób ograniczyć lub wyeliminować ich ewentualny negatywny wpływ na środowisko, w tym środowisko przyrodnicze. W związku z powyższym nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na środowisko, w tym na zdrowie ludzi wskutek realizacji przedmiotowych działań, w szczególności oddziaływania o charakterze skumulowanym i transgranicznym. W związku z powyższym, mając na uwadze uwarunkowania określone w art. 49 ustawy oś,

3 z 4

informuję, że projekt „Programu Rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023” nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Poznaniu

Agnieszka Kawicka
Kierownik Oddziału Ocen Strategicznych
dokument podpisany elektronicznie

4 z 4

Załącznik nr 3 Pismo Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu

WIELKOPOLSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY

Telefony:
 - informacja o numerach wojewódzkich 61 854-48-00
 - WPWIS 61 852-99-18
 - e-mail WSSE w Poznaniu sekretariat@wssepoznan.pl
 - Oddział Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego 61 227-60-09
 - e-mail nadzor.zapobiegawczy@wssepoznan.pl

61-703 Poznań
 ul. Noskowskiego 23
 www.wsse-poznan.pl

DN-NS.9012.1415.2017

OPINIA SANITARNA

Na podstawie art. 48 ust. 1, w związku z art. 58 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017r., poz. 1405).

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny po zapoznaniu się z wnioskiem Wójta Gminy Koło nr RW.441.5.2017 z dnia 06.09.2017r.,

uzgadnia pozytywnie możliwość odstąpienia od procedury przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu Rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023.

UZASADNIENIE:

W dniu 08.09.2017r. do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego wpłynął wniosek Wójta Gminy Koło nr RW.441.5.2017 z dnia 06.09.2017r. w sprawie uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Z zapisów art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017r., poz. 1405) wynika, iż organ opracowujący projekty dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 1 i 2, może, po uzgodnieniu z właściwymi organami odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z zapisami art. 48 ust. 2 ww. ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w przypadku dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 2 wymienionej ustawy może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów

Strona 1 z 3

stanowiących niewielkie modyfikacje przyjętych już dokumentów lub projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy.

Przedmiotowy projekt dotyczy obszaru w granicach jednej gminy – Koło.

Program Rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023 jest dokumentem, którego głównym celem, zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2017r. poz. 1023), jest wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych miast i gmin poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki.

Każda inwestycja, w zależności od charakteru, rodzaju i skali wywołuje określone skutki w środowisku. Założenia projektu dokumentu powinny być realizowane w taki sposób, aby nie zostały przekroczone dopuszczalne normy w środowisku. Przez wpływ na środowisko rozumie się również oddziaływanie na zdrowie ludzi.

Oceniając wpływ na środowisko, w tym zdrowie i życie ludzi, przedmiotowego dokumentu należy wziąć pod uwagę, że program ma charakter ogólny i strategiczny. Brak informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć oraz o parametrach technicznych obiektów i urządzeń z nim związanych sprawia, iż precyzyjne określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w programie jest utrudnione.

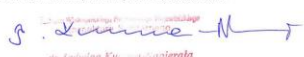
W odniesieniu do realizacji projektów inwestycyjnych można spodziewać się zwiększonej lokalnie emisji zanieczyszczeń do powietrza pochodzących ze spalania paliw w silnikach spalinowych pojazdów mechanicznych obsługujących roboty budowlano-remontowe, zwiększonej ilości zapylenia oraz emisji hałasu spowodowanego pracą sprzętu mechanicznego. Należy zaznaczyć fakt, iż powyższe uciążliwości będą miały charakter krótkoterminowy i w dużej mierze odwracalny.

Należy podkreślić, że w przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu zapisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016r., poz. 71), wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz sporządzenia raportu na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016r. poz. 353 ze zm.), należy przestrzegać zapisów zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Strona 2 z 3

W celu dotrzymania odpowiednich standardów jakości środowiska i zapobiegania występowania negatywnych skutków na zdrowie ludzi należy zastosować wszelkie dostępne rozwiązania techniczne, technologiczne i organizacyjne oraz przestrzegać wymagań określonych w przepisach dotyczących ochrony środowiska oraz zdrowia ludzi.

Mając na uwadze fakt, iż realizacja założeń projektów przedmiotowego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko oraz negatywnego oddziaływania na życie i zdrowie ludzi, Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny postanowił odstąpić od procedury przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

 dr Jolanta Kuś - inspektor
 Sekretariat

Otrzymuje:
 1. Wójta Gminy Koło
 2. s/a
 B.R.

Strona 3 z 3

17. Spis tabel, wykresów, map i załączników

Tabela nr 1 Jednostki urbanistyczne Gminy Koło	24
Tabela nr 2 Wartości wskaźników, charakteryzujących sferę społeczną Gminy Koło	40
Tabela nr 3 Świetlice wiejskie w Gminie Koło	53
Tabela nr 4 Wartości wskaźników, charakteryzujących sferę gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną Gminy Koło	56
Tabela nr 5 Liczba mieszkańców i powierzchnia wyznaczonego obszaru zdegradowanego ..	57
Tabela nr 6 Liczba mieszkańców i powierzchnia obszaru rewitalizacji	60
Tabela nr 7 Cele i kierunki działań stanowiące odpowiedź na problemy zidentyfikowane w obszarze rewitalizacji	67
Tabela nr 8 Indykatywne ramy finansowe	75
Tabela nr 9 Komplementarność problemowa podstawowych projektów rewitalizacyjnych	81
Tabela nr 10 Zestawienie projektów zrealizowanych przez Gminę Koło w latach 2007-2013 ..	82
Tabela nr 11 Wskaźniki monitorowania realizacji „Programu rewitalizacji Gminy Koło na lata 2017-2023”	96
Wykres nr 1 Liczba ludności Gminy Koło w latach 1995-2016	26
Wykres nr 2 Struktura wiekowa mieszkańców gminy	27
Wykres nr 3 Przyrost naturalny w latach 2002-2015	27
Wykres nr 4 Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Koło w latach 1995-2016	28
Wykres nr 5 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców ..	28
Wykres nr 6 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców ..	29
Wykres nr 7 Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie mieszkańców Gminy Koło w wieku produkcyjnym w latach 2005-2016	30
Wykres nr 8 Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym	31
Wykres nr 9 Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem	31
Wykres nr 10 Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej mieszkańców Gminy Koło w latach 2009-2015	33
Wykres nr 11 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostek urbanistycznych	33
Wykres nr 12 Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców jednostek urbanistycznych (WS5)	34
Wykres nr 13 Odsetek uczniów biorących udział w zajęciach dodatkowych prowadzonych w szkołach gminnych	35
Wykres nr 14 Odsetek uczniów biorących udział w zajęciach dodatkowych w stosunku do liczby chętnych w szkołach	36
Wykres nr 15 Liczba dzieci korzystających z opieki przedszkolnej	37
Wykres nr 16 Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	38
Wykres nr 17 Frekwencja w wyborach samorządowych w latach 2006-2014	39
Wykres nr 18 Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r.	39

Wykres nr 19 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w latach 2009-2016	43
Wykres nr 20 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w latach 2009-2016	43
Wykres nr 21 Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze Regon w przeliczeniu na 100 osób	44
Wykres nr 22 Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w latach 2010-2016	45
Wykres nr 23 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze Regon w przeliczeniu na 100 osób	45
Wykres nr 24 Udział osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	46
Wykres nr 25 Udział powierzchni zielonych w poszczególnych jednostkach urbanistycznych	47
Wykres nr 26 Ilość wykorzystywanych wyrobów azbestowo-cementowych na 1 budynek	49
Wykres nr 27 Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	52
Wykres nr 28 Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	53
Wykres nr 29 Odsetek budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r.	54
Wykres nr 30 Problemy w sferze społecznej zdiagnozowane przez interesariuszy	86
Wykres nr 31 Problemy w sferze gospodarczej zdiagnozowane przez interesariuszy	86
Wykres nr 32 Problemy w sferze środowiskowej zdiagnozowane przez interesariuszy	87
Wykres nr 33 Problemy w sferze funkcjonalno-przestrzennej zdiagnozowane przez interesariuszy	87
Wykres nr 34 Proponowane przez mieszkańców Gminy Koło rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych	88
Wykres nr 35 Adresaci wsparcia w ramach projektów rewitalizacyjnych wskazywane przez interesariuszy	89
Mapa nr 1 Gęstość zaludnienia w jednostkach urbanistycznych Gminy Koło	25
Mapa nr 2 Obszary w stanie kryzysowym pod względem występowania negatywnych zjawisk społecznych na terenie Gminy Koło	41
Mapa nr 3 Obszar zdegradowany na terenie Gminy Koło	58
Mapa nr 4 Obszar rewitalizacji Gminy Koło	60
Załącznik nr 1 Granice obszaru rewitalizacji	101
Załącznik nr 2 Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu	102
Załącznik nr 3 Pismo Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu	103